

Za vpis
v slovenske jasli
v Gorici
naj bo odločilna
izbira jezika

V Čedadu se je včeraj začel
jubilejni 20. Mittelfest

Dunajska cesta 26/a Opčine
tel.: 040 260 2606

PIŠČANCI IZ TALNE REJE NA ŽARU

Primorski dnevnik

NEDELJA, 10. JULIJA 2011

št. 163 (20.178) leto LXVIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9 771124 666007

Vojna iz Segrateja se bliža koncu

DUŠAN UDOVIČ

Včerajšnja razsodba prizivnega sodišča, po kateri bo moral Berlusconijev medijski imperij Fininvest vključno s sodnimi stroški plačati 560 milijonov odškodnine družbi Cir, ki je last podjetnika De Benedettija, je vse prej kot krivična in brez podlage, kot skušajo v en glas razlagati javnosti sodelavci in zavezniki predsednika vlade. Gre za pričakovano razsodbo, potem ko so bili na kasacijskem sodišču leta 2007 dokončno obsojeni zaradi korupcije Berlusconijev tesni sodelavec, odvetnik Cesare Previti (sredi devetdesetih let je bil je tudi obrambni minister) in rimski sodniki Giovanni Acampora, Vittorio Metta in Attilio Pacifico. Podkupljeni sodniki so omogočili družbi Fininvest lastninski prevzem založniške hiše Mondadori, za katero se je potegoval tudi De Benedetti. Bilo je povsem logično, da bo kazenskemu postopku in dokončni razsodbi sledila civilna odškodninska tožba, ki se ji očitno oškodovani De Benedetti ni mogel odpovedati.

Zgodba je znana z imenom »vojna iz Segrateja« (po kraju, kjer ima sedež družba Mondadori) in je stara več kot dvajset let, saj segajo njeni začetki v leto 1988, ko je bilo do Berlusconijevega vstopa v politiko (1994) še daleč. Prav to dejstvo potrjuje, da je je šlo za gospodarski kriminal, korupcijo in izigravanje zakonov poslovanja, ne pa za preganjanje iz političnih razlogov, kot vpije desnica v bran predsednika vlade. Morda je ob tej sodni etapi še večjemu številu ljudi razumljivo, da se je Berlusconi odločil za vstop v politično areno, da bi se zaradi številnih afer in vprašljivih poslov, v katere je bil že tedaj vpleten, izognil sodnikom, proti katerim kot predsednik vlade že preko petnajst let vodi pravo vojno.

Včerajšnja razsodba pa je tudi dodatna razlaga, če je te sploh bilo treba, zakaj se je desnica tako mudilo v minulem tednu vtakniti v finančni manever normo »ad personam«, ki jo sedaj porogljivo imenujejo »ad aziendam«, da reši družbo Fininvest pred grozečim plačilom odškodnine. Kot smo videli, za očetovstvo podtaknjene norme, ki jo je moral predsednik vlade pod pritiskom javnosti umakniti, ni hotel vedeti nihče, ne ministri ne vladni sodelavci.

Vojna iz Segrateja pa s tem še ni zaključena. Na vrsti je še kasacijsko sodišče, medtem pa bodo Berlusconi in njegovi odvetniki naredili vse, da se izognejo plačilu odškodnine, ki je za družbo Fininvest nedvomno hud udarec. Pa tudi za predsednika vlade, ki je po včerajšnji razsodbi soodgovoren za korupcijo v zadevi Mondadori.

ITALIJA - Po odločitvi milanskega prizivnega sodišča v pravdi Fininvest-CIR

Berlusconiju zasoljen račun za podkupovanje

Konkurentu De Benedettiju mora plačati 560 milijonov evrov

LONJER - Sinoči razstava sodelujočih umetnikov

Zaključek 9. Artedna

Ustvarjali so Gabor Gyenes, Cvetka Hojnik, Elena Nieves, Katerina Pruzkova, Natalia Todorova in Franko Vecchiet

LONJER - Z razstavo v prostorih Športno-kulturnega centra v Lonjerju se je sinoči zaključila deveta izvedba mednarodne likovne delavnice Arteden v organizaciji SKD Lonjer-Katinara, na kateri je sodelovalo šest umetnikov - Gabor

Gyenes, Cvetka Hojnik, Elena Nieves, Katerina Pruzkova, Natalia Todorova in Franko Vecchiet. Na včerajšnjem odprtju razstave jih je predstavila likovna kritičarka Jasna Merku, z deveto izvedbo pa se je število sodelujočih avtorjev iz Evrope

in od drugod v vseh teh letih dvignilo na petdeset. Na lonjerskem Artednu pa sta letos potekali tudi delavnice za otroke iz osnovne šole in vrta ter tečaj digitalne fotografije za začetnike.

Na 5. strani

MILAN - Berlusconijev družinski holding Fininvest bo moral skupini CIR založnika Carla De Benedettija plačati 560 milijonov evrov odškodnine zaradi korupcije v boju na prevzem največje italijanske založniške hiše Mondadori. Drugostopenjsko razsodbo je včeraj izreklo milansko civilno prizivno sodišče, ki pa je z ozirom na obsodbo prvostopenjskega sodišča odškodnino znižalo za četrtino, od 750 na 560 milijonov evrov. S tem je potrjena obtožba, da je Berlusconi podkupil sodnika, za kar pa ne bo kazensko odgovarjal, ker je prestopel zastarel.

Na 19. strani

Menicalijeva morilca iščejo v Doboju

Na 9. strani

Kakovostni nastopi na goriškem Seghizziju

Na 10. strani

Umetnik Bogdan Grom si želi stalno zbirko v Devinščini

Na 20. strani

Maremetraggio: podelili nagrade

Na 21. strani

NK Kras odslej partner Udineseja

Na 25. strani

GUČA
NA KRASU
SUL CARSO

BRIŠČIKI
ZGONIK - (TRST)
PRIREDITVENI
PROSTOR
OB LETALIŠČU

MOŽNO KAMPIRANJE!

15.7. OB 20.30
GORAN BREGOVIĆ
& WEDDINGS AND
FUNERAL ORCHESTRA
+ BALKAN BOYS
+ DJ GAETANO FABRI

16.7. OB 20.30
**SHANTEL &
BUCOVINA**
CLUB ORCHESTRA
+ EKREM MAMUTOVIĆ ORKESTAR
+ DEJ SE N' LITRO BRASS BAND
+ DJ SET, DJ STONER

17.7. OB 18.30
BOBAN & MARKO
MARKOVIĆ ORKESTAR
+ ORKESTAR DEJANA LAZAREVICA
+ RADIO ZASTAVA, DJ SET LADIES COLLAGE

www.glasbabezmeja.com - info@glasbabezmeja.com - mob: +39 346 5231127

**GRADBENO PODJETJE IN
GRADBENE OBNOVE**
FRANDOLI GROUP S.r.l.

OBNOVE **MONTAŽNE HIŠE**
GRADNJA **BAZENI**

Nabrežina Kamnolomi, 23/H - 34011 - Devin Nabrežina (TS)
tel/fax 040 200083 - mob. 335 284754
www.frandoligroup.it - info@frandoligroup.it

NAŠA PRODAJALNA
RUBNER
CASACLIMA

Geom.
Giuliano Biondini

Corso del Popolo, 54
34074 TRŽIČ (GO)
tel. & fax 0481 46 336
mob. 3495939706
trieste@haus.rubner.com
www.haus.rubner.com

GORICA - Seja deželnega tajništva SKGZ

Srečanje z Mantico znak odprtosti Rima do Slovencev

Pozitivno o dosedanjem delu operativne skupine SKGZ-SSO - Zadovoljstvo nad imenovanjem Martine Repinc (RAI)

Pri SKGZ se zavzemajo tudi za srečanje predstavnikov krovnih organizacij z italijanskim premierjem Berlusconiem

GORICA - Deželno tajništvo Slovenske kulturno-gospodarske zveze je na svoji nedavni seji v Gorici ocenilo nedavno srečanje predsednikov krovnih organizacij Draga Štoke (za Svet slovenskih organizacij) in Rudija Pavšiča (za SKGZ) pri podtajniku pri italijanskem zunanjem ministrstvu Alfredu Mantici kot kot znak večje odprtosti rimske vlade do slovenske manjšine. V skoraj dveurnem srečanju so sogovorniki ob-

šli najpomembnejše tematike, ki zadevajo odnos vlade do slovenske narodne skupnosti, v prvi vrsti vprašanje odpravljanja vseh zaprek pri celovitem izvajanju zaščitnega zakona, piše v sporočilu za javnost, ki smo ga prejeli.

Deželni predsednik SKGZ Pavšič je članom vodstva izpostavil sozvočje izhodišč predstavnikov slovenske narodne skupnosti in vladnega predstavnika, ki je izrazil željo po novem odnosu do manjšine predvsem v večjem medsebojnem sodelovanju in stalnem dogovarjanju. To se bo lahko udeležilo pri vladnem manjšinskem omizju, ki naj bi ga predsedstvo vlade sklicalo letos jeseni in o katerem bo tekla beseda v kratkem tudi na tržaški prefekturi, kjer bosta sodelovala oba predstavnika krovnih zvez s sodelavci.

Za SKGZ bi bilo primerno, če bi na umestitveni seji rimskega omizja prišlo tudi do srečanja predstavnikov krovnih organizacij s predsednikom vlade Silviom Berlusconiem. Pavšič in Štoka sta prosila premjerja za srečanje že pred dobrim letom.

Deželno vodstvo krovne organizacije je obenem pozdravilo vesti, po katerih naj bi se prihodnje leto v Pulju ponovilo srečanje predsednikov Italije, Slovenije in Hrvaške. To bi bilo gotovo nova priložnost za utrjevanje odnosov med sosednjimi državami. SKGZ je prepričana, da se bo tudi na tem srečanju našla priložnost, da se izpostavi aktivna vloga obeh manjšin, tako kot se je zgodilo med obiskom predsednikov v tržaškem Narodnem domu, kjer so ob-

slovenski bili prisotni tudi predstavniki italijanske manjšine v Istri.

Člani deželnega vodstva so se seznanili z dosedanjim delom operativne skupine obeh krovnih organizacij, ki ima nalogo usklajevati stališča in različne pristope v procesu utrjevanja manjšinske organiziranosti. O tem so posebej poročali SKGZ-jevi člani omizja Ace Mermolja, Livio Semolič in Dorica Kreševič. Izrazili so prepričanje, da bo tako zastavljeno

delo rodilo svoje sadove in da to predstavlja najprimernejšo pot dogovarjanja in reševanje vprašanj, ki sta jih obe krovni izpostavili v svojih programskih dokumentih. Gre za pristop, ki ne briše ali odpravlja ničesar, marveč išče določeno sozvočje in komplementarnost.

Vodstvo krovne organizacije je ocenilo stanje v manjšinskem medijskem prostoru in postavilo v ospredje potrebo, da se tudi na tem področju nastavi strategija, ki bo primerna in funkcionalna za naslednje desetletje, tako z vsebinskega kot tudi s kadrovskega vidika. Predsednik Pavšič je poročal o sestanku manjšinskega delovnega odbora v okviru Programskega sveta RTV Slovenija glede večje povezave državnega radiotelevizijskega centra z manjšinskim medijskim in informativnim prostorom. SKGZ obenem izraža zadovoljstvo, da so pristojni pri vodstvu italijanske državne radiotelevizije RAI po daljšem času kadrovske praznine imenovali novega vodjo programskega oddelka za slovenski sedež v Trstu. V tem smislu gredo čestitke novi vodji Martini Repinc ob prepričanju, da bo znala nadaljevati uspešno delo, ki so ga doslej nastavili njeni predhodniki. Člani tajništva so si bili edini, da je tudi v programskih izbirah slovenskih programov RAI potrebno izkazati večjo pozornost videmski pokrajini in jo celovito vključiti v vsakodnevno programiranje, tudi ob primerni kadrovski zasedbi z Videmskega.

PROSTITUCIJA

Videm: ženski razbil glavo

VIDEM - Nov zagoneten krvav dogodek v svetu prostitucije v Furlaniji. V Codroipu so našli hudo ranjeno žensko. V stanovanju, kjer je sprejemala goste, jo je neznanec tako močno udaril v glavo, da se sedaj v videmski bolnišnici bori za življenje.

C.T., 55 let, iz kraja Passian di Prato se je v petek odpeljal z najetim avtomobilom s šoferjem do Codroipa, od tod z drugim avtomobilom do stanovanja, v katerem je sprejemala goste. Ker jo zvečer ni bilo domov, je njen sostanovalec poklical podjetje, pri katerem je ženska najela avtomobil. Ta je poznal žensko življenje, imel je tudi ključke stanovanja, v katerem je C.T. poslovala. Ko je vstopil, je našel žensko na tleh, bila je vsa krvava po glavi.

Ranjenko so prepeljali v videmsko bolnišnico in jo operirali. Njeno zdravstveno stanje je resno.

Preiskovalci domnevaro, da je C.T. sprejela klienta, nakar naj bi prišlo do prepira, klient naj bi zagrabil za kako palico ali kak drug tog predmet in začel neusmiljeno udrihati po ženski. Klienta sedaj iščejo, zaslišali so že več ljudi, da bi ugotovili, kdo je v petek obiskal žensko.

V Trenti umrl hrvaški plezalec

BOVEC - Iz severne stene Vršaca v Trenti je včeraj zgodaj popoldne omahnil hrvaški plezalec in se pri tem smrtno poškodoval, so sporočili iz centra za obveščanje pri Upravi RS za zaščito in reševanje. Reševalci so ob tem rešili njegovega soplezalca, ki je nepoškodovan ostal v steni. Kot so zapisali v centru za obveščanje, je soplezalec, ki je bil s ponesrečenem v navezi, takoj po padcu poklical pomoč. Na teren so odšli reševalci Gorske reševalne službe (GRS) Bovec in helikopter Slovenske vojske z dežurno ekipo GRS na Brniku. Mrtvega plezalca so pobrali iz stene in prepeljali v dolino Trente, nato so iz stene rešili še nepoškodovanega soplezalca, so še zapisali v centru za obveščanje. (STA)

RAI - Deželni sedež imenovali vodjo slovenskih programov

MARTINA REPINC

TRST - Že dalj časa je bilo neuradno oz. »poluradno«: za slovenske programe pri deželnem sedežu RAI v FJK je odgovorna Martina Repinc. Sedaj je to (končno) postalo uradno.

PROMET - Podatki družbe Autovie Venete

Pri izhodu pri Moščenicah več avtov, a nobene vrste

TRST - Kljub 32-odstotnemu porastu prometa v primerjavi z lanskim letom na cestninski postaji pri Moščenicah tokrat med predvčerajšnjim in včerajšnjim dnevom niso zabeležili avtomobilskih vrst, medtem ko je v istem obdobju lani pločevinasta kača dosegla dolžino petih kilometrov. Podatek, ki ga je posredovala avtocestna družba Autovie Venete, je navdal z zadovoljstvom podkomisarja in deželnega odbornika za transport Riccarda Riccardija. Od petka opolnoči do 14. ure včeraj so pri Moščenicah ob izhodu zabeležili 14020 vozil, medtem ko jih je bilo v istem obdobju lani 10578, težav in vrst pa ni bilo. Temu je prav gotovo botrovalo od-

prtje dveh novih izhodnih pasov, tako da se je skupno število pasov povečalo s sedem na devet. To Riccardija navdaja z optimizmom glede prihodnjih počitniških vikendov, čeprav si ne dela utvar, da je bila težava povsem odpravljena.

Drugače se je v noči na včeraj na avtocestnih odsekih, ki jih upravlja družba Autovie Venete, promet povsod povečal: pri izhodu za Latisano so zabeležili 3,81-odstoten porast, pri izhodu za San Donà di Piave pa 7,4-odstoten porast. Ponoči so se ponekod tudi ustvarile manjše vrste, prav tako je gost promet zaznamoval včerajšnji dan. Ponekod je sicer bil upočasnen, a to predvsem zaradi nekaterih lažjih nesreč.

ENOGASTRONOMIJA - Tudi slovenski gostinci in vinarji na dogodku Furlanija - pot okusov

Vrhunska deželna ponudba v Gradežu

Gostinci so svoje izbrane krožnike ponujali v povezavi z izbranimi vinarji - Tržaški Expo Mittelschool prireja 15. julija v gradeški laguni praznik polne lune

Postojanka restavracije Sale e Pepe iz Srednjega v Nadiških dolinah, v beli srjaci Teresa Kovaceuszach

GRADEŽ - Kar lepa, tisočglava družina je tudi letos potrdila uspeh gradeškega srečanja gurmanov v organizaciji enogastronomskega konzorcija Furlanija - pot okusov (Friuli, via dei sapori). Utečen način predstavitve vrhunske deželne gastronomske ponudbe in prilegajočih se vin je privabil tako turiste kot prijatelje in redne obiskovalce predstavljenih kleti in gostiln, in to kljub 24-urni preložitvi zaradi slabega vremena, saj se je med več kot 30 mizami-postojankami vse do poznega kar trlo ljudi. Goste so sprejemali s kozarcem furlanske penine in rezino pršuta iz Saurisa in San Danieleja, koščkom sira in drugimi prigrizki.

Na nasipu za občinsko palačo je 19 restavracij ponujalo ravno toliko hodov in sladici. Vsakega gostinca je spremljal vinar s prilegajočim vinom, ob vходу oz. izhodu pa so bile še postojanke s predjedmi in zaključnimi sladicami in požirki. Obiskovalci so tako po sistemu švedskega stola obhodili mize in si v več ali manj dolgi vrsti privoščili okusne pokušnje.

Prevladovala so seveda ribe in druge morske jedi, več miz pa je ponujalo tudi okusne in lahko mesne hode. Prvi ob vходу so bili tudi letos domačini, in sicer restavracija All'Androna iz Gradeža z lučko (sladolem) mečarice s hrustljavcem, zvečer pa ledeni mojito, v kozarcu, izklesanem iz kosa metinega letu. Med hodi predjedi je bila npr. kozica z melono in paradiž-

nikom restavracije Al Ponte iz Gradišča in jastogova solata s tartufiranimi jabolkami gurmanskega hrama La di Petròs, kateremu se je pridružil do pred kratkim v Gorici delujoči Christian Avenanti.

V okviru konzorcija Furlanija - pot okusov deluje tudi nekaj slovenskih gostincev in vinarjev. Gostilna Sale e Pepe iz Srednjega v Nadiških dolinah kuhinjske izvedenke Terese Kovaceuszach je ponujala okusen in lahek golaž, Sirkova Šubida slastne svaljke tisočih okusov, kraški gurmanski hram Lokanda Devetak pa njo ke z zajčjim ragujem in koromačem. Med dvajsetimi vinarji so bile tudi tri slovenske kleti, in sicer pri Devetaku Il Carpino iz Števerjana z užitnim rdečim Carpino Rezerva 2008, pri postojanki restavracije Nando iz Mortegliana je Primosic z Oslavja točil belo znamke Klin, Edi Keber pa je svoj Collio Bianco ponujal ob pultu restavracije Androna.

Res okusen večer, ki ga bodo ponovili v sredo, 20. julija v vili Brandolini d'Adda v Sacileju (informacije na www.friuliviadeisapori.it). Ljubitelji izvrstnih okusov pa še prej čaka drugo srečanje v Gradežu: v laguni bo namreč v petek, 15. julija praznik polne lune Furlanije-Juljske krajine. Tržaški ExpoMittelschool bo mesec po uspehi podobni manifestaciji v Portorožu priredil FVG Full moon party, na katerem bodo v očarljivem okolju predstavljene številne dobrote naše dežele. (aw)

ČEDAD - V cerkvi sv. Frančiška se je včeraj popoldne uradno začel 20. Mittelfest

Letošnji jubilejni festival v znamenju kulturne istovetnosti

Uradni nagovori in koncert orkestra FJK Mitteleuropa s solistko Luciano D'Intino v znamenju 150-letnice Italije

ČEDAD - Na čedajskem Mittelfestu se je včeraj dvignil zastor. Na uradnem odprtju jubilejne 20. izvedbe festivala, ki se je v cerkvi sv. Frančiška začela z italijansko himno v izvedbi orkestra FJK Mitteleuropa, so se zbrali predstavniki oblasti in ne ravno številno občinstvo, ki je verjetno zaradi hude vročine izbralo bolj sveže oblike sprostitve. Mittelfest ponuja letos vse do 24. julija na različnih prizoriščih 37 predstav, ki bodo tako ali drugače obravnavale pomen kulturne istovetnosti, saj bodo vzele v pretres njeno krhkost, potrjevanje in zanikanje; hkrati bo posebna pozornost v tem okviru namenjena manjšinskim kulturam, izgubi in vnovični pridobitvi starodavnih zgodovinskih identitet.

Po branju sporočila, ki ga je organizatorjem poslal italijanski minister za kulturne dobrine in dejavnosti Giancarlo Galan, je na oder stopil predsednik Mittelfesta Antonio Devetag, ki se je zaustavil pri novem poslanstvu, ki naj bi ga festival v prihodnjih letih uresničeval: »Postati mora sredotežen in sredobežen: nabirati mora 'najboljše' in posredovati navzven vrednote raznolike kulture Furlanije-Juljske krajine.« Pri tem je omenil furlansko stvarnost in štiri pokrajine v deželi, ni pa navdel drugih narodnih skupnosti v FJK. Cilj je dograditev »deželne kulturne ploščadi«, ki naj bi spregovorila »vse mu svetu.« Sledil je poseg čedajskega župana Stefana Ballocha, ki je spomnil, kako so predstave, ki so jih v 90. letih prejšnjega stoletja prikazovali na čedajskih odrih, napovedovale scenarije, ki so se v tistih in poznejših letih odigrale na politični ravni, ter se zavzel za dodatni zagon festivala. Po pozdravnem nagovoru podpredsednika Pokrajine Videm Danieleja Macoriga, je pred mikrofonom stopil deželni od-

Trenutek z včerajšnjega uvodnega koncerta jubilejnega Mittelfesta

bornik za kulturo Elio De Anna, ki se je kritično izrazil o evropski istovetnosti, ki da je medla in se zato konec koncev velja meriti s svetom v znamenju pridevnika »glocal«. Predsednik Dežele Renzo Tondo je opozoril, da Mittelfest že 20 let prispeva h krepitvi prizadevanj za uresničitev evropske integracije. Po njegovem mnenju velja nadaljevati po tej poti »zaupanja.«

Poleg omenjenih so se uvodne slovesnosti udeležili še evropska parlamentarka Debora Serracchiani, on. Pertoldi, deželni odbornik Molinaro in svetniki Colautti, Demattia, Jacop, Novelli in Pustetto, goriški župan Ettore Romoli, predsednik če-

dajske banke Banca di Cividale Pelizzo in videmske Confindustrie Luci.

Po svečanosti je programsko dogajanje letošnje izvedbe stopilo v živo s koncertom glasbenikov orkestra FJK Mitteleuropa pod vodstvom Paola Paronija, ki je predstavljal poklon ob 150. obletnici nastanka italijanske države, in sicer z operno glasbo italijanskih avtorjev v izvedbi mezzosopranistke furlanskega rodu Luciane D'Intino. Gledališki del sporeda se je začel v poznih večernih urah s skoraj triurno predstavo Rafaela Spregelburda z naslovom Skromnost, ki jo je režiral Luca Ronconi.

Matej Caharija

Danes in jutri na festivalu

Povezava s teritorijem in aktualne socialne problematike bodo vsebine nedeljskega programa Mittelfesta. Po včerajšnji otvoritvi v znamenju gledališke koprodukcije v režiji Luce Ronconija bo današnji spored zaživel dopoldne in pozno zvečer z glasbeno in plesno predstavo. Ob 11.30 bo v cerkvi sv. Frančiška zbor Polifonico di Ruda izvedel koncert na temo »Evropska romantična identiteta med nostalgijo, snom in duhovnostjo«. Priznani, večkrat nagrajeni moški zbor bo pod vodstvom Fabiane Noro zapel skladbe Schuberta, Rossinija, Mendelssohna, Straussa in Saint-Saënsa, s katerimi se bo glasbeno sprehodil po Evropi 19. stoletja. Potovanje bo tudi snov večerne predstave na bližnjem dvorišču, čeprav v bolj dramatičnem smislu. Ansambel Zappala danza bo ob 22. uri predstavil koreografijo »Odisseo-brodolom sprejemanja«, v kateri se bodo plesalci ob raznolikem glasbenem mozaiku spraševali, če je bil tudi Ulises priseljenec na tistih sredozemskih morskih poteh, ki so danes prizorišče mnogih, različnih migracij.

Prenovljeno gledališče Ristori bo letos, ponovno eno od glavnih prizorišč festivala. V ponedeljek ob 19.30 bodo na ta oder stopili igralci gledališča SkRat iz Bratislave s predstavo Mrtve duše-Podobe iz novega sveta Dušana Vicena. Neodvisni ansambel bo uprizoril prebliske sodobnega življenja, mozaik post-komunističnih, nedokončanih zgodb, v katerih je nejasna zgodovinska in etična identiteta vir življenjskega nelagodja v senci zahodnih medijskih in konzumističnih vzorcev.

Ob 21.45 se bo dogajanje selilo v goriško gledališče Verdi, kjer bo režiser Emir Kusturica sprožil svojo glasbeno žilico z novim projektom, ki je nastal za Mittelfest in v katerem bo nastopil z No Smoking Orchestra in srbskim ženskim zborom Vrelo. (ROP)

TAKA ŠIK CENA. OBSTAJA KAJ BOLJŠEGA?

RENAULT CLIO
EDINA Z INTEGRIRANIM NAVIGACIJSKIM SISTEMOM,
ESP-JEM IN RADIJEM CD MP3 ZA

€ 9.750*

RENAULT TWINGO
1.2 75CV LEV
S KLIMO ZA

€ 7.950*

BREZOBRESTNO 36-MESEČNO FINANCIRANJE, TAEG 3,38%.

TO POLETJE ODLOČITESE ZA RENAULT. IZPLAČA SE. ODKRIJ NAŠE MODELE PRI KONCESIONARJU.

Znižane cene ključ v roke, davek IVA vključen, IPT izključen, s pobudo »Eco incentivi Renault« veljavno za katerokoli vozilo za odpad in v posestvu lastnika vsaj 6 mesecev. Pr. financiranja na vozilu Renault Twingo 1.2 75CV LEV Euro5: brez predujma, celotni znesek kredita 7.950 € (najvišji financirani znesek 10.000 €), 36 obrokov po 253 €, ki vključujejo formulo Finanziamento Protetto, 2 leti zavarovanja proti kraji in požaru Renassic (v slučaju sprejetja). Skupni znesek dolga 9.117 €; TAN 0,00% (fiksni); TAEG 3,38%; stroški za postopek 300 € + kolek po zakonskih predpisih, stroški za inkaso 3 € mesečno. Vezano na odobritev družbe FINRENAULT. Snovne evropske informacije o kreditu potrošnikom dobite pri koncesionarijih Rete Renault, ki sodelujejo z FINRENAULT in na spletni strani www.finren.it. Reklamno sporočilo s promocijskim namenom. Ponudba velja do 31/07/2011. Sliki sta le informativnega značaja.

Emisije CO2: od 119 do 135g/km. Poraba goriva pri kombinirani vožnji: od 5,1 do 5,8 l/100 km.

PROGETTO 3000

NOV SEDEŽ: Strada delle Saline, 2 Milje (TS) Tel. 040 281212 • **Ulica Div. Julia 4** - 34079 Staranzano (GO) Tel. 0481 413030 • **Ulica Terza Armata, 95** - 34170 Gorica Tel. 0481 522211 **Ulica Aquileia 108** - 33052 Cervignano del Friuli (UD) Tel. 0431 33647

OBČINA TRST - Jutri razprava v mestni skupščini

Na občinski seji govor o škedenjski železarni

Poslanca Massima Fedrigo bo v vrstah Severne lige zamenjal Maurizio Ferrara

Neskončni zgodbi o sedanosti in prihodnosti škedenjske železarne bo jutri pridano novo poglavje. Tržaški občinski svet bo na seji posvetil posebno pozornost škedenjskemu obratu po rimskem dogovoru, ki je (vsaj zaenkrat) preprečil stečaj grupe Lucchini-Severstal. Nov denarni priliv naj bi zagotovil nadaljevanje proizvodnje do leta 2015. Več kot 500 zaposlenim naj bi tako odleglo, ohranili naj bi delovna mesta, podobno pa velja tudi za številna druga podjetja, kooperante železarne.

Na seji naj bi ocenili rimski dogovor, po vsej verjetnosti pa bo tudi govor o tem, kaj naj bi storili po koncu proizvodnje leta 2015. Vprašanje zadeva tako uslužbenke in njihove družine kot delavce, zaposlene v podjetjih-kooperantih, še posebej pa zadeva prihodnost obsežnega območja obrata pod Škednjem.

Na jutrišnji seji bo prišlo do zamenjave v svetniških vrstah Severne lige. Županski kandidat Bossi jeve stranke na občinskih volitvah, tržaški poslanec Massimo Fedriga se je odločil, da zapusti mestno skupščino, njegovo mesto pa bo prevzel prvi neizvoljeni, to je načelnik Severne lige za časa Dipiazzove uprave Maurizio Ferrara. Oba bosta razloge za zamenjavo predstavila na jutrišnji tiskovni konferenci na tržaškem sedežu Severne lige. Po odhodu Fedriga bosta tako Severno ligo v občinskem svetu zastopala Ferrara in Roberto de Gioia, ki pa je med drugim tudi pokrajinski svetnik.

Jutri dopoldne se bo medtem sestala občinska komisija za proračun, ki ji predseduje občinski svetnik Slovenske skupnosti Igor Švab. Razpravljala bo o predlogih za rebalans proračuna. Seja komisije je bila prvotno sklicana že za predtekli petek, a je bila na zahtevo svetnika Ljudstva svobode Piera Camberja preložena. Njegova skupina ni namreč prejela vabila za udeležbo na seji 36 ur pred sestankom, kot to predvideva pravilnik občinskega sveta, zato se je Camber pritožil pri predsedniku mestne skupščine Iztku Furlaniku. Ta se je s predsednikom komisije Švabom odločil za preložitev seje, in sicer na ponedeljek. Ker pa je bila za ta dan že sklicana občinska seja, bodo člani občinske komisije za proračun ob sejnino, kar je razjezilo načelnika Ljudstva svobode Everesta Bertolija.

M.K.

Škedenjska
železarna

KROMA

FERNETIČI - Odkritje med pregledom romunskega avtobusa

Psička v prtljažniku

Skrita sta bila med torbami in kovčki - Odkrili tudi 183 parov ponarejenih natikačev

Dva nekaj tednov mlada kužka, maltežan in shih-tzu, sta bila skrita v kletkah med torbami in kovčki v prtljazniku linijskega romunskega avtobusa, namenjenega na Sicilijo. Odkrili so ju agenti obmejne policije med pregledom avtobusa na Ferne-
tičih. Psička nista imela spremnega zdravstvenega potrdila o opravljenem cepljenju proti steklini, »njun« evropski potni list pa ni imel obveznega ži-
gastvojinov veterinarske službe. Zato so ju polici-
sti zasegli in predali tržaški živinozdravniški službi.

Med pregledom avtobusa pa so agenti v prtljajniku - kljub temu, da so bile dobro skrite - odkrili tri najlonske vreče s 183 pari natikačev znane italijanske znamke čevljev Cesare Paciotti. Podroben pregled je dokazal, da so bili sandali ponarejeni, ponaredkli pa so bili tako dobro izdelani, »da bi lahko ukanili kupce,« kot so potrdili sami predstavniki firme Cesare Paciotti.

Policisti so sandale zasegli. Šoferju avtobusu, 33-letnemu romunskemu državljanu I.L.-ju so naprtili 600 evrov globe zaradi nezakonitega prevoza mladičev, pred sodnikom pa se bo moral zagovarjati zaradi prinašanja ponarejenega blaga v državo.

Mala maltežan
in shih-tzu
v naročju policista,
ki ju je odkril

FOTO
TRŽAŠKA KVESTURA

OBČINA REPENTABOR - Težko pričakovana pridobitev

Repen: obnovljeni Plac odprt

Trg odprli za promet ob prisotnosti župana Pisanija in predsednika pokrajinskega sveta Vidalija - Uradno odprtje bo v petek, 29. julija

Odptje
prenovljenega
Placa so nazdravili
s penino

Društvo Edinost ob 13. juliju

Ob dveh in tudi treh obletnicah Narodnega doma v Trstvu priredi družbeno politično društvo Edinost 13. julija 2011 ob 18. uri v Narodnem domu v Trstvu prireditev »10+1 leto pozneje«. Letos je 91. obletnica požiga Narodnega doma leta 1920 in 1. obletnica srečanja treh predsednikov republik leta 2010. O obeh dogodkih se je pisalo in se še piše, da sta zgodovinskega pomena. Seveda moramo dati času čas, da se izkaže, kaj je drugi dogodek pomembnega prinesel.

Tretja obletnica je obletnica »zaščitenega zakona«, ki naj bi zagotovil slovenskim kulturnim in znanstvenim institucijam, začevši z Narodno in študijsko knjižnico, uporabo prostorov v Narodnem domu.

Ker ugledni Slovenci trdijo, da se Slovenci preveč oziramo v preteklost, so zapisali v sporočilu za javnost, niso dali v naslov 91. obletnice, da ne bi zapravljali časa s preteklostjo, temveč bi razpravo posvetili sedanjosti in bodočnosti. Na prireditev in razpravo vabijo vse, posebno pa Slovence in Slovenke na odgovornih mestih.

Papillon spet za zapahi

Poimenovali so ga Papillon, ker je že nič kolikokrat zbežal iz zapora. V petek so 65-letnega S.G.-ja spet aretirali, ker mora prestat zaporno kazen (dve leti) zaradi tihotapljenja droge. Njegova dolga nezakonita dejavnost se je začela leta 1967 (poneveril je potrdilo o avtomobilskem zavarovanju), potem je tihotapil blago iz nekdanje Jugoslavije, tihotapil orožje in nazadnje še drogo.

ZGONIK V nesreči avtu odtrgalo motor

Mladi so imeli res srečo. Tako je ocenil razplet včerajšnje nesreče na hitri cesti v bližini izhoda za Zgonik vodja ekipe openskih gasilcev, ki so prispeli na kraj, da bi preprečili morebitni požig razbitin avtomobila in počistili cestišče.

Bilo je okrog desete ure dopoldne. Audi 3 milanske registracije s štirimi mladimi, tremi fanti in dekletom, je peljal po hitri cesti iz Sessjana v smeri proti Trstu. Šokirani in poškodovani fantje so pozneje povedali agentom prometne policije, da so se vračali z Goriškega, kjer so bili kot člani ene od združenj pomagali pri sestavi odra za poletni koncert. Približno kilometer pred izhodom za Zgonik je audi nenadoma zavozil v desno in treščil tako močno v obcestno ograjo, da je pri tem odtrgalo motor, ki je odletel na prehitelni pas, medtem ko se je avtomobil ustavil nekaj desetnih metrov naprej na dostavnem pasu.

Za audijem je peljal nissan patrol s prikolico z gumenjakom. Belgijska družina se je z njim odpravljala na počitnice na Jadran. Nesreča je bila bliskovita, belgijskemu šoferju ni uspelo izogniti se audijevemu motorju na cestišču, nissan je čelno udaril vanj in v trenutku nasilno prekinil in izničil pričakovane počitnice.

Na kraj nesreče sta prispela dva rešilca. V bolnišnico sta odpeljala dva poškodovana fanta in dekle, medtem ko je bil tretji mladenič nepoškodovan. Vse izvide nesreče so opravili agenti prometne policije. Openske gasilce so priklicali na kraj, ker je sprva kazalo na možnost vžiga audijevih tuzbitin. Na srečo požara ni bilo in tudi nesreča se je za fante in dekle zelo srečno iztekla.

LONJER - Z razstavo sodelujočih umetnikov zaključek 9. Artedna

Iz lonjerskega okolja črpali navdih za umetniško ustvarjanje

Doslej je na Artednu sodelovalo petdeset umetnikov - Bo deseta izvedba nekaj posebnega?

»Vsakič, ko se naš pogled sreča z očmi naših gostov in te žarijo v ustvarjalnem procesu, ki so ga intenzivno doživljali dan za dnev, se nam odpirajo novi svetovi. Bolj se vanje potopimo in bolj s presenečenjem občutimo, koliko so naši letošnji gostje občutili ta stik z našim krajem in iz njega črpali navdih.« S temi besedami je likovna kritičarka Jasna Merku označila večdnevno bivanje in ustvarjanje šestih umetnikov v Lonjerju v okviru letošnje, že devete izvedbe mednarodne likovne delavnice Arteden, ki je sinoči z razstavo v prostorih Športno-kulturnega centra v Lonjerju doživela svoje sklepno dejanje, ki ga je dodatno obogatala glasba skupine Nomos.

Sinoči je širša javnost tako lahko spoznala, kaj je šesterica umetnikov - Gabor Geynes, Cvetka Hojnik, Elena Nieves, Katerina Pruzkova, Natalia Todorova in Franko Vecchiet - ustvarila v tednu dni bivanja in delovanja v organizaciji SKD Lonjer-Katinara ter v sodelovanju z Mladinskim združenjem Lonjer-Katinara, krožkom Foto video Trst 80 in Kulturnim društvom za umetnost Kons pod pokroviteljstvom ZSKD, združenja jezikovnih manjšin Confemili, Dežele FJK, Občine in Pokrajine Trst ter Urada vlade Republike Slovenije za Slovene v zamejstvu in po svetu.

Z letošnjo izvedbo se je lonjerskega Artedna doslej udeležilo petdeset umetnikov iz Evrope in od drugod, je dejala predsednica MZ Lonjer-Katinara in koordinatorica pobude Darja Kodrič, medtem ko je podpredsednik Pokrajine Trst Igor Dolenc (v četrtek je ustvarjalce in organizatorje obiskal tudi predsednik tržaškega občinskega sveta Izток Furlanič) Arteden označil kot eno tistih pobud, ki dovoljujejo, da se stiki in spoznavanje med narodnostmi širijo in poglobljajo ter oblikujejo tisto novo Evropo, o kateri je toliko govora v medijih, v glavih pa je še ni.

Kot že rečeno, je letošnje sodelujoče umetnike predstavila Jasna Merku, ki je npr. o slikah, grafikah in likovnih objektih Gaborja Gyenesa, umetnika madžarskega rodu iz Slovaške, dejala, da izpričujejo spretnost v usklajevanju različnih pristopov, glede Cvetke Hojnik iz Slovenije pa je opozorila, kako se je njen pogled med lonjerskim ustvarjanjem usmeril v nebo: »zvezde, luna in sonce tkejo našo usodo in nam prinašajo harmonijo, v njih se odseva človek,« je še dejala.

Argentinka Elena Nieves je za svoje risbe črpala navdih iz lonjerskega naravnega okolja in rastlinja, medtem ko si digitalne fotografije češke umetnice Katerine Pruzkove prizadevajo ujeti neobičajne izseke, njen pristop bistveno označujejo svet-

Sodelujoče umetnike Franca Vecchiet, Gaborja Geynesa, Cvetko Hojnik, Elena Nieves, Katerino Pruzkovo in Natalia Todorovo je predstavila kritičarka Jasna Merku

KROMA

loba in svetlostni kontrasti, pri čemer umetnici uspe spretno izkoristiti tehnične možnosti, ki jih fotografija dopušča. Bolgarka Natalia Todorova s svojimi stvaritvami, za katere je zbrala materiale iz okolja (beton, kovino, plastične cevi, steklo), preseneča po iznajdljivosti in tankočutnosti ter po svežini kompozicijskih rešitev, je dejala Merkujeva. Za izrednega gosta, mojstra grafike Franka Vecchiet, ki je oblikoval sestavljenko drobnih likovnih elementov, ki so mu jih podarili številni umetniki, pa je kritičarka poudarila, da je njegova stvaritev »dejansko odprt prostor likovnega dialoga z umetniki, ki oživljajo prostor lonjerskega Artedna« ter »ikona dogajanja na mednarodnem simpoziju, kjer vsak prinaša delček sebe in v novem kontekstu soustvarja z drugimi.«

Lonjer pa ni bilo samo prizorišče delovanja omenjenih umetnikov, ampak tudi dvajsetih otrok iz osnovnih šol in vrtcev, ki so sodelovali v delavnicah pod vodstvom Luise Tomasietig in Maddalene Mura, medtem ko je Mirna Viola vodila tečaj digitalne fotografije za devet začetnikov v organizaciji krožka Foto Trst 80, v imenu katerega je pozdravil predsednik Marko Civardi.

Tako je tudi na 9. Arteden legel zastor, obiskovalcu pa je misel šla že k prihodnji izvedbi, ko bo lonjerska mednarodna delavnica obhajala desetletnico. Tako Darja Kodrič kot predsednica SKD Lonjer-Katinara Jana Pečar sta nam potrdili, da bi želeli prirediti nekaj posebnega. Pri tem nam je Pečarjeva zaupala misel o morebitni spremembi formata pobude, da bi ohranili njen prvotni duh eksperimentiranja in preprečili, da postane nekaj »tradicionalnega.« (iz)

JEZERO - Nekdanji učenci NSŠ Gregorčič ob 30-letnici male mature

Na nepozabnem srečanju obujali spomine tudi z nekdanjimi profesorji

Nekdanji dolinski nižješolci in njihovi profesorji trideset let pozneje

Junij 1981 - junij 2011. Minilo je že 30 let, odkar smo se trudili in potili na maturi na Srednji šoli Simon Gregorčič v Dolini. Ob tem jubileju smo se večina maturantov srečali pri večerji na Jezeru. Z nami so obujali spomine tudi tedanji profesorji matematike in prirodopisa, slovenščine, italijanščine in nemščine. Čeprav so telesa bolj okrogla, pleše na glavah

bolj izrazite ..., je duh ostal vedno mladostniški. Po začetni razumljivi zadržanosti, kjer so bili na vrsti medsebojni pozdravi, aperitiv in po legendarnih besedah »Pozor, pozor, obveščam vse učence ...,« se je večer ob plesu in glasbi prelil v nepozabno srečanje. Večer smo s priložnostno fotografijo tudi ovekovčili in si zaobljubili, da se zopet srečamo čez 30 let.

NOČ RAZPRODAJ - Praznični večer

Gneča na ulicah, manjša v trgovinah

Sinoči je bilo v mestnem središču zelo živahno - Mestne ulice so za osebni promet zaprli ob 20. uri - Organizatorji poskrbeli tudi za zabavo in osvežitev - Blago po znižani ceni bo mogoče kupovati še celo poletje

Sinoči je množica preplavila mestno središče

KROMA

Plesne predstave, glasba, rezine lubenic in gneča so zaznamovali včerajšnji večer v mestnem jedru, kjer je tudi letos potekala prireditev Noč razprodaj. Številne mestne ulice so se pripravile v poletno promenado, po kateri so se sprehajali naključni obiskovalci in ljubitelji ugodnih nakupov. Prireditev Noč razprodaj, ki jo običajno prireja občinsko odborništvo za trgovino v sodelovanju s stanovskimi združenji, vsako leto v mesto privabi veliko obiskovalcev, tudi tiste iz sosednjih držav. Nič drugače ni bilo niti sinoči, saj je bilo v nepregledni množici mogoče slišati tako slovenski kot tudi hrvaški jezik, med Slovenci in Hrvatimi pa je bilo tudi nekaj Avstrijcev in Nemcev.

Vroč poletni dan so mnogi preživeli na plaži, v večernih urah pa se je veliko ljudi odpravilo v mesto. Številni obiskovalci za nakupovanje sicer niso pokazali tolikšnega navdušenja kot v preteklih letih, saj se je letos Noč razprodaj zgodila teden dni po uradnem začetku posezonskih razprodaj tekstila in obutev, kar pa tudi pomeni, da so številni kupci zanimive kose znižanega blaga že kupili v prejšnjih dneh. A kljub temu je bilo v mestu opaziti prijeten vrvež, mnoge je v nakupovanje premamilo tudi mir, ki je vladal na mestnih ulicah; te so bile namreč zaprte za jeklene konjičke. Za osebna vozila so mestne ulice zaprli ob 20. uri, za vozila javnega mestnega prometa pa ob 21. uri. Do-

tična prireditev pa poleg nočnega nakupovanja vsako leto ponuja tudi prijetno druženje pod milim nebom. Na različnih zabavišnih točkah je bilo mogoče občudovati profesionalne plesalce, ki so zaplesali tudi z mimoidočimi, za zabavo pa so skrbele tudi različne glasbene skupine. Za cerkvijo sv. Antona Novega je bilo mogoče poslušati brazilsko glasbo, tango pa je preplaval Cavano. Dobro je bilo poskrbljeno tudi za otroke, žejni pa so se lahko odžejali z rezinami lubenic, ki so jih delili na Trgu republike. Okrog 21. ure pa je bilo zelo živahno na Borznem trgu, kjer je med drugim potekalo žrebanje petih srečnejših, ki jim bo družba Costa podelila enotedensko križarjenje. Zaradi vrveža, ki je vladal na Borznem trgu, nam ni uspelo videti, kdo so srečni izžrebanci.

Če potegnemo črto pod povedano, lahko rečemo, da je prireditev Noč razprodaj v zadnjih letih že dodobra zaživel z mestom in z njenimi prebivalci, saj je dogodek postal pravi magnet za Tržačane, ki radi preživijo družabni poletni večer pod milim nebom, zabavno-družabna prireditev pa vsako leto pritegne tudi več turistov. In za mnoge se je včerajšnji večer zavlekel pozno v noč, za tiste, ki pa jih nakupovalna vznesenost sinoči nikakor ni gnila, naj povemo, da bo blago po znižanih cenah mogoče kupovati še celo poletje. (šč)

ŠOLSTVO - Zaključni strokovni izlet učiteljev s Tržaškega

Na Goriško in v Brda

Poklon Bratuževim, obisk knjižnice Franceta Bevka, gradu Kromberk, Medane, Šmartnega in Dobrovega

Izletnike (na sliki pred gradom Kromberk) sta očarala mir in kulturno bogastvo Goriške in Brd

V sredo, 29. junija, ko so svojo dejavnost zaključili tudi otroški vrtci, smo se učitelji otroških vrtcev in osnovnih šol od Milj do Devina letos že dvanajstič zapovrstjo podali na tradicionalni zaključni poučni izlet. Tokrat nas je pot popeljala na Goriško in v Brda, da bi obiskali kraje, kjer so delovali pisatelj France Bevk, pesnika Alojz Gradnik in Ljubka Šorli ter njen mož, skladatelj Lojze Bratuž. Vsi so v pesmi in besedi opevali lepoto Goriške.

Najprej smo se ustavili na goriškem pokopališču in se poklonili spominu zakoncev Bratuž. Slišali smo Magistrale in pesem Spomini, ki ju je Ljubka Šorli napisala v spomin možu Lojzetu Bratužu, mladi žrtvi fašističnega nasilja. Z njeno pesmijo Otroci pesniku Prešernu, ki je uglasbil Zorko Harej, ki je bil doma iz Dornberka in se je šolal v Gorici, pa smo si obljudili, da bomo pri našem delovanju med otroki izpolnjevali obljubo, da bomo svoj materin jezik ljubili in skušali to ljubezen posredovati tudi učencem.

Nova Gorica nas je sprejela s svojo novo knjižnico Franceta Bevka.

Sprehod po njej in ogled Bevkove sobe nas je povsem prevzel. Zapustili smo jo z zavestjo, da je knjižnica lahko še veliko več kot prostor za shranjevanje knjig oziroma njihovo izposojajo. Ne daleč od Nove Gorice stoji grad Kromberk, v katerem je Goriški muzej z galerijo starejše likovne umetnosti na zahodnem delu slovenskega etničnega ozemlja. Po ogledu stalnih zbirk in skupinski sliki pred gradom, nas je osimska cesta po mostu čez Sočo popeljala v Goriška Brda. Tu smo se najprej ustavili v Gonjačah, najvišji točki v Brdih. Razgled s stolpa je segal daleč. Pred nami je bila Goriška, pogled pa je segal dlje do Tržaškega zaliva in Matajurja. Po kosilu v bližnji gostilni smo se spomnili še Brica, pesnika in odličnega prevajalca Alojza Gradnika, doma iz Medane. Njegova rojstna hiša, danes muzej, je videla rasti tudi Ludvika Zorzuta, etnologa, pesnika in pisatelja. Z ogledom njune rojstne hiše se je strokovni del izleta končal.

Vendar vinorodnih Goriški Brd nismo mogli zapustiti, ne da bi se ustavili tudi na Dobrovem, kjer je pod gradom velika sodobna vinska klet. Kdor je želel, je lahko odnesel domov tekoče darilo, kot ga je imenovala naša vodička Valerija.

Potepanje po Goriških Brdih smo zaključili s sprehodom po Šmartnem. Vas obdaja obzidje s štirimi trdnjaskimi stolpi iz prve polovice 16. stoletja. Če se sprehodimo po značilnih ozkih ulicah in trgih, lahko občudujemo stilno oblikovane hiše, v baročni cerkvi sv. Martina pa freske Toneta Kralja. Cerkveni zvonik je nekdanji trdnjaski stolp iz 14. stoletja.

Goriška in Brda so nas očarala s svojim mirom in kulturnim bogastvom, katerih sinovi so bili ustvarjalci, ki so nas zaradi okroglih obletnic, ki smo jih obhajali v preteklem šolskem letu, povabili mednje. Zadovoljni in hvaležni Zavodu za šolstvo Republike Slovenije in pedagoški svetovalki prof. Andreji Duhovnik, da sta nam omogočila izvedbo izleta, smo se vrnili na Opčine in si zaželeli lepe počitnice.

O.T.

TRIESTELOVESJAZZ

Peta izvedba tržaškega jazz festivala

Od 20. julija do 7. avgusta se bo na Trgu Hortis in po novem tudi na gradu sv. Justa zvrstilo več kot 32 koncertov v okviru pete izvedbe tržaškega jazz festivala TriesteLovesJazz. Festival, ki so ga predstavili včeraj, prireja Občina Trst in Dom glasbe oz. Glasbena šola 55, ob napovedanem nastopu tudi nekaterih zvenceh italijanskih, evropskih in tudi ameriških imen, kot so npr. skupini New York Voices in Jazz Hon-do, trio Stockhausen-Comisso-Tomè ali pa tudi tržaški The Original Klezmer Ensemble, bo letos potekal predvsem v znamenju pozornosti mladim. Že 20. julija bodo namreč na Trgu Hortis ob 21. uri nastopili mladi talenti, nagajeni na natečaju za nagrado Franco Russo, medtem ko bo 24. julija na gradu sv. Justa ob 21. uri koncert ob zaključku prve izvedbe nagrade Lelia Luttazzija, ki je namenjena mladim pianistom. Poleg tega bo na festivalu sodeloval ansambel gojencev tečaja jazz glasbe na konservatoriju Tartini, v okviru pobude pa bo prvič zaživela sekcija, poimenovana Black Attitude, ki je posvečena sodobnim glasbenim govoricam, ki so tesno povezane z jazz glasbo. Prav tako bo na festivalu mogoče dodatno strokovno poglabljanje v značilnosti jazz, med drugim tudi z javno vajo skupine Bandorkestra, ki bo 28. julija ob 19. uri v avditoriju Doma glasbe.

PROSEK - Srečanje zdravniškega društva

Urolog Diego Marega o ledvičnih kamnih

Predavatelj dr. Diego Marega (v ospredju) in predsednik zdravniškega društva dr. Rafko Dolhar

V petek, 10. junija, so se v prostorih Društvene gostilne na Proseku srečali člani Slovenskega zdravniškega društva na 163. strokovno-družabnem srečanju. Tokrat je predaval tržaški kolega urolog dr. Diego Marega, vodja za izventelesno litotripsijo na Urološki kliniki tržaške bolnice na Katinari. Tema je bila »Zdravljenje in preventiva kamnov v zgornjem urotaktu.«

Pojav ledvičnih kamnov je zelo pogost v razvitih državah in je vezan predvsem na nepravilno prehrano. Uživanje hiperbeljakovinske hrane in prevelike količine kuhinjske soli povzroča, da se v urinu Ph zniža in ustvari pogoje za precipitacijo soli. Raziskave so pokazale, da paleolitska hrana, ki jo uživajo nekatera primitivna ljudstva, deluje nasprotno: alkali-

nizira urin in dvigne vrednost Ph-ja do 9. Iz tega sledi, da če se hočemo izogniti ledvičnim kamnom, moramo omejiti uporabo mesa in soli, uživati več sadja in zelenjave ter piti več vode. Pri tem bi imeli korist posamezniki in tudi skupnost oziroma zdravstvo, ker je odstranjevanje ledvičnih kamnov drago.

Dr. Marega je razložil, kako delujejo izventelesni litotripterji - prvega so izdelali leta 1982 - in da so ti izpodrinili odprto kirurgijo, ki se je danes poslužujejo le v posebnih primerih. Pokazal je videoposnetek svojih posegov in obrazložil posamezne primere. Ob zaključku predavanja se je predsednik društva dr. Dolhar zahvalil predavatelju za jasen prikaz in lepo podajanje v slovenščini.

Marilka

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 10. julija 2011

LJUBICA

Sonce vzide ob 5.25 in zatone ob 20.55
- Dolžina dneva 15.30 - Luna vzide ob 16.23 in zatone ob 1.00

Jutri, PONEDELJEK, 11. julija 2011

OLGA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 29,3 stopinje C, zračni tlak 1017,1 mb raste, vlaga 51-odstotna, veter 3 km na uro sever, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 25,2 stopinje C.

OKLICI: Alberto Bulegato in Annika Oidermaa, Aleš Gregori in Martina Sossi, Borut Cah in Gioia Mancarella, Denis Mazzarella in Anna Belgrano, Lorenzo Grimani in Virginia Mello, Silvano Poli in Lucilla Benedetti, Peter Pretnar in Francesca Marchi, Paolo Apollonio in Annamaria Cappella, Marco Recidivi in Stefania Ponari, Andrea Pucci in Domenica Carelli, Giorgio Purger in Giulia Costa, Enrico Paschini in Pia Ocirk, Christian Mazzon in Valentina Aversa, Maurizio Fontanot in Lilia Sirbu, Luigi Parovel in Daniela Da Forno, Andrea Cusmich in Elga Ciacchi, Cristiano Mario De Jesus in Erica Grabar, Massimo German in Silvia De Rosa, Alberto Sarlo in Veronica Rui.

Lekarne

Nedelja, 10. julija 2011

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Baiamonti 50, Sv. Ivan - Trg Gioberti 8, Trg Oberdan 2, Milje - Ul. Mazzini 1/A, Sesljan.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00
Ul. Baiamonti 50 (040 812325), Sv. Ivan - Trg Gioberti 8 (040 54393), Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 271124). Sesljan (040 208731) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Ul. Baiamonti 50, Sv. Ivan - Trg Gioberti 8, Trg Oberdan 2, Milje - Ul. Mazzini 1/A. Sesljan (040 208731) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Oberdan 2 (040 364928).

Od ponedeljka, 11., do sobote, 16. julija 2011

Običajni urnik lekarn:

od 8.30 do 13.00

in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte

tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Oriani 2 (040 764441), Barkovlje - Miramarski drevored 117 (040 410928). Boljunec (040 228124) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte

tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Oriani 2, Barkovlje - Miramarski drevored 117, Trg Cavana 1.

Boljunec (040 228124) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Cavana 1 (040 300940)

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Fenomeni paranormali; Dvorana 5: 16.30, 18.40 »Cars 2«; 21.00 »London Boulevard«.

Kino

AMBASCIATORI - 17.00, 19.15 »Cars 2 - 3D«.

ARISTON - 18.15, 20.00 »Primo incarico«; Poletna arena: 21.15 »Come l'acqua per gli elefanti«.

CINECITY - 15.00, 17.20, 18.15, 21.30

družbeno politično društvo

EDINOST

priredi

v sredo, 13. julija 2011

ob 18. uri

v Narodnem domu

razpravo

10+1 leto kasneje

»Transformers 3 - 3D«; 15.20, 18.30, 20.40, 21.40 »Transformers 3«; 15.40, 17.50, 20.00, 22.05 »This is beat - Sfida di ballo«; 15.00, 17.25, 19.50, 22.10 »Cars 3D«; 15.15, 17.30, 19.45, 22.00 »Cars 2D«; 15.30, 17.45, 20.00, 22.10 »I guardiani del destino«; 15.30 »L'ultimo dei templari«.

FELLINI - 16.40, 19.00, 21.20 »Harry Potter e i doni della morte - Parte 1.«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.20, 18.15, 20.15, 22.15 »The Conspirator«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Le donne del 6° piano«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Il ventaglio segreto«.

KOPER - KOLOSEJ - 18.15, 21.15 »Transformerji 3 - 3D«; 19.40 »Teden brez pravil«; 16.00 »Avtomobili 2 - 3D (sinh.)«; 16.10, 18.50, 21.30 »Pirati s Karibov: Z neznanimi tokovi«; 17.30, 21.40 »Prekrokana noč 2«.

KOPER - PLANET TUŠ 10.00 »Svet igrač 3 (sinh.)«; 10.50, 13.00, 15.00 »Kung Fu Panda 2 - 3D (sinh.)«; 12.00, 16.40 »Kung Fu Panda 2 (sinh.)«; 11.00, 13.30, 16.00, 18.30 »Avtomobili 2 - 3D (sinh.)«; 11.30, 16.30 »Avtomobili 2 - (sinh.)«; 17.10, 20.10, 22.00, 23.10, 23.59 »Transformerji 3 - 3D«; 14.20, 18.50, 21.10 »Nekaj sposojenega«; 12.30, 14.50, 17.00, 19.10, 21.20 »Pingvini gospoda Pepperja«; 12.20, 15.50, 18.20, 20.40 »Cukrček 2«; 14.00, 19.00, 21.30 »Hanna«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 19.00, 21.45 »Transformers 3«; Dvorana 2: 16.30, 18.20, 20.15 »Cars 2«; 22.15 »I guardiani del destino«; Dvorana 3: 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »13 assassini«; Dvorana 4: 16.15 »This is beat - Sfida di ballo«; 17.45, 20.30 »Transformers 3 - 3D«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.30, 19.50, 22.00 »The Conspirator«; Dvorana 2: 17.20, 20.30 »Transformers 3 - 3D (dig.)«; Dvorana 3: 17.40, 19.50, 22.00 »Cars 2 - 3D (dig.)«; Dvorana 4: 17.30 »Harry Potter e i doni della morte - Parte 1.«; 20.00, 22.00 »ESP - Fenomeni paranormali«; Dvorana 5: 16.30, 18.40 »Cars 2«; 21.00 »London Boulevard«.

Šolske vesti

RAVNATELJSTVO NIŽJE SREDNJE ŠOLE S. GREGORČIČA iz Doline sporoča, da bo tajništvo med poletnimi meseci ob sobotah zaprto.

DTZ ŽIGE ZIOSA obvešča, da bo med poletno prekinitevjo didaktičnih dejavnosti šola zaprta ob sobotah, in sicer od 16. julija, do vključno 27. avgusta. Od ponedeljka do petka bo tajništvo odprto od 9.00 do 14.00.

RAVNATELJSTVO DRŽAVNEGA ZNANSTVENEGA LICEJA F. PREŠERNA sporoča, da bo tajništvo med poletno prekinitevjo didaktičnih dejavnosti ob sobotah zaprto od 16. julija do 27. avgusta. Prvi dan pouka v naslednjem š.l. 2011/12 bo v ponedeljek, 12. septembra.

ZDRUŽENJE STARŠEV D.S.Š. SV. CIRILA IN METODA iz Katinare obvešča, da je še nekaj prostih mest za tabor angleškega jezika »Jezikajte«, šahovsko, računalniško delavnico »Mišk@« in biološko fotografsko »Poglej ptička«. Vpise sprejemamo do 15. avgusta. Info in prijave na tel. št. 320-2717508 (Tanja), zscirilmeto@gmail.com.

RAVNATELJSTVO PEDAGOŠKEGA IN DRUŽBOSLOVNEGA LICEJA A. M. SLOMŠEK obvešča, da bo med poletno prekinitevjo didaktičnih dejavnosti šola zaprta ob sobotah do vključno 27. avgusta.

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

GORICA - Predsednika krovnih organizacij pri županu in odbornici

Za vpis v slovenske jasli naj bo odločilna izbira jezika

»Družine, ki so izbrale pouk v slovenščini kot prioriteto, ne smejo izostati«

Slovenske občinske jasli v Gorici, ki nastajajo v Ulici Rocca, morajo v prvi vrsti odgovarjati na potrebe slovenskih družin in morajo biti uokvirjene v obstoječo vzgojno-izobraževalno ponudbo v slovenskem jeziku. Zaradi tega morajo pri vpisu v slovenske jasli imeti prednost tiste družine, za katere je slovenski učni jezik glavna izbira, ne pa alternativa v primeru, da v italijanskih jaslih ni dovolj mest. To stališče sta pokrajinska predsednika Sveta slovenskih organizacij (SSO) in Slovenske kulturno gospodarske zveze (SKGZ), Walter Bandelj in Livio Semolič, zagovarjala med srečanjem z goriško občinsko odborico Silvano Romano, katerega predmet je bila ravno obravnava odprtih vprašanj glede slovenskih občinskih jasli. Pred tem sta se pokrajinska predsednika sestala tudi z županom Ettorejem Romolijem in mu izrazila zaskrbljenost glede številnih nedorečenosti, ki zadevajo to vprašanje. Občinska uprava je po mnenju Bandelja in Semoliča preveč površno sledila zadevi, saj ni primerno upoštevala same namembnosti slovenskih jasli in vloge, ki jo le-te odigravajo v goriškem prostoru. Bandelj in Semolič sta župana opozorila, da morajo biti slovenske občinske jasli uokvirjene v že obstoječo vzgojno-izobraževalno ponudbo v slovenskem jeziku, ne pa prepuščene nekemu naključju, ki ni vezano na prisotnost slovenske narodne skupnosti v Gorici. Pri tem sta oba poudarila, da se jasno zavedata pomembne družbene valence občinskih jasli, vsekakor pa je v tem primeru prioriteto treba zadostiti potrebam slovenske narodne skupnosti in dodatno omogočiti vse konkretne integracijske procese, ki že danes odločilno prispevajo k sožitju med Slovenci in Italijani. »Gre za zelo občutljive in kompleksne teme, zato je vsak improvizacija čisto odveč,« poudarjata Bandelj in Semolič, ki jima je župan zagotovil, da kljub določenim dosedanjim ne-

Walter Bandelj

Livio Semolič

dorečenostim ne sme priti do nikakršne zapostavljenosti tistih družin, ki so izrazile kot prvo izbiro vpis v slovenske jasli, na račun ostalih, ki pa so to dali le kot drugo opcijo.

Na podlagi tega dogovora sta predsednika Bandelj in Semolič sprejela županov predlog, da se srečata z odborico Romanovo in pregledata dejanske rezultate vpisov. To sta opravila v prejšnjih dneh in prislunhila poročilu odbornice,

med katerim so bile nanizane vse potrebne informacije glede vpisov v občinske jasli. Iz njenega poročila je izhajalo, da bodo trije otroci iz družin, ki so izbrale kot prioriteto vpis v slovenske jasli, izostali, v kolikor zaostajajo na skupni lestvici za tistimi, ki so dali slovenske jasli le kot drugo opcijo. Pokrajinska predsednika krovnih organizacij sta nastalo situacijo ocenila kot nesprejemljivo, saj sta prepričana, da morajo imeti v slovenskih jaslih prednost tisti, ki se zanje zavestno izrečejo kot glavno izbiro in ne kot drugo opcijo. Smisel slovenskih jasli je ravno v tem, da morajo biti uokvirjene v že obstoječo vzgojno-izobraževalno ponudbo v slovenskem jeziku, ne pa prepuščene nekemu naključju. V tem smislu sta Bandelj in Semolič še enkrat opozorila odborico na ureditev tega vprašanja v Trstu, kjer občinski pravilnik predvideva ločeni lestvici za slovenske in italijanske jasli. Po mnenju Bandelja in Semoliča ni razumljivo, zakaj goriška občinska uprava nasprotuje tovrstni rešitvi. »Najbolj primerno varianto nedvomno predstavljata ločeni lestvici, saj v tem primeru vsakdo prosto izbira jasli v slovenskem ali v italijanskem jeziku, kar onemogoča vsako sprenevedanje,« pravita Bandelj in Semolič, ki opozarjata tudi na še odprto in vsekakor nezanimljivo vprašanje, vezano na vzgojitelje slovenskih jasli, saj bo kakovost ponudbe izrednega pomena za sam uspeh tega novega projekta. »Pomembno je dobiti čim bolj kakovosten kader s popolnim znanjem slovenskega jezika, kar ni po svoje ne enostavno in niti samoumevno. Zato bosta krovnici organizaciji v sodelovanju z občinsko konzulto za vprašanja slovenske narodne skupnosti posvetili tudi tej zadevi čim večjo pozornost,« pravita Bandelj in Semolič, ki se bosta v kratkem ponovno srečala z županom Romolijem, ki sta mu v prejšnjih dneh že odposlala uradni dopis zato, da se zadeva pozitivno reši.

Slovenske občinske jasli v Ulici Rocca bodo sprva, jeseni, sprejele šestnajst otrok, z januarjem prihodnjega leta pa naj bi dosegle polno zmogljivost s 25 malimi gosti

BUMBACA

OPATJE SELO - Po najdbi Menicalijevega trupla

V Doboju iščejo morilca

Zoper 31-letnega moškega in 30-letno žensko bodo izdali mednarodno tiralico

Policist pod Cerjem

BUMBACA

Po najdbi trupla Roberta Menicalija pod spomenikom na Cerju, na območju občine Miren-Kostanjevica, bosansko-hercegovski policisti v Doboju iščejo 31-letnega moškega in 30-letno žensko, ki sta osumljena umora 58-letnega finančnega posrednika iz Trsta.

Včeraj so v Ljubljani opravili obdukcijo na Menicalijevem truplu, na katerem naj bi bili po neuradnih informacijah vidni znaki nasilja. Zaradi tega so preiskovalci vse bolj prepričani, da je moški umrl na nasilne smrti, njegova morilca pa naj bi bila mlada državljana Bosne in Hercegovine, ki sta se 19. junija z njim srečala, da bi kupila njegov avtomobil znamke Mercedes. Kupčija se je očitno tragično zaključila, preiskovalci pa še niso ugotovili, kje je bil Menicali umorjen. Od kraja umora bo tudi odvisno, kako se bo celotna zadeva razpletla in kje bodo zaslišali in sodili glavnima osumljencema, seveda, potem ko ju bodo prijeli. 31-letni moški naj bi vsekakor živel v Doboju, v mestu v severnem delu Bosne-Hercegovine, kjer so v avtoodpadu našli tudi Menicalijev Mercedes. Italijanski sodni organi bodo vložili zahtevo po izdaji mednarodne tiralice zoper domnevnima morilcema; postopek bodo sprožili tako v Bosni-Hercegovini kot v Sloveniji, saj moškega in žensko iščejo v obeh državah.

Jutri bodo po vsej verjetnosti znani rezultati analize DNK, ki so ga opravili na truplu, najdenem pod Opatjim selom. Preiskovalci pričakujejo, da bo potrjena Menicalijeva identiteta, saj so v petek med oblačili ob razpadajočem truplu našli dokument tržaškega finančnega posrednika.

Za petkovo najdbo trupla je bil odločilen telefonski signal, ki ga je oddajal Menicalijev mobilni. V nedeljo, 19. junija, okrog poldne je mobilni tržaškega posrednika zvonil v prazno, klic pa je zabeležil telefonski server iz Štandreža. Menicali je bil morda takrat že mrtev, če je bil umorjen na italijanskem ozemlju, pa bi se morala državljana Bosne-Hercegovine zaradi umora zagovarjati pred italijanskim sodiščem.

Menicalija so pri življenju zadnjič posnele varnostne videokamere na Petrolovem bencinskem servisu v Sezani, kjer je finančni posrednik natočil gorivo v svoj avtomobil, v katerem sta se peljala tudi njegova domnevna morilca. Z avtomobilom so se po avtocesti na italijanski strani meje napotili proti Gorici, nato pa so domnevno preko nekdanjega mejnega prehoda med Devetaki in Lokvico prišli pod Cerje. Ali je bil Menicali takrat že mrtev, je eno izmed vprašanj, na katere preiskovalci še iščejo odgovor. (dr)

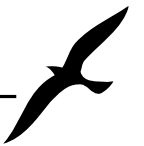
GRADIŠČE

Zaradi dvojnega krožišča večja varnost v prometu

Ob južnem vhodu v Gradišče, v neposredni bližini mostu čez Sočo, so včeraj dopoldne uradno predali namenu novo dvojno krožišče, s katerim so preuredili eno izmed najbolj nevarnih križišč na ozemlju goriške pokrajine. Med deželnima cestama št. 305 in 351, ki vodita proti Zagraju in Redipulji na eni strani, proti Červinjanu pa na drugi, je pogosto prihajalo do prometnih nesreč, saj je bilo krožišče nepregledno, izsiljevanje prednosti med vožnjo po njem pa je bilo na dnevnem redu.

Na včerajšnjem uradnem odprtju dveh novih krožišč, ki sta med sabo oddaljeni le nekaj metrov, je deželni od-

bornik za infrastrukture Riccardo Riccardi zastopal deželno vlado, ki je gradnji novega cestnega objekta namenila 500 tisoč evrov. Gradbena dela je opravilo podjetje FVG Strada; ob krožišču merita v obsegu 43 metrov, vhodne prometnice so široke šest metrov, na uro pa po njih uspe peljati okrog štiri tisoč vozil. Ob deželni cesti 351 so zgradili tudi daljši pločnik, pred krožiščema pa so uredili prehode za pešce, ki so osvetljeni in zato varni tudi v večernih in nočnih urah. Ob krožiščih so zgradili tudi jaskhe za odvajanje meteornih vod, novi cestni objekt pa dopolnjuje tudi nova razsvetljava. Na včerajšnjem odprtju so bili prisotni župan iz Gradišča Franco Tomasini, predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta, goriška prefektinja Maria Augusta Marrosu in župani iz sosednjih občin.

GORICA - Mednarodno tekmovanje Seghizzi

Visoka raven zborov dar za petdesetletnico

Navdušenega sprejema deležni pevci iz Teherana - Nocoj koncert nagrajenih

Publika v avditoriju (levo) in novozelandski pevski zbor

BUMBACA

Veliko število zborov iz najrazličnejših krajev sveta, na pevskem področju pa visoka raven je dar, ki si ga je mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi lahko privoščilo ob letošnji petdesetletnici ustanovitve. Glasniki šestnajstih narodov, ki so se prijavili za udeležbo in so prestali selekcijo umetniške komisije tekmovanja, so se namreč povečini izkazali z zanimivimi nastopi, kakovostnim izvajanjem in nekaterimi suverenimi zborovodskimi prijemi, kar je ustvarilo med njimi spodbudno konkurenco. Mednarodna žirija ima od petka težko nalogo, da postavi nastope pod drobnogled in sestavi lestvico, ki bo razglasena nocoj na slovesnem nagrajevanju.

V petek in včeraj so se zbori preiz-

kusili v vseh glavnih kategorijah. Prvi dan je potekal v znamenju najbolj sproščene literature s priredbami lahke in jazz glasbe ter z maratonsko revijo z ljudskim programom, na kateri se je z barvami narodnih noš in melodij zvrstilo kar šestnajst pevskih zborov. V obeh kategorijah je tudi publika lahko izrazila svoje mnenje za podelitev posebne nagrade. Navdušenega sprejema je bil deležen predvsem zbor iz Teherana, ki pa se je žal udeležil le omejenih kategorij, kar velja tudi za moški sekstet iz Novosibirska in mešani zbor iz Salerna z značilnim pop-značajem. Ostali zbori pa so izkoristili v celoti priložnost tekmovanja z nadaljevanjem in s prostim vstopom. Tekmovanje bo jutri ob 17. uri sledila okrogla miza o zborovstvu in medijih v dvorani Gorizia Palace hotela, v državni knjižnici v Ulici Mameli pa bo še možen ogled jubilejne razstave ob petdesetletnici tekmovanja Seghizzi. (rop)

Nove Zelandije do Španije, srednje in vzhodne Evrope in njene tradicije, v katero spada tudi koprski zbor Obala, ki je nastopil z velikim izvajalskim nabojem. Tudi letos so se mladinski zbori - tokrat iz Češke in Romunije - pomerili z odraslimi, mešanimi in ženskimi zbori.

Danes se bo tekmovanje nadaljevalo od 9.30 dalje s kategorijo za glasbo devetnajstega stoletja in s kategorijo obveznih sodobnih skladb. Ob 16.30 bodo najboljši zbori iz vseh kategorij ponovno nastopili pred žirijo, tokrat na odru gledališča Verdi, da bi si priborili še najvišjo nagrado Grand Prix Seghizzi.

Za vse tiste, ki bi želeli obnoviti doživetja tridnevnega tekmovanja, in za tiste, ki bi želeli poslušati le njegove vrhunce, bo ob 21.30 gala koncert nagrajencev; vsi koncerti so s prostim vstopom. Tekmovanju bo jutri ob 17. uri sledila okrogla miza o zborovstvu in medijih v dvorani Gorizia Palace hotela, v državni knjižnici v Ulici Mameli pa bo še možen ogled jubilejne razstave ob petdesetletnici tekmovanja Seghizzi. (rop)

GORICA - Glasbena turneja

Travnik se je zibal v ritmu bučnega koncerta

Na Travniku občinstvo in nastopajoča pevka

BUMBACA

Goriški Travniki se je v petek zvečer napolnil za bučni koncert, ki sta ga ob sodelovanju občinske uprave priredila Radio Company in Radio 80. Radijski postaji iz Veneta vsako leto organizirata daljšo turnejo po svoji deželi, vanjo pa vsakič vključita tudi etapo v Furlaniji-Juljski krajini. Tokrat je bilo prvič, da je glasbena karavana obiskala Gorico.

Na glasbenih večerih turnee Radio Company Music Contest nastopajo že uveljavljeni pevci in skupine, svoje prve korake pa opravijo tudi novinci, ki si šele utirajo pot v svet glasbe in spektakla. Nič drugače ni bilo v Gorici. Na ogromnem odru in ob res lepem vremenu se je med triurnim koncertom zvrstilo ducat skupin in pevcev, pa tudi nekateri DJ-ji so si dali duška pri dviganju temperature in pripravi pravnega razpoloženja na prizorišču. Večer so popestrile še plesalke skupine Flash dance iz Padove. Skratka, slo je za večer, ki je bil po vrsti glasbe in načinu vodenja celotnega spektakla namenjen mladim, predvsem najmlajšim poslušalcem, ki so se trli pod velikim odrom. S tega vidika se je Gorica kar dobro odzvala, čeprav mesto ob Soči bolj prisega na pravi rock, na tisti rock, za katerega so se ogrevale cele generacije, začenši od čarobnih šestdesetih let dalje. Gorica je takrat veljala za pravo kovačnico glasbenih skupin, kar se v nekoliko drugačnih oblikah dogaja še danes. Ne glede na taka ali drugačna pojmovanja so Goričani slej ko prej odlični poznavalci rockerskih žanrov, ki so se kar dobro ukoženili v »Malem Liverpoolu«, kot so nekoč poimenovali Gorico. Zelo podobno se je dogajalo in se še dogaja tudi v Novi Gorici. Posočje je s tega vidika zelo enotno.

Če se povrnemo na petkov koncert na Travniku, se je glasbeno dogajanje začelo z nastopom treh mladih ansamblov, ki jih je na koncu ocenila posebna žirija. Naj omenimo, da so žirijo sestavljali predstavniki krajevnih časopisov (tudi naš dnevnik je bil zraven) ter zastopnik občine, odbornik Stefano Ceretta, ki si je zelo prizadeval, da bi se glasbena turneja dotaknila tudi Gorice. Najbolje je bila ocenjena skupina Cube41 iz Verone, sledili sta Under Black Stars iz Vicenze in On Your Marks iz Trevisa. V nadaljevanju večera in noči so se nato zvrstili pevci in skupine, ki so že opozorile nase in jih je tudi mlada goriška publika lepo sprejela. Nastopili so La Lobby, Phinx, Scotch Ale, The Sun, Grido, Anna Tatangelo, Virginio in Sonohra. Ob priložnosti so nekatere bližnji trgovci imeli odprte svoje trgovine, na trgu pa smo pogrešali prisotnost kakega kioska več, ki bi s pijačo, zlasti pa s sladoledom osvežil udeležence vročega večera na Travniku. (vip)

GORICA - Volitve Gherghetta že razmišlja o deželi

Predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta je včeraj izjavil, da se je pripravljen predstaviti na primarnih volitvah za izbiro predsedniškega kandidata v vidiku deželnih volitev leta 2013. »Moja želi biti programska kandidatura,« je povedal in k temu dodal, »da je treba deželno upravo revolucionirati, uokviriti jo v sistem, ki ne sledi piramidalni logiki, temveč mrežni, čemur sledi, da morajo večje pristojnosti prevzeti pokrajine in občine. Potrebna je takšna dežela - poudarja Gherghetta -, ki bo znala načrtovati na dolgi rok in ne s sprotnim sprejemanjem zakonov za proračunsko porabo«.

Gherghetta je v vidiku volitev leta 2013 predstavil deželnemu vodstvu Demokratske stranke program, ki ga sestavlja trideset točk. Glede tega je pojasnil, da je pripravljen predstaviti svojo kandidaturo »v primeru, da bi stranka sklenila, da ne kandidira Debore Serracchiani ali kakor koli takšnega kandidata, ki bi si prevzel nekatere temeljne obveze«. Med temi so - tako Gherghetta - zmanjšanje števila deželnih svetnikov (po en svetnik za 40 tisoč prebivalcev), ustanovitev pokrajine za zgornjo Furlanijo, civilni zakoni, biološka oporoka in pravica glasovanja za priseljence.

GORICA - Najnovejši knjižni podvig Mitje Jurna

»Pozabljeni Kras« odkriva jesensko ofenzivo iz leta 1916

Pred nekaj dnevi je izšla še ena knjiga, ki opisuje tragične dogodke prve svetovne vojne. Njen avtor je Mitja Juren, ki velja za izjemnega poznavalca in raziskovalca dogajanja v strašnih letih neusmiljenega spopada na Soči. Juren je zlasti pozoren proučevalec vojnih dogodkov na goriškem Krasu, tako na Doberdobski kot tudi na Komenski planoti. Vse to znanje je že večkrat prelil na papir, tako da so izpod njegovega peresa izšli že marsikatera publikacija, članek, oz. knjiga z vojno tematiko. Juren je tudi vnet zbiralec fotografškega materiala, zadnja leta pa tudi stalen obiskovalec vojaških arhivov, zlasti rimskega. Kot nam je sam avtor povedal, so vojaški arhivi prepolni neusmiljenega gradiva, ki v veliki večini primerov še ni bilo pregledano, razvrščeno in podrobneje analizirano. No, in prav zadnja knjiga z naslovom »Pozabljeni Kras - ofenzive v jeseni 1916«, je v veliki meri sad gradiva iz italijanskih arhivov. Ne gre prezreti, da sta bila Jurnu pri pripravi knjige v veliko pomoč tudi italijanska vneto raziskovalca Krasa Paolo Pizzamus iz Trsta in Nicola Persegati iz Legnaga. Ne gre niti pozabiti, da je slovenska izdaja knjige prevod oz. nadgradnja dveh podobnih publikacij, ki sta izšli v italijanščini predlanskim in lani.

Knjiga je bogata s fotografskim gradivom, ki v mnogih primerih izhaja iz zbirke avtorjev, iz arhiva društva Soška

Mitja Juren in naslovnica njegove knjige

fronta in njegovih članov, veliko pa je tudi vojaških zemljevidov, ki podrobno prikažejo zaris razmestitev strelskih jarkov in postojank, razlagajo potek bojev in razporeditev posameznih enot. Dogajanje je postavljeno v čas od šeste italijanske ofenzive avgusta 1916 do novembra istega leta, ko je Italijanom uspelo zavzeti Doberdobsko planoto in preko Dola preiti na Komensko planoto s prodorom do Hudega loga, Fajtjega hriba in Kostanjevice (sedma, osma in deveta soška bitka). Na dopadljiv in razumljiv način so v knjigi navedene tudi izletniške poti, ki obiskovalca popeljejo na odkrivanje sledi vojne, ki jih skriva goriški Kras. Pomenljiv je tudi stavek, ki je natisnjen na prvi notranji strani knjige, ki pravi: »Možje v vojni ne umrejo, ko jih pokopljejo, temveč v trenutku, ko pozabijo nanje«. Na platnici knjige je poleg vojaškega zemljevida in fotografije vojnega razdejavanja Opatjega sela, natis-

njena še podoba Ivana Matičiča v avstro-ogrske uniformi. Matičič je leta 1922 napisal znamenito knjigo Na krvavih poljanah, ki velja za eno najboljših zapisov dogajanja na Soški fronti.

Knjigo je izdala založniška hiša Mladika iz Trsta, tiskala pa tiskarna Grafica Goriziana iz Gorice. Izid knjige je podprl urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Knjiga je že na razpolago v knjigarnah. Dobimo jo v Katoliški knjigarni v Gorici in v Tržaški knjigarni v Trstu. (vip)

GORICA - Šolsko leto centra Emil Komel

Dosežki presegajo krajevne okvire

Uspešni predvsem pianisti in violinisti - Šola utrjuje svojo vlogo

Gojenci so izstopali na izpitih, tekmovanjih in koncertnih odrih

Zaključuje se šolsko leto centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. Bilo je naporno, dela je bilo veliko, a obrodilo je pomembne sado, pravijo na šoli s sedežem v Drevoredu 20. septembra v Gorici.

Poleg številnih nastopov v okviru Snovanj so se gojenci izkazali tudi na notranjih in državnih izpitih. Letos se je skupina učencev prvič predstavila na izpit na nižji glasbeni šoli v Sloveniji; vsi gojenci (nauk o glasbi, klavir, violina, flauta) so prejeli prav dobre in odlične ocene. Enajst učencev se je predstavilo tudi na izpit na italijanskih konservatorijih. Med temi velja opozoriti na uspešen klavirski razred prof. Sijavuš Gadžijeva. Njegovi gojenci so izstopali na tekmovanjih, na izpitih in na koncertnih odrih, poudarjajo na glasbeni šoli.

Že v jesenskem času je 19-letni pianist Giuseppe Guarrera po intenzivnem študiju prejel prvo absolutno nagrado na tekmovanju »Premio Venezia«, ki mu je omogočila, da je nastopil na pomembnih odrih v Italiji in tujini. Bil je tudi gost gledališča La Fenice v Benetkah na dan obeleževanja 150-letnice italijanske republike; izvedel je solistični recital pred vidnimi predstavniki italijanske vlade in nabito polno dvorano, ki ga je nagradila z aplavzom. Spomladi pa se je izkazal 13-letni Alessandro Villalva. Prejel je prvo nagrado na tekmovanju »Giovani Musicisti - Città di Treviso«, v juniju pa še prvo absolutno nagrado na mednarodnem tekmovanju »Piano Talents« v Milano in prvo absolutno nagrado med vsemi prvonagrajenci v vseh starostnih skupinah. Villalva je te dni z najvišjo oceno in pohvalo opravil nižjo stopnjo študija na konservatoriju v Ceseni.

V Ceseni je najvišja ocena s pohvalo razveselila tudi Alexandra Gadžijeva, ki je zaključil srednjo stopnjo študija. Za sabo ima že veliko nastopov: lansko jesen je igral v gledališču Verdi v Trstu na klavirskem festivalu, ki ga organizira tržaško društvo Chamber Music, pred kratkim pa je kot solist nastopil na festivalu Kras - Druge Strune v luteranski cerkvi v Trstu. Nižjo stopnjo klavirja na tržaškem konservatoriju je briljantno opravila tudi 14-letna Alexandra Tofful, prav tako Gadžijeva gojenka, in hkrati zaključila poletni rok uspešnih izpitov na centru Komel. Vsi učenci prof. Gadžijeva so skupaj nastopili na Lisztovem večeru v krminski občinski palači, ki so ga priredili v okviru atraktivnih Snovanj.

Uspešen je bil tudi violinski oddelek. 13-letni Aleš Lavrenčič iz razreda prof. Jurija Križniča si je na izpitu nižje stopnje na tržaškem konservatoriju prislužil najvišjo oceno; isti izpit je z dobrim rezultatom opravila tudi Marta Carlesso, učenka prof. Frančiška Tavčarja. Aleš Lavrenčič se je sicer že izkazal na tekmovanju v kraju Povoletto, kjer je dosegel prvo nagrado.

Kljub kroničnim težavam finančne in prostorske narave utrjuje center Emil Komel svojo vlogo pomembne vzgojne ustanove, ki z dosežki gojencev presega krajevne okvire. Za to je seveda zaslužen tudi učni kader, ki se svojemu delu posveča z ljubeznijo in ne vedno poplačanim naporom.

JAMLJE - Diaton društva Kremenjak

Po plesnem uvodu danes vrhunec s harmonikarji

V včerajšnjem programu jameljskega Diatona je bilo več plesnih delavnic, ki so jih izpeljali v Kremenjakovem večnamenskem središču

BUMBACA

V Jamljah bo danes dosegel svoj vrhunec 15. zamejski festival Diaton 2011, ki ga v večnamenskem središču prireja športno-kulturno društvo Kremenjak. Praznično tridnevje se je začelo v petek, ko so izpeljali tekmovanje v brisli. Najprej je zaigralo šestnajst parov, med katerimi sta si zmago in kraški pršut zagotovila Fabio Cattonar in Valter Škerk, nato pa se je »spopadlo« osem parov, med katerimi sta zmagala Paolo Bagon in Milko Vižintin, ki sta se razveselila južnotirolskega specka.

Včerajšnji dan je bil posvečen mladini in plesu. Cel dan so potekale plesne delavnice hip-hopa, orientalskih in modernih plesov, vodili pa so jih Aja Franca, Alja Verre Rogelja, Andrej Orel in Kristina Šinigoj, ki je med letom vadiateljica Kremenjakovih plesnih skupin. Pod večer so

udeleženci, med katerimi so bili tako otroci in mladi iz Jamelj kot s Tržaškega, na skupnem nastopu pokazali, kaj so se med dnevom naučili. Praznični dan se je zaključil s plesom za mladino.

Današnji protagonisti bodo harmonikarji, ki bodo nastopili od 15.30 dalje. V večernih urah bo žirija razglasila zmagovalce, ki bodo prejeli pokale, najboljši pa tudi denarno nagrado. Današnji program Diatona se bo sicer začel že dopoldne. Ob 10. uri bo steklo vpisovanje za likovni extempore, ki ne bo namenjen samo učencem iz vrtca, osnovne in nižje srednje šole, ampak tudi višješolcem in odraslim, ki bi radi na papirju ovečkovečili svoj umetniški navdih. 15. Diaton se bo zaključil v večernih urah s plesom ob zvokih ansambla Trio Mix. Med praznikom bodo odprti kioski s hrano in pijačo.

GRADEŽ

Poletno pustovanje: v soboto bo sprevoz

Da bi v Gradežu poživili julijske večere, ki so že itak živahni zaradi privlačnosti obmorskega mesteca, so se tudi letos odločili za organizacijo poletnega pustovanja, ki bo potekalo v soboto, 16. julija. Pustni vozovi in skupine bodo v kraj ob laguni prišli iz vse Furlanije-Juljske krajine in tudi iz sosednjega Veneta, vpisovanje pa je popolnoma brezplačno. Sprevoz prirejata

v sodelovanju z gradeško občino turistična ustanova SOGIT in združenje darovalcev kostnega mozga ADMO, doslej pa se je njihovu vabilu k udeležbi odzvalo približno dvanajst skupin in vozov, ki za sprevoz pripravljajo posebne poletne kostume. Sprevoz se bo v soboto začel na otoku Schiusa ob 21. uri. Pustarji bodo nato korakali po Ulici Manzoni, trgih XXIV Maggio, Marinai d'Italia in Oberdan, dalje po ulicah Leopardi in Marchesini, nazadnje pa še po trgih Duca D'Aosta in Biagio Marin, kjer se bo poletna revija pustarjev zaključila.

GORICA-MIREN - ZSKD pri županu

Vipava zlata nit za tkanje novih vezi

Delegacija pokrajinskega odbora Zveze slovenskih kulturnih društev (ZSKD) za Goriško se je pred dnevi mudila v Mirnu, kjer jo je sprejel župan Zlatko Marušič. Šlo je za nekaj več kot vljudnostni obisk, saj je beseda tekla o marsičem, še zlasti pa o kulturi in izmenjavah med vami z obeh strani državne meje. Ugotovljeno je bilo, da kljub brisanju državne meje še vedno obstajajo nevidne ovire, ki ne dopuščajo, da bi se stiki razvili na način, ki smo si ga nadejali. Pričakovano je bilo, da pred nekaj leti velika in smo jih deklarativno obešali na veliki zvon. Iz vsega tega pa se je zgodilo malo, zdaleč premalo. Nismo si dovolj prizadevali, da bi uspeli izboljšati in kvalitetno nadgraditi tiste pobude, ki so dolga leta bile naš paradni konj in so nemalo pomagale odpirati mejo in vse tisto, kar je meja predstavljala.

Nekatere čezmejne prireditve so celo propadle. Ena takih, sicer športno-rekreacijskih pobud, je bil kajakaški spust po Vipavi od Renč do Sovodenj, ki je petnajst let zapored povezal vse kraje ob reki. Zaradi odpovedi enega od prirediteljev letos veslanja po Vipavi ni bi-

lo. Po mnenju prisotnih bi lahko bila prav Vipava tista rdeča nit, ki naj bi nudila svojo povezovalno moč marsikateri pobudi, športni ali kulturni. V vaseh na obeh straneh meje deluje kar lepo število društev, ki gojijo različne kulturne zvrsti: kar nekaj je pevskih zborov in gledaliških skupin, da ne govorimo o občasnih prireditvah, ki so lahko zanimive za prebivalce z obeh strani meje. Tu so tudi vaški prazniki in športne pobude, ki bi lahko poenotile širši goriški prostor. Skratka, ovir ni več, le malo dobre volje in domišljije bi bilo včasih potrebno, da se mrtvilo spremeni v bolj konkretne oblike sodelovanja.

Predsednica ZSKD za Goriško Vesna Tomsic in odbornik Vili Prinčič ter mirensko-kostanjeviški župan in njegovi ožji sodelavci so se na koncu spoznavnega sestanka dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo večje pobude, predvsem tiste vseprimorskega značaja. Kar nekaj je takih, ki so vezane na vrednote NOB, pa tudi na druge zgodovinske datume, ki so pomembni za vse Primorce tostran in onstran že dobro ohlapne meje.

Primorski
dnevnik

na iPadu

Available on the
App Store

ipad@primorski.eu

Prenesi iz Applove spletne trgovine aplikacijo **Primorski** in imel boš dostop do vseh vsebin, objavljenih v dnevniku.

Listaj strani po iPadu enostavno in prijetno z grafično kakovostjo in učinkovitostjo tiskanega dnevnika, brskaj po arhivu in poišči članke, ki te zanimajo. Hkrati si lahko vedno seznanjen z zadnjimi novicami na naši spletni strani **www.primorski.eu**.

Aplikacija bo nekaj časa brezplačna.

n

nedeljske teme

V VLADI VSE OSTREJŠA NASPROTJA, OPOZICIJA PA ŠE NEMOČNA

Blatni dol italijanske politike

VOJMIR TAVČAR

Odziv ni izostal in ni bil pozitiven. Črnilo na časopisih z novicami o novih ostrih polemikah v vladnem zavezištvu in med samimi člani vlade se je komaj posušilo, ko se je na borzah začel »divji ples«. Sklop ukrepov, s katerimi želi italijanska vlada omejiti zadolžitve, izboljšati svojo bilanco in do leta 2014 izničiti letni primankljaj, trgov ni prepričal, čeprav se je o njih pohvalno izrazil predsednik Evropske centralne banke Jean-Claude Trichet. V petek popoldne je bila milanska borza pod ostrim pritiskom, razlika v donosnosti med solidnim nemškim bandom in desetletnimi italijanskimi državnimi obveznicami BTP je dosegla rekordnih 247 točk. Negativni odziv so nedvomno pospešili bonitetna agencija Moody's s svojo negativno oceno o Portugalski, dvomi v uspešno sanacijo Grčije in padec italijanske proizvodnje. Italijanski politični kaos pa je dodal svoje, saj ostro nasprotje med predsednikom vlade Silvio Berlusconiem in gospodarskim ministrom Giulio Tremontijem (ki naj bi bil po oceni italijanskih no-

vinarjev edini zanesljiv sogovornik za trge in za evropske partnerje) ni šlo neopazno mimo in za vlagatelje ni moglo biti pomirjujoče.

Trgi so očitno nezaupljivi do Italije, politična nestabilnost pa to nezaupljivost dodatno pogloblja, saj se vsi vprašujejo, ali bo sedanja vlada, ki je v očitnem razkroju, sposobna doseči odobritev načrtovanih ukrepov, ki naj bi popravili šepajoče italijanske javne finance. Nihče ni prezrl dejstva, da tudi sami predstavniki večine zahtevajo korenite spremembe v sklopu teh ukrepov (še posebej glasni so predstavniki Severne lige), čeprav dodajajo, da mora končni izračun ostati nespremenjen.

Italijanski časopisi so v zadnjih mesecih večkrat poročali o napetostih v vladi, o nasprotjih med predsednikom vlade in mnogimi ministri na eni strani in ministrom za gospodarstvo na drugi. Vendar vse je temeljilo samo na ugibanjih, na poročilih o zakulisnih prerekanjih, s katerimi naj bi novinarje seznanili očividci, navzven pa je kljub vsemu vladno zavezništvo dajalo vtis trdnosti, premier in gospodarski minister sta vselej demantirala govorce o na-

sprotjih. Scena pa se je povsem spremenila po pekočih porazih desne sredine na spomladanskih upravnih volitvah in na referendumih. Šok po tistih porazih je bil tako ostudni, da je vladi pozabilo celo na najbolj enostavna pravila bontona. Novinarska konferenca, med katero gospodarski miniter Tremonti ni skoparil z vzdevki »kreten« na račun vladnega kolega Renata Brunette, ki je zadolžen za javno upravo, so jasno dokazali, kakšno je vzdušje v sami vladi. Pri tem je treba poudariti, da Tremonti svoje nestrpnosti do Brunette sploh ni prikrival, ni dal roke pred usta, da novinarji ne bi opazili, kaj prišepetava (niti ne pretiho) sosedom, ki so sedeli z njim za mizo, sploh ni preveril, ali je njegov mikrofon izklopljen. Skratka želel je, da je njegova nestrpnost jasno opazna.

Do podobnih trenj je prišlo tudi zaradi odstavka, ki je bil vrinjen v sklop gospodarskih ukrepov, ki naj bi predsedniku vlade omogočil, da ne izplača odškodnine založniku Carlu De Benedettiju v zvezi z zadevo Mondadori, če bo milansko civilno sodišče tudi v drugi stopnji odredilo, da ima De Benedetti do odškodnine pravico. Za-

radi odstavka, ki je razburil javno mnenje in izzval jezo predsednika države, ki dekreta o gospodarskih ukrepih ni podpisal, dokler ni bil sporni odstavek umaknjen, je Tremonti preklkal za sredo napovedano novinarsko konferenco in tistim, ki so ga spraševali, kdo je sporni odstavek vključil v odlok, svetoval, naj se kar obrnejo na podsekretarja pri predsedstvu vlade Giannija Letto. Berlusconi je na to ostro odgovoril, da sta proti njegovi volji sporni odstavek vključila Tremonti in pravosodni minister ter novi sekretar Ljudstva svobode Angelino Alfano, predsednika vlade pa je tokrat jasno in glasno postavil na laž minister za reforme in voditelj Severne lige Umberto Bossi, ki je poudaril, da ne on in niti Tremonti s spornim predlogom nista bila seznanjena.

Predsednik vlade pa ni odnehal. Najprej je gospodarskega ministra javno okrcal med predstavitvijo biografije predstavnika »odgovornih« Domenico Scilipotija (postal je sinonim za politične »skoke čez plot«, od kar je decembra lani zapustil Italijo vrednot in preprečil, da bi zbornica izrekla nezaupnico premierju). Nato pa je Berlusconi v pogovoru z novinarjem dnevnika La Repubblica za nameček dodal, da se Tremonti ima za genija, in da ga on prenaša samo zato, ker ga pozna že dolgo let in ve, kakšen je. Ministru je tudi očital, da solira in si sploh ne prizadeva zato, da bi bila vladna ekipa uigrana. Po objavi pogovora je predsednik vlade javno preciziral, da ni šlo za formalen intervju, ampak za sproščen pogovor z novinarjem. Dodal je, da je ministra povabil na obed, da bi skupaj pripravila načrt za nadaljne korake. Vsebine članka pa vsekakor ni preklkal.

Kljub nasprotjem v vladi je Tremonti še do pred kratkim vladnim kolegom lahko vsilil svojo politiko, ker je imel trdno oporo v evropskih partnerjih in so ga trgi imeli za dobrega krmarja, v zadnjem mesecu pa je njegov položaj bolj majav. Po eni strani ne more več računati na brezpogojno podporo Severne lige, ki se zavzema za večjo gospodarsko ohlapnost po spomladanskem volilnem porazu, po drugi pa je tudi Tremontija oplazil korupcijski škandal. Neapeljski preiskovalci so namreč zahtevali od poslanke zbornice, naj dovoli aretacijo poslanca Ljudstva Svobode Marca Milaneseja, ki je bil do pred enim mesecem eden od najvplivnejših sodelavcev ministra za gospodarstvo. V zameno za podkupnine in druga »težka« darila naj bi Milanese obveščal podjetnike o sodnih preiskavah in drugih postopkih na njihov račun. Pred časom naj bi Tremontiju dal v uporabo eno od stanovanj. Pri Ljudstvu svobode so vsi prepričani v Tremontijevo poštenost, najbrž pa niso redki tisti, ki mislijo, da bodo lahko izkoristili ministrovo trenutno šibkost, da bi pritisnili nanj. Obilica strupenih jabolk, ki je bila zaznavna v zadnjih časih v vladni povezavi, kaže, da taka možnost ni iz trte izvita. Že dejstvo, da začenja dnevnik Il Giornale Tremontija obravnavati podobno, kot je lansko poletje obravnaval predsednika poslanske zbornice Gianfranca Finija po njegovem sporu z Berlusconiem, je s tega vidika pomenljivo.

Na naslednje, ki jih te napetosti lahko imajo za državo, so opozorili komentatorji, ki so bili doslej do desnosredinske povezave dokaj prizanesljivi. Pierluigi Battista je v milanskem Il Corriere della sera ugotovil, da glede na medsebojne napade, sta najbrž nezaustavljivi kronična nestabilnost vladne povezave in zaton njenega voditelja, životarjenje pa bi bilo v času, ko zahtevajo gospodarske težave od ljudi hudo žrtev, najslabša rešitev. Če ni mogoč več resen in trezen pristop, je bolje, da se sprijaznejo s krizo in se odločijo za nove volitve. Vse je boljše od mladostniških preprirov v vladi, ki ni sposobna več vladati.

Črnogled je bil tudi komentator gospodarskega dnevnika Il sole 24 ore Stefano Folli, po katerem stopnjevanje bizarnih in neprikladnih dogodkov pospešuje konec nekega političnega obdobja. Zatona ne bosta upočasnila javno izkazovano prijateljsvo med Berlusconiem in Scilipotijem in niti premierjevo prepričanje, da bo lahko

vztrajal za krmilom vlade še dve leti. Italija preživlja dramatične trenutke in nujno bi bilo, da bi vsi ravnali odgovorno. Žal, pa nič ne kaže, da bi lahko bili optimistični, je grenko ugotovil Folli.

Po srečanju s Tremontijem je predsednik vlade napovedal, da bo sklop gospodarskih ukrepov odobren še to poletje. Vladi je priskočil na pomoč tudi guverner Banke Italije in bodoči predsednik Evropske centralne banke Mario Draghi, ki je ocenil, da so napovedani ukrepi »pomemben korak« in je v isti sapi zagotovil, da so italijanske banke (ki so bile v petek najbolj izpostavljene borznemu viharju) solidne.

Ali bo vse to omogočilo Berlusconiju in njegovi vladi, da se prebije tja do jeseni? Težko je reči, predsedniku vlade pa je lahko v pomoč dejstvo, da v tem trenutku še ni videti nobene možne alternative sedanja vladi ne z levosredinskim niti s centrističnim predznakom. Čeprav so izidi upravnih volitev in referendumov dali nekaj vetra v jadra opozicije, je le-ta še vedno prešibka, da bi lahko zrušila sedanjo vlado. Po krajšem premoru so se nasprotja zopet zaostriila, kot kaže vprašanje usode pokrajin. Ob dokaj demagoškem predlogu Antonia Di Pietra, da bi iz ustave črtali pokrajine, so se poslanci Demokratske stranke vzdržali in tako omogočili, da je bil predlog zavrnjen. Njihovo plaho stališče pa je izzvalo plaz kritik tudi v samem članstvu. Ali Demokratska stranka, ki je v parlamentu pred časom vložila svoj predlog o preureditvi pristojnosti krajevnih uprav, res ne bi bili lahko poiskala nekoliko drugačno rešitev? Ali res ne bi bila lahko zavzeli stališče, ki sicer ne bi popuščalo demagoškim prijemom, da bi bilo bolj v sozvočju s čutenjem ljudi? Pod pod taktirko Pierluigija Bersanija se je Demokratska stranka nekoliko utrdila in okrepila, a ji kljub temu še vedno ni uspelo, da bi oblikovala vsaj zametek tiste »kredibilne, zaupanja vredne in uresničljive« alternative, ki je, kot je opozoril predsednik države Napolitano, edina lahko uspešna. Še zmeraj, kot je z veliko mero privoščljivosti ugotovil minister za kulturo Giancarlo Galan v intervjuju s turinsko La Stampa, »levici čudežno uspe, da ne zmagata, tudi ko smo mi poraženi«.

Pa tudi glede konflikta interesov DS nima povsem čistih računov, kot kaže primer njenega koordinatorja stranke za letalski promet Franca Pronzata, ki je bil obenem tudi upravitelj ustanove ENAC (ustanova, ki nadzoruje civilno letalstvo) in je bil pred nedavnim aretiran zaradi domnevnega jemanja podkupnin. Dvojna zadolžitve sicer ni protizakonita, vendar je s političnega vidika povsem neprimerna.

V sedanjih zaostrenih razmerah in veliki zmedji je predsednik države Napolitano edini dejavnik uravnovešenosti in zagovornik države in njenih ustanov. V obdobju kaosa si prizadeva, da bi zopet obveljala pravila igre, predvsem pa je tudi v očeh ljudi (kot dokazuje njegova velika priljubljenost) edini, ki se še zavzema za skupno korist in za skupno dobro.

Zaradi odstotnosti vlade je še posebej v zadnjem letu predsedstvo države imelo neko nadomestno vlogo, ki je šla v nos predsedniku vlade Berlusconiju. Politična vidnost in vloga Kvirinala pa nista bila posledica predsednikove želje, da bi presegel meje svojih pristojnosti (Napolitano je med dosedanjimi predsedniki tisti, ki je najbolj dosledno in strogo upošteval ustavo), ampak posledica neučinkovitosti vlade in njenih nasprotij.

Kot vsakemu politiku velika priljubljenost najbrž prija tudi Giorgiu Napolitano, a je obenem tudi razlog za njegovo veliko zaskrbljenost. Če ljudje zaupajo samo njemu, pomeni, da je kar nekaj narobe v odnosu z ostalimi državnimi institucijami in da politika ne zna več vzpostaviti dialoga z ljudmi.

Bruno Manfellotto je v zadnji številki tednika l'Espresso zapisal, da bi morali v teh zaostrenih razmerah končno »prisluhnuti predsedniku države in poiskati rešitev, ki bi nam omogočila, da pridemo iz mračnega tunela brez prevelike škode«.

Prav ima, žal pa ni veliko razlogov, da bi lahko bili optimistični.

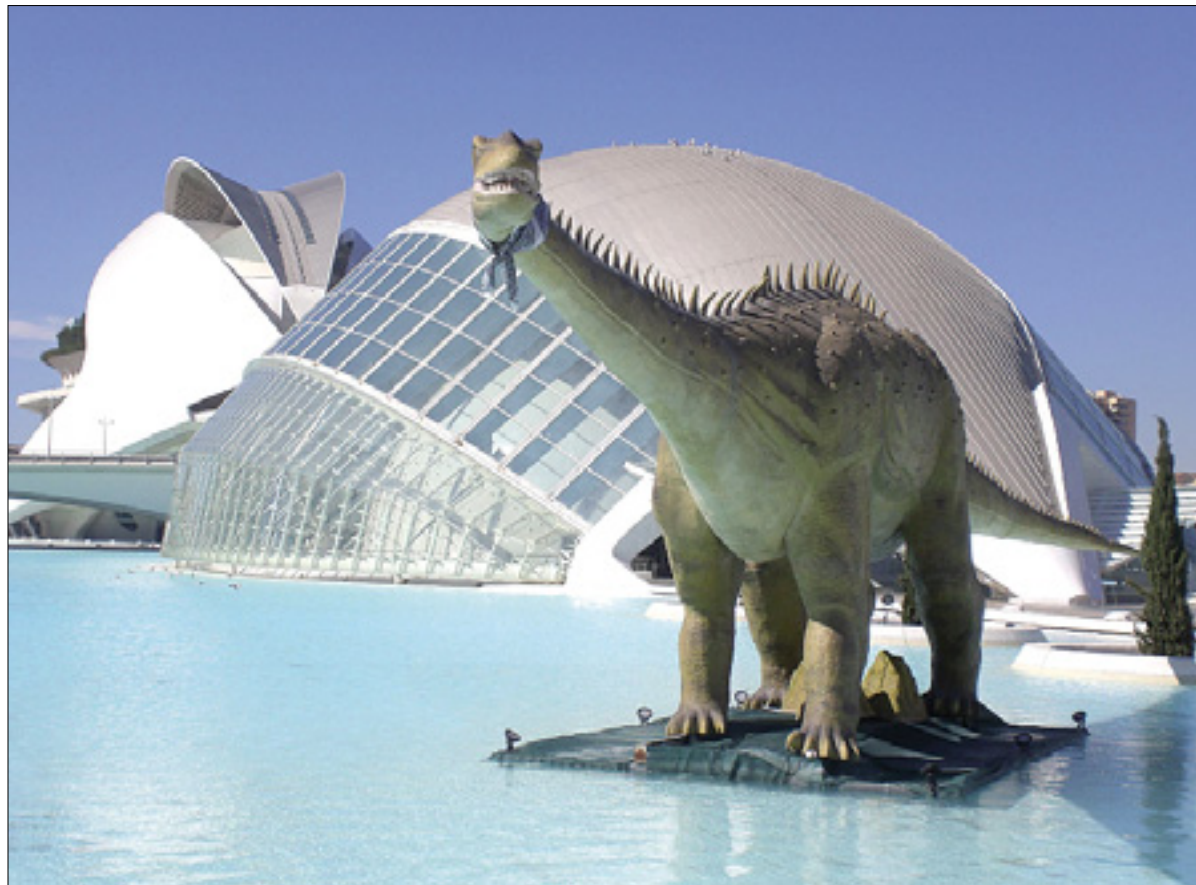

Mesto je v popolnem razcvetu in s turističnega vidika nudi vsako leto več. V zadnjih dvajsetih letih je v Valencii prišlo do pravega navala turistov, če pomislimo, da se je v obdobju 1992-2006 število le-teh povečalo za 400% (od 370.000 leta 1992 na 1.641.000 leta 2006), v letu 2007 pa je - tudi po zaslugi 32. izvedbe America's Cup v jadraniu, ki je v Valencii potekala ravno tisto leto - že preseglo mejo dveh milijonov.

COMUNIDAD VALENCIANA NEKOLIKO DRUGAČE

»Las Fallas« v Valencii ali »najbolj nori spomladanski praznik Stare celine«

IZTOK FURLANIČ

Neposredna povezava z letališčem v Ronkah in velika ljubezen do Španije, to je bila magnetna kombinacija, ki me je skorajda prisilila k odločitvi, da odidem na nekaj dnevi »oddih« v Valencio. Ko sem spoznal, da ravno sredi marca potekajo v prestolnici španske dežele Comunidad Valenciana »Las Fallas«, je bila odločitev še toliko bolj enostavna.

Valencia

Mesto je v popolnem razcvetu in s turističnega vidika nudi vsako leto več. V zadnjih dvajsetih letih je v Valencii prišlo do pravega navala turistov, če pomislimo, da se je v obdobju 1992-2006 število le-teh povečalo za 400% (od 370.000 leta

1992 na 1.641.000 leta 2006), v letu 2007 pa je - tudi po zaslugi 32. izvedbe America's Cup v jadraniu, ki je v Valencii potekala ravno tisto leto - že preseglo mejo dveh milijonov. Naslednje leto se je število turistov še povečalo in doseglo doslej rekordno število 2.807.000. Sledil je sicer 10% padec prisotnosti, vendar Valencia ostaja mesto v zelo velikem turističnem vzponu. V petletju 2001-2006 je bila Valencia na evropski ravni celo na prvem mestu po odstotku rasti števila nočitev tujcev z 18,3 odstotno letno rastjo.

V zadnjih letih, kot se dogaja tudi v ostalih avtonomnih deželah, se je ob turistični prisotnosti zelo razvila tudi uporaba domačega jezika, kateri sicer nasprotujejo nekatere politične sile. Kljub temu, da so se tudi nekatera sodišča izrekla o samostojnosti variante valenciá, je do-

kaj razvidno, da sodi ta različica v sklop bolj obsežnega pojma katalonščine. Sami domačini si niso edini v mnenju, če gre ali ne za samostojni jezik. Večina sicer odkrito priznava, da med katalonščino in valencijanščino ni bistvenih razlik, tako da najbrž ni smiselno govoriti o dveh različnih jezikih. Da sploh ne omenjamo tistih, ki trdijo, da je sama katalonščina narečje, mešanica med španščino in francoščino. Na splošno (tudi ob poslušanju pogovorov med domačini) vsekakor prevladuje uporaba valenciá, medtem ko španščino oziroma kastiljanščino postavljajo na drugo mesto.

Mesto, kot rečeno, se je v tem obdobju popolnoma spremenilo. Ne gre omenjati le velike športne dogodke (ob Amerikem pokalu še dirkališče Formule 1), ampak tudi ogromne investicije v infrastrukturah (letališče, hitri vlaki, podzemna železnica) in v muzejsko ponudbo. Simbol razcveta tega mesta je Ciudad de Las Artes y de Las Ciencias (Mesto umetnosti in znanosti) znanega španskega arhitekta Santiaga Calatrave, ob pomoči kolege Felixa Candele. Calatrava si je zamislil popolnoma inovativno arhitektonsko strukturo, ki je postala simbol Valencie. Malo tehnološko mestce kulture in zabave je nastalo prav zaradi močne politične volje občinske in deželne uprave, sestavljajo pa ga številne infrastrukture. Večino prostora zavzema Oceanografic, drugi največji akvarij v Evropi. Prava poslastica za malčke, a tudi odrasli niso ravnodušni ob tako bogati ponudbi. Kar pol dneva se lahko izgubiš v raznih paviljonih, ki so tematsko-geografsko razdeljeni. Posebno pozornost vzbuja ogromen bazen, skozi katerega teče 70 metrov dolg tunel (gre za najdaljšega v Evropi). Obiskovalci lahko kar okoli sebe opazujejo, kako v vodi plavajo morski psi in druga morská

bitja. Museo de las Ciencias Reina Sofia je namenjen vsem ljubiteljem znanosti, saj lahko v tem muzeju odkrijete delovanje raznih tehnoloških pripomočkov, a tudi kemijskih, magnetnih, električnih in drugih reakcij. Gre za interaktiven muzej, kjer obiskovalec ni zgolj opazovalec, a lahko osebno preizkuša delovanje določenih strojev. Tudi v tem primeru pridejo na svoj račun »otroci« vseh starosti. Hemisferic je posebna kinodvorana, kjer te platno skoraj popolnoma obkroža, tako da se ob predvajanju dokumentarca počutiš kot del filma, ne pa kot zunanji opazovalec. Ne gre pozabiti na Palau de les Arts Reina Sofia, drugi največji kongresni center na svetu. Tudi središče mesta je vredno ogleda z lepimi palačami, cerkvami in bogato muzejsko ponudbo, vendar glavni namen potovanja v Valencio je bil na lastni koži doživeti slovit praznik Las fallas.

Las fallas

Las fallas so vrhunec dogajanja v Valencii; poimenovali so jih za najbolj nori praznik v Evropi v spomladanskem obdobju. Morda s tako definicijo niso pretiravali. Cela pokrajina že mesece prej živi v funkciji tega dogodka. Začetek tradicije je časovno težko postaviti - segala naj bi celo v srednji vek - manj dvomov pa je o razlogih, da je do fallas sploh prišlo. Na dan, ko so v Valencii praznovali svetega Jožefa, so obrtniki in tesarji pred svojimi trgovinami in delavnicami sežigali vse nepotrebne in stare pripomočke ter neke vrste svečnike, ki so jih uporabljali, da so nanje položili sveče v dolgih zimskih nočeh. Kmalu so se tej navadi pridružili še prebivalci, ki so pred hišami požigali vso dotrajano pohištvo. Od 17. stoletja dalje so na te improvizirane grmade postavljali tudi male podobice-karikature znanih osebnosti (poimenovane ninots). Zadeva je imela tudi socialni predznak, saj so »požigalci« v glavnem sodili v nižje sloje, groteskne karikature pa so posodabljale pri-

padnike buržuazije in klera. Zaključek fallas pade vedno na 19. marec, dan svetnika Jožefa, medtem ko je začetek sklepnega dela fallas (priprave na praznik potekajo več mesecev) t.i. plantà, to se pravi postavitve fallas po ulicah. Letos se jih je za zmago med elitno konkurenco borilo štirinajst. Sicer je zadnja leta v teku precej vroča debata o tem, ali ne bi bilo primerno, da bi se fallas vedno zaključile na soboto, ker bi to mestnim trgovcem z eko-

nomske plati (pritok turistov bi bil nedvomno večji) zelo koristilo, vendar je doslej prevladala tradicija, ki veleva, da mora biti crema (sežig) 19. marca. Tradicija modernih fallas sega v leto 1885, ko je revija »La Traca«, ki se je borila za ohranitev tradicij, začela nagrajevati najlepšo fallo. Leta 1901 je tudi občinska uprava me-

sta Valencia začela vrednotiti to navado in priskočila na pomoč pri organizaciji in tudi z delitvijo nagrad najbolj izvirnim skulpturam. Začel se je preporod, ki še traja in se iz leta v leto izpopolnjuje in dopolnjuje z vse bolj zahtevnimi skulpturami, ki že presegajo 25 metrov višine. Gre za prave umetnine, ki se kljub temu 19. marca čez noč spremenijo v pepel. Izjema je le eden izmed ninotov, to so manjše skulpture, ki obkrožajo fallase. Po ljudski volji se namreč najlepši reši (indultat) pred požigom in ga nato hranijo v mestnem muzeju.

V obdobju fallas Valencia skoraj podvoji število svojih prebivalcev. Mimo vseh nastopajočih skupin – prihajajo iz vseh predelov dežele – se v tretjem (po Madridu in Barceloni) španskem mestu po velikosti gnetejo trume turistov iz vseh krajev, ki do zadnjega kotička napolnijo vse turistične infrastrukture, od najbolj luksuznih hotelov do kampingov. In dogajanja na ulici povsem upravičijo izbiro, saj so fallas mestni praznik, ki je s strani domačinov in nastopajočih še kako občuten. Ni redkost, da med mimohodi skupin naletite na številne ženske, ki si z robcem brišejo solze, ravno ko se oblečene v tradicionalnih oblekah približujejo ogromni leseni strukturi Virgen De Los Desemparados (Devica zapuščenih). Na središčnem trgu de la Virgen stoji v obdobju fallas velika in gola lesena struktura. Slednjo nato »oblečejo« s cvetjem, ki ga razne skupine poklonijo devici. Prav rože so še eno izmed značilnosti Valencie v obdobju spomladanskih praznovanj.

Mesto je v tem tednu povsem kaotično. Stari del mesta je prometu zaprt. Po osrčju mesta ne krožijo niti javna prevozna sredstva, vendar se v teh dneh tudi pešci znajdejo v težavah. Glavne uli-

ce in trgi so ograjeni in med mimohodom skupin je prehod pešcem onemogočen. Nad redom skrbijo mestni redarji, ki »zapore« odprejo le, ko je med eno skupino in naslednjo dovolj prostora. A čakanje lahko traja tudi pol ure. Seveda ima tak praznik tudi negativne posledice. Mimo težav s prekomernim uživanjem alkohola in smeteh na ulici je v določenih predelih mesta domačinom enostavno prepovedano spati. Topli Španci so ljubitelji movide, tako da kar po cestah nastajajo improvizirane diskoteke, ki do poznega oddajajo techno glasbo. Ob tem, da sta pomembni komponenti praznika tudi nit de foc (večer ognjemetov) in mascletà (dnevno popoldansko pikanje petard na občinskem trgu - Plaza del Ayuntamiento). Tako lahko pozabite tudi na priljubljeno siesto.

Alicante (Alacant) in »hogueras«

Če vam marec ni posebno pogodu za ogled fallas in raje želite poletne počitnice, imate že pripravljeno alternativno rešitev. V le uro in 45 minut s hitrim vlakom oddaljenim Alicanteju (Alacant v valencijanščini) potekajo meseca junija hogueras oziroma fogueras. Gre za fallasem sila podobno tradicijo, ko po celem mestu postavljajo velike skulpture, ki jih tako kot v prestolnici zadnji dan praznika sežgejo. V Alicanteju pa imajo še dodatek: ko je hogueras konec se v tem mestu odvija tekmovanje ognjemetov, ko se nekaj dni zapored mojstri te »umetnosti« borijo, da bi prejeli nagrado za najbolj izvirne in spektakularne ognjemete. Alicante je tudi zelo prijetno obmorsko mestoce vredno enodnevnega izleta. Krajši vzpon na mestni grad Santa Barbara je poplačan z izjemnim razgledom na plaže na eni

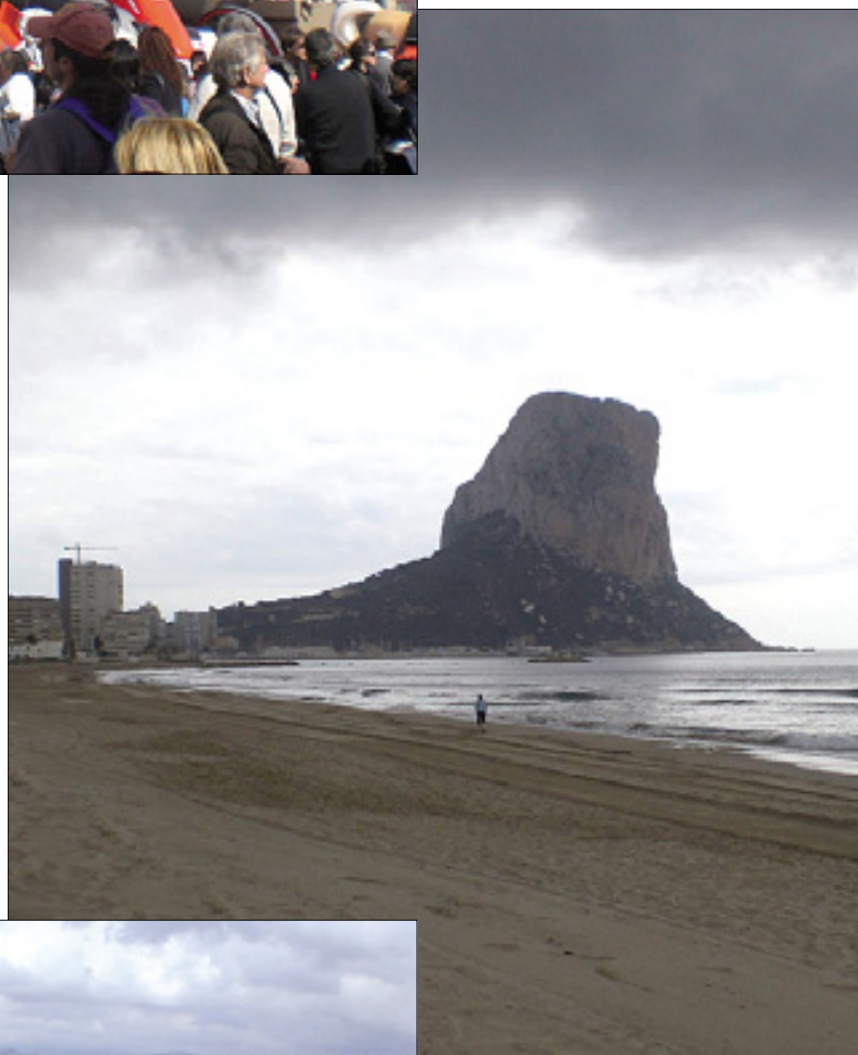

strani in gričevnatim svetom na drugi. Najbrž je pogled v obdobju hogueras tak, da ti zastane dih.

V bližini Alacanta je še nekaj krajev, ki si jih velja zapomniti. Z vlakom-tramvajem so ta obmorska mesta tudi z lahkoto dosegljiva. Dve uri oddaljeni Calpe-Calp je znan zlasti po naravnem parku Peñon de Ifach. Gre za polotok sredi mesta, ki se s svojim 332 metrov visokim hribom zarije v Sredozemsko morje. Vzpon do vrha je kar zahteven, saj si moraš na najbolj zahtevnih predelih steze tudi pomagati z vrvmi. Ob naravnih lepotah je značilnost najmanjšega naravnega parka v Španiji prisotnost res številnih galebov, ki so tako vajeni človeške prisotnosti, da ob tvojem prihodu odletijo šele zadnji trenutek, ko bi jih lahko skoraj pobožal. Razgled z vrha tako na mesto kot na okolico pa je več kot zadostna nagrada za vloženi trud, približno ura relativno hitre hoje.

Altea je manjše obmorsko mestoce, ki se je, z razliko od sosednjih krajev, ohranilo tako, kot je bilo nekoč, ko je ob morju nad turizmom prevladovalo ribištvo. Bele enonadstropne hišice in ozke ulice te spremljajo, ko se vzpenjaš proti staremu središču.

Benidorm je itak posebno doživetje. Nebotičniki v »stilu Miami« jasno kaže-

jo, da so v tem predelu šli v ekstremni turizem, čeprav mestno jedro ohranja še nekaj znakov tradicionalnih španskih obmorskih mest. Pri svojih 33-letih sem se vsekakor v tem mestu počutil povprečno celo mlajši kot se običajno počutim v Trstu. Po cestah samo starejši pari in v glavnem sta prevladovala dva jezika: angleščina in nemščina. Zanimiv dogodek se mi je pripetil na vlaku. Ko so turisti kupovali vozovnice jih je preglednik spráševal za potni list in si vsakega pozorno ogledoval. Spraševal sem se, čemu tako stroge kontrole, vse pa je bilo jasno, ko je angleški turistki rekel, da mora plačati polno ceno, ker ima »le« 64 let, medtem ko je meja za upokojensko tarifo 65...

S pravočasnim redčenjem zgornjih grozdov na mladiki in tistih v notranjosti trsa ter na slabih mladikah navadno ne zmanjšamo občutno pridelka, izboljšamo pa njegovo kakovost. S strokovnim redčenjem se namreč ob odstranitvi slabših grozdov poveča masa ostalih. Na fotografiji pod naslovom: delo v vinogradu, kot ga je upodobil slavni Vincent van Gogh.

AMPELOGRAFIČNA DELA V VINOGRADU

Redčenje grozdov za večjo kakovost

SVETOVALNA SLUŽBA KMEČKE ZVEZE V SODELOVANJU Z ZKB

POSEG KZ Škoda po suši na travnikih in pašnikih

Kmečka zveza vse od začetka pomladi sledi vremenskem poteku, ki ga spremlja nizka količina padavin. Sušno vreme zaenkrat sicer še ni prizadelo vseh kultur, med njimi trte in oljke, močno pa je upočasnilo rast trave na travnopašniških površinah. Na podlagi ogledov omenjenih površin je svetovalna služba Kmečke zveze že v začetku meseca maja ocenila, skladno tudi z oceno rejcev, da bo prvi majski odkos količinsko za 60-70% nižji od večletnega povprečja. Žal se vremensko stanje do košnje ni izboljšalo, tako da je škoda po suši ocenljiva s 60-70% izgubo sena. Tej visoki izgubi gre dodati tudi slabšo kakovost trave in s tem sena, predvsem vsled manjše vsebnosti beljakovin in vitaminov in na splošno podpovprečne hranilne vrednosti.

Glede na hudo škodo, ki je prizadela rejce, je Kmečka zveza že naslovila na krajevno Kmetijsko nadzorništvo pismo s katerim ga seznani o kritičnem stanju živinorejskih, predvsem pa govedorejskih gospodarstev. Istočasno ga zaproša, da skladno z obstoječo zakonodajo izvrši ukrepe potrebne, da se prizadetim gospodarstvom zagotovi primerna odškodnina.

Kmečka zveza bo sledila problemu in naredila vse, kar je v njenih močeh, da pride do zadovoljive rešitve.

S tem prispevkom zaključujemo opis ukrepov s katerimi naravnavamo in oskrbujemo listno površino pri vinski trti.

Redčenje grozdja

Ta ukrep ima danes v vinogradništvu velik pomen. Zaradi velikega potenciala rodnosti ter optimalnih gojitvenih opravil (boljše zdravstveno stanje, dobra oskrba tal itd) je kljub manjši obremenitvi pri rezi nastavek grozdja nemalokrat prevelik. V tem primeru ukrepamo z odstranjevanjem posameznih grozdov. S pravočasnim redčenjem zgornjih grozdov na mladiki in tistih v notranjosti trsa ter na slabih mladikah navadno ne zmanjšamo občutno pridelka, izboljšamo pa njegovo kakovost. S strokovnim redčenjem se namreč ob odstranitvi slabših grozdov poveča masa ostalih.

Redčenje v mladih vinogradih

Pri mladih trtah je redčenje grozdja pomembno, ker se bo s tem trs dobro razvil. Če je nastavek prevelik, koreninski sistem pa še ni dovolj razvit, pride do stresne situacije, kar velja še posebej za sušna leta. Rast mladik je slabša in trte postanejo hirave. Najbolje je, da drugo leto odstranimo vse grozdje (razen, če trta ni izredno bujne rasti) v tretjem letu pa pustimo samo en grozd na mladiko.

Redčenje v rodnih vinogradih

Intenzivnost redčenja je odvisna od števila rodnih mladik na trs oziroma na kvadratni meter življenjskega

prostora trte, od nastavka, bujnosti rasti, listne mase, razpoložljive vode, predvsem pa od kakovosti in obsega zelenega pridelka.

Cilj redčenja je predvsem povečati kakovost grozdja in vina ter podaljšati življenjsko dobo vinograda. Grozdje, predvsem belo, najprej redčimo v razvojni fazi, ko dosežejo jagode debelino graha do začetka zapiranja grozda. Do tega trenutka namreč jagode porabijo relativno malo asimilatov in vode. Pravočasno redčenje prepreči zastoj v rasti in predčasno porumenelost listov, preostali grozdi pa se bolje razvijejo. Pozno redčenje v fazi zapiranja grozda do začetka zorenja je primerno pri zelo bujnih trsih z velikim nastavkom in še zlasti pri rdečih sortah, pri katerih je najbolje redčiti grozdje proti koncu barvanja jagod, saj takrat lahko odstranimo jagode razvite, zelene in nedozorele grozde.

Tehnika redčenja grozdja

Odstranimo slabo razvite grozde, ki so praviloma najvišje ležeči na mladiki in tiste, ki so v notranjosti trsa zelo skupaj; tako povečamo zračnost med njimi in zmanjšamo možnost okužbe s sivo grozdno plesnijo.

Pri redčenju grozdja pa ne gre spregledati finančnega učinka. Najti je namreč treba ustrezno razmerje med pridelkom in kakovostjo grozdja, s tem, da mora boljša kakovost pokriti stroške manjšega pridelka in stroške redčenja. To pa je lažje dosegljivo, kjer se proizvajajo visoko kakovostna vina, ki jih potrošniki primerno cenovno nagradijo.

IZLET KZ IN ZKB - 24. julija Srečanje kmetov treh dežel v Radišah

Kmečka zveza organizira v sodelovanju z Zadružno kraško banko, v nedeljo 24. julija 2011 enodnevni izlet z avtobusom na tradicionalno srečanje slovenskih kmetov treh dežel, ki ga Skupnost južnokoroških kmetov letos prireja v Radišah na avstrijskem Koroškem.

Program praznika

10:30 maša pred Kulturnim domom v Radišah
12:00 Kosilo in zabava z ansamblom Trio Korenika iz Šmihela
Glasbeni pozdrav: godbeno društvo Nabrežina
14:00 Kulturni program. Nastopajo:
Mešani pevski zbor SPD »Radiše«;
Godbeno društvo Nabrežina;
Folklorna skupina iz Galicije pri Žalcu iz Slovenije;
Harmonikaša David in Jaka iz Sel;
Narodnozabavni ansambel Koroške kmetijske zbornice.
od 15:30 nadaljevanje družabnega srečanja z glasbo.

Cena izleta je 25 evrov in krije samo stroške prevoza. Za kosilo bodo udeleženci poskrbeli na lastne stroške na prazniku samem.
Kraj in urnik odhodov avtobusov bomo objavili naknadno.

Kmečka zveza in Zadružna kraška banka vabita svoje člane in prijatelje, da zaradi organizacijskih obveznosti pohitijo z vpisom na izlet (040 362941)

V OLJČNIKU

Oljni medič in drugi škodljivci

V tem času moramo v oljčnem nasadu biti pozorni na **OLJČNEGA MEDIČA**. Škodljivec se sicer pri nas pojavi le izjemoma, v zadnjih letih pa ga pogosteje opažamo.

Znanstveno ime škodljivca je *Saissetia oleae* in pripada družini kaparjev. Fiziološko so kaparji sorodni listnim ušem, njihovo telo pa je pokrito s ščitki. Prav zaradi tega jih je zelo težko uničiti. Škodljivca bolj poznajo v južnejših krajih, kjer dela škodo tudi na drugih rastlinah, predvsem agrumih in oleandrih. Odrasle samice so temne barve in v premeru merijo od 3 do 5 mm. Podobne so razpolovljenemu poprovemu zrnu in se tesno pritrdijo na oljčne veje in liste. Od tod tudi italijansko ime škodljivca, ki ga lahko prepoznamo tudi po reliefu, ki ga nosi na hrbtu v obliki dvojnega križa. Kapar ima po navadi eno generacijo na leto. Prezimijo ličinke, ki se spomladi razvijejo v odrasle kaparje. Od konca aprila do julija samice polagajo jajčeca, ki se kmalu razvijejo v ličinke. Slednje le izjemoma dozoriijo v odrasle kaparje še isto leto, večina ostanejo v obliki ličinke in take prezimijo, vse do naslednje spomladi.

Oljni medič srka rastlinski sok, zato rastlina ošibi. Rastlinski sok pa je bogat s sladkorji. Zaradi tega žuželke večji del sladke tekočine izločijo in jo pustijo na rastlini. To povzroča sajavost, se pravi prisotnost raznih glivic, ki se naselijo na površino vej, tako da dobesedno očrniijo. Obbolela rastlina je bolj podvržena boleznim. Ob hujšem napadu listi porumenijo in celo odpadejo. Bolna oljka manj cveti in manj rodi.

Škodljivec ima številne naravne sovražnike, zato s škropili ukrepamo le, ko je res potrebno in le po posvetovanju s strokovnjakom. Če pa so oljke v na splošno dobrem zdravstvenem stanju in oljni nasad skrbno negujemo, se kapar težko pojavi. Le v izjemnih primerih, ko je kapar res množično prisoten, škropimo z mineralnim oljem, v 1,5 odstotni raztopini, pri tem izbiramo pripravke, katerih raba je dovoljena tudi v biološkem kmetijstvu. Za mediča je najbolj učinkovito škropljenje v drugi polovici julija, ko je na listih največ ličink, saj proti samici škropljenje zaradi ščitka nima nobenega učinka. Prag škropljenja je 5 – 10 ličink na list na vsaj 10 % rastlin. Ličinke so zelo majhne, oranžne barve in vidne s prostim očesom. Škropljenje ponovimo po 3 tednih. Močnejših, fosfororganskih insekticidov pa ne priporočamo, da ne bi obremenili okolja in škodili številnim naravnim sovražnikom.

Na oljki so včasih prisotni tudi drugi kaparji, ki pa zaradi zaradi številnih naravnih sovražnikov in navadno nizke gostote, ne predstavljajo posebne nevarnosti. Vsekakor je najbolje, da se oljkarji, ki opazijo prisotnost oljčnega mediča, obrnejo na strokovno službo.

Zelo na kratko bomo opisali tudi **OLJČNEGA MOLJA** (*Prays oleae*). To je 7 milimetrov dolg metuljček pepelasto bele barve. Škodo dela 10 milimetrov dolga ličinka sivo zelene barve. Oljni molj ima letno tri generacije. Najbolj nevarna je tista, ki odlaga jajčeca na male plodiče, ko so slednji veliki kot poprovo zrno. To se zgodi konec na začetku julija. Ličinke izvrtajo luknjo v notranjost semena in se hranijo z jedrom. Preden koščica otrdi, ličinka zapusti plod tako, da izvrti luknjo v bližini peclja. Ko se proti jeseni pojavi burja, veliko prizadetih plodov odpade. Škodljivec ima veliko število naravnih sovražnikov, zato je najbolje, da ukrepamo po možnosti z naravi prijaznimi insekticidi in le, ko je res potrebno. Po možnosti škropimo z biološki pripravki na podlagi mikroorganizma *Bacillus thuringiensis*. Preden ukrepamo, se moramo vsekakor nujno posvetovati s strokovnjaki, saj je škropljenje le redkokdaj upravičeno.

Omenili bomo tudi **OLJČNO MUHO** (*Bactrocera oleae*), saj se prva generacija pojavlja v juliju, pa čeprav le v izjemnih primerih povzroča večjo škodo. Veliko bolj nevarna je druga generacija, ki se pojavi enkrat od konca avgusta do polovice septembra. Pravi čas škropljenja določimo s pomočjo feromonskih vab. Proti oljni muhi uporabljamo sredstva na podlagi dimetoata ali druge močne insekticide. V zadnjih letih pa je mogoče na trgu dobiti tudi specifične biološke pripravke, ki pa zahtevajo veliko rednost in natančnost pri posegih. Lahko pa se odločimo tudi za preventivni način na podlagi zastrupljenih hidroliziranih beljakovinskih vab, ki privabljajo muhe. S takim škropilom poškrbimo zidove, debla ali le južni del krošnje. Na ta način se izognemo direktnemu škropljenju plodov in uporabimo veliko manj škropila. Na ta način pa lahko ukrepamo brž, ko letijo prvi odrasli primerki oljčne muhe, to se pravi veliko prej, kot pri klasičnem škropljenju. Za zmanjšanje populacije odraslih je tudi koristna namestitvev rumenih lepljivih tablic v oljni nasad. V Sloveniji in tudi nekateri oljkarji pri nas se na ta način odlično borijo proti oljni muhi.

Na istem principu sloni novejša metoda zatiranja oljčne muhe, to je masovni ulov muh s pomočjo ekoloških vab, ki so dovoljena v biološkem kmetijstvu. Pri nas je problem velika razpršenost dreves, predvsem pa nimamo izoliranih nasadov. Bolj je namreč nasad izoliran in velik, bolj delujejo vabe.

Še enkrat naj poudarimo, da se, preden se odločimo za katerikoli ukrep proti oljni muhi in ostalim škodljivcem, posvetujemo z izvedenci pri strokovni službi.

Magda Šturman

Na slikah: pod naslovom sodobni campus univerze v Flensburgu ob nemško-danski meji, kjer je potekala letošnja konferenca ICML; spodaj Fernand de Varennes

MEDNARODNA KONFERENCA O MANJŠINSKIH JEZIKIH

Raba v javni upravi pogoj za ohranitev in razvoj manjšinskih jezikov

BOJAN BREZIGAR

Fernand De Varennes je eden maloštevilnih znanstvenikov, ki se še desetletja ukvarjajo z manjšinami, vendar prinašajo ob vsaki priložnosti veliko svežine in tudi novih idej. De Varennes, doma iz Kanade, ki že dolga leta poučuje v Perthu v Avstraliji, sedaj pa opušta to univerzo in bo v prihodnjem akademskem letu poučeval v Etiopiji in na Kitajskem, »če mi bodo dali vizum«, kot sam na pol v šali tudi pove. Pred leti mu namreč niso izdali vizuma za udeležbo na neki konferenci na Kitajskem, uradno zato, ker je bila za tisto konferenco kvota vizumov izčrpana, verjetno pa je bila ta odločitev povezana z njegovimi študijami o jeziku v Tibetu.

Njegovo letošnje predavanje na mednarodni konferenci o manjšinskih jezikih ICML, ki je potekala v Flensburgu v Nemčiji in v Sonderborgu na Danskem, je bilo osredotočeno na vlogo, ki jo ima priznavanje jezika v javni upravi za ohranitev in razvoj jezika samega, s sklepnimi ugotovitvami, da so institucionalna jamstva, torej raba v javni upravi, najpomembnejši pogoji, da se bodo jeziki lahko razvijali in da bodo preživel.

De Varennes je začel svoje izvajanje daleč v zgodovini. Leta 1500 so ljudje na svetu govorili približno 15.000 jezikov, leta 2000 samo še največ 7.000 jezikov, predvidevanja pa kažejo, da se bo do leta 2100 ta številka razpolovila. Do konca tega stoletja naj bi torej »preživelo« samo 3.500 jezikov.

Dejstvo, da do 16. stoletja ni bilo veliko sprememb glede števila jezikov, je De Varennes povezal s kolonizacijo. Ne gre torej za naključje, ampak za politiko kolonizatorjev, ki so uvajali svoje jezike. Vendar so se številni jeziki šibili tudi v Evropi in na to je vplivalo nastajanje nacionalnih držav in centralizacija, ki so jo te države uvajale. Ni torej res, da so bili nekateri jeziki »višji«, začel se je »lov« na šibkeje jezike. Tako je na primer leta 1566 španski kralj Filip II. prepovedal rabo arabščine in zapovedal, da se morajo vsi »moriscos«, špansko-arabski mešanci v največ treh letih naučiti španščino. Vendar je enaka usoda takrat doletela baskovščino in katalonščino, saj je bila španščina edini »dovoljen« jezik. 14 let kasneje pa je njegov naslednik Karel III. prepovedal vse jezike razen španščine tudi v kolonijah.

V Angliji pa se je to dogajalo že veliko prej. Leta 1367 je Edvard III. prepovedal vse jezike, razen seveda angleščine. To je odri-

nilo na obrobje vse keltske jezike. V Franciji pa so do 15. stoletja govorili najmanj 20 jezikov in »francine« je bil jezik dvora. V 18. stoletju so jih označili za arhaične, protidržavne, grda narečja in takrat se je začelo njihovo upadanje.

Z nastajanjem nacionalnih držav so tako nastajali nacionalni jeziki. Ena država – en jezik ni naravni pojav, je ideologija, s katero se je uveljavljala in utrjevala oblast. Centralizacija države je terjala en sam državni jezik, ki je potrjeval državne institucije. Znano je, da je John Stuart Mill leta 1870 zapisal, da »nihče ne more misliti, da za Bretonca ali Baska ni dobro, da se ga sprejme med visoko izobražene in omikane ljudi s tem, da postane pripadnik francoskega naroda«.

Poleg centralizacije in modernizacije držav pa so na izginotje nekaterih jezikov vplivale vojne, naravne nesreče in epidemije.

Z 19. stoletjem so se države v večji meri vključile v vse aspekte vsakodnevne življenja. Razvilo se je javno šolstvo, povečale so se vojske, nastajala je javna uprava z državno policijo, počasi so nastajale tudi nekatere socialne službe. Države so ponujale storitve, m vendar tudi uvajale državni jezik. Za to je bila potrebna kritična masa, torej zadostno število ljudi, ki govorijo ta jezik. In tu je De Varennes opozoril, da jeziki, ki se ne uporabljajo, nimajo prihodnosti.

Kronika zadnjih dveh stoletij je polna dogodkov, ki kažejo na prisilo. Otroke, ki so v šoli govorili jezik, ki ni bil dovoljen, so kaznovali. Znan je primer Ugande, kjer je učitelj do smrti pretepel otroka, ker ni govoril angleščine.

Državne institucije so neposredno poskusile Uganda, učitelj pretepel do smrti

otroka, ki ni govoril angleščine. Razne kazni za otroke, ki so govorili jezik, ki ni bil dovoljen. Šolo so številne države uporabljale in v nekaterih primerih še uporabljajo za ukinjanje manjšinskih jezikov. V šoli je uradni jezik edini dovoljeni jezik, Vsakodnevni pritisk ima namen, da popolnoma izniči rabo drugih jezikov.

V zadnjih dveh desetletjih je mednarodna javnost sprejela vrsto ukrepov in sprožila številne pobude z namenom, da se ta trend spremeni. Sprejete so bile mednarodne konvencije, pripravili so število pobud, vse do najprej evropskega in nato svetovnega dneva jezikov, vendar zaman. Raba jezikov, ki nimajo za seboj statusa uradnosti neke države, stalno pada.

Obstajajo pa nekatere izjeme. De Varennes je najprej omenil otočje Åland, ki je sestavni del Finske, večina prebivalstva otočja pa so Švedi. To otočje uživa upravno avtonomijo in švedščina se je tam dobro ohranila, v razliko od »kontinentalnega« dela Finske, kjer je švedski jezik v težavah, pa čeprav na tem celinskem delu živi 260.000 Švedov, na otočju Åland pa samo 25.000. Upravna avtonomija je torej ključ, ki omogoča ohranitev jezika na dokaj visoki ravni. Podobno se dogaja na primer tudi na Južnem Tirolskem.

Da je ohranitev jezika povezana z vlogo, ki jo ima jezik v javni upravi, kažejo tudi negativni primeri. De Varennes je tu spregoval predvsem o irski. Leta 1835, pred veliko lakoto, ki je povzročila množično izseljevanje v Ameriko, jer irščino govorilo 4 milijone ljudi. Leta 1861 jih je bilo še 680.000, leta 1926, ki je bila Irska že samostojna država pa pol milijona. Čeprav je Irska v svoji ustavi takrat zapisala, da je irščina kot nacionalni jezik prvi uradni jezik v državi, je vsa javna uprava še vedno uporabljala angleščino. Tako je raba irščine padala in danes ta jezik govori manj kot 50.000 ljudi, nekateri trdijo celo, da jih je samo 20.000. Irščina ni bila nikoli jezik javne uprave in zato se je ljudem zdela nepomembna.

In na koncu še Tibet, kjer je Kitajska z obvezno uvedbo mandarinskega jezika, torej tistega, ki mi pravimo kitajščine, skrčila rabo tibetanskega jezika s 70 na 50 odstotkov; tudi tibetansčini se ne obetajo rožnati časi.

To je le nekaj primerov. Žalostno je, da je uspešnih primerov zelo malo, neuspešnih pa ogromno, je še komentiral Fernand De Varennes.

Marginalni jeziki v Rusiji so čedalje bolj zapostavljeni

Zaščita manjšin oziroma skrb za njihove jezike v ruski federaciji je zagotovo ena manj poznanih tem, tudi na znanstvenih posvetih. Tokrat so bili na konferenci ICML predstavljeni trije primeri ruske federacije, Karelija, Kalmikija in Mansi, ki so si med seboj precej različni, sicer pa so se tudi predstavitev zelo razlikovali glede na njihovo strukturo in vsebino. Karelijo, ki leži ob meji s Finsko, je namreč predstavil raziskovalec, ki je vezan na krajevno oblastveno strukturo in za predstavitev ni prepričala udeležencev, ki niso mogli niti posegati v razpravo, ker je raziskovalec konference ni osebno udeležil, ampak je samo poslal svoj referat. Kalmikijo, državo ruske federacije ob Kaspijskem morju, pa je predstavil raziskovalec z univerze v Pragi, ki se že dvajset let ukvarja za manjšinami in je udeležencem podal tudi izsledke raziskave, ki jo je opravil v tej državi. Skupnost Mansi, ki živi v osrednji Sibiriji, pa je obravnavala mlada madžarska raziskovalka Csilla Horvath z univerze v Szegedu.

Izsledki teh referatov torej niso primerljivi, zagotovo pa je primerljiv pristop, ki kaže, da bo treba na področju zaščite manjšin v ruski federaciji še veliko narediti.

O Kareliji samo birokratski

Referat, ki ga je konferenci posredoval Aleksander Laričev z univerze v glavnem mestu Karelije Petrozavodsku, se začel je z nekaterimi osnovnimi podatki o Kareliji, državi, ki šteje nekaj manj kot 700.000 prebivalcev. Uradni jezik v državi je ruščina, k ruski skupnosti pa se prišteva tudi večina prebivalstva, kar 76,6 odstotkov državljanov te republike ruske federacije, h karelijski skupini (gre za ugrofinski jezik) pa 9,2 odstotka prebivalstva. Poleg Karelijcev so manjšina še Vepsijci, ki pa so maloštevilni.

V poročilu je poudarjeno, da obstaja velika skrb za ohranitev etničnih skupnosti, »seveda pa je treba posebno pozornost nameniti tudi ruski skupnosti«, Leta 2004 so v parlamentu sprejeli zakon, ki obvezuje vlado, da podpira karelijski, vepsijski in finski jezik, predvsem glede dostopa do medijev, to je televizije, dnevnikov in elektronskih medijev.

Ruska ustava sicer dopušča republikam, da se odločajo glede priznanja uradnosti svojih jezikov, V Kareliji se za to niso odločili, predvsem zaradi sorazmerno nizkega odstotka ljudi, ki govorijo karelijski jezik.

Manjšinski jeziki v Rusiji še ne uživajo mednarodne zaščite. Ruska vlada je sicer podpisala Evropsko listino za regionalne ali manjšinske jezike, zataknilo pa se je pri ratifikaciji; avtor referata ocenjuje, da je do zastoja prišlo, ker v Rusiji ni formalne razlike med manjšinskimi jeziki in jeziki priseljencev.

Za identiteto, ne pa za jezik

O Kalmikiji in njenih jezikovnih problemih pa je govoril profesor Karlove univerze v Pragi Leos Šatava, dober poznavalec manjšin v Evropi, ki je pojasnil, da so Kalmiki potomci Mongolov, ki so se priselili na to evropske območje v 17. stoletju. To je bila zadnja mongolska migracija v Evropi, pa tudi tista, ki je segla najdlje proti Zahodu. Dokaj majhna država, ki šteje vsega 290.000 prebivalcev, leži ob Kaspijskem morju. Od teh prebivalcev je 156.000 Kalmikov, 96.000 pa je Rusov. Ostali prebivalci pripadajo raznim skupnostim, ki so se tja preselele v času Sovjetske zveze.

Zgodovina Kalmikov je bila

zelo razvejana; ker so bili budisti, edini v takratni Sovjetski zvezi, so bili žrtve množičnega razseljevanja, zlasti v začetku 50. let prejšnjega stoletja; veliko se jih je kasneje vrnilo, vendar je mlada in srednja generacija dejansko rusificirana. Samo tretjina prebivalstva še slabo razume, samo 15 odstotkov ga tekoče govori, med otroci je podatek še bol zaskrbljujoč, saj samo 6 odstotkov otrok govori jezik. Jezik dejansko izginja zaradi nizkega prestiža in zato, ker je v rabi samo v družinskem krogu. Gre še vedno za jezik domačih opravil, ki ga ni v javni upravi, v izobraževanju in v literaturi.

Jezikovna politika je torej dokaj kontroverzna. Res je, da je po razpadu Sovjetske zveze narasel interes za uveljavljanje tradicij in so bili sprejeti administrativni ukrepi za revitalizacijo jezika. Tudi v ustavi Kalmikije je poudarjen pomen jezika, katerega poučevanje so v šolah uvedli v 90. letih. Obstaja tudi nekaj medijev in televizija oddaja program v tem jeziku, vendar pravih rezultatov ni. Predavatelj je tu opozoril na nekatere podobnosti z irščino v irski republiki ali z jezikom Samijev v Skandinaviji, ki kljub prizadevanjem ne prodre v javnosti. V Kalmikiji ostaja ruščina pogovorni jezik, medtem ko okolje postaja čedalje bolj azijsko: odpirajo se novi templji. Pojavljajo se novi Budovi kipi, vendar jezik ostaja ruščina. Kalmiki za svoj jezik, v nasprotje od sosednjih Tatarov in Čečenov, dejansko niso dovzetni. Prestiž jezika je zelo nizek, kar seveda vpliva na njegovo ohranjanje. Ljudje na vprašanja o identiteti odgovarjajo, da so Kalmiki, vendar to ne vpliva na rabo jezika: priznavanje k identiteti se ne prekriva z etnično identifikacijo.

Dve stoletji nič za jezik

Avtonomna oblast Hanti Mansijsk v osrednji Sibiriji je prav tako zanimiv primer, kako manjšinski jeziki v ruski federaciji izginjajo. Raziskovalka Csilla Horvath, ki pripravlja študijo o skupnosti, ki govori ugrofinski jezik mansi, ki ga govori vsega 2.700 ljudi, je opozorila na veliko število priseljencev v tem mestu; ti pripadajo kar 123 različnim skupnostim, kar seveda močno otežkoča kakršnokoli resni zaščito jezika.

Do neke mere je stanje v tem mestu zelo podobno stanju v Kalmikiji: ljudje se priznavajo k skupnosti, zanemarjajo pa jezik. V glavnem mestu Hanti Mansijsku, ki ima 80.000 prebivalcev, se več kot 11.000 ljudi opredeljuje za pripadnike skupnosti Mansi, jezik pa govori komaj četrtnina. Do tega je privedlo zadržanje oblasti, ki že dve stoletja niso naredile nič za modernizacijo in razvoj jezika. Jezik nima nobene vloge v javni upravi, zelo skromno pa je prisoten v šolah: samo z neobveznim poukom eno ali dve uri tedensko v ruskih šolah. Podatki o sodelovanju na teh tečajih so kontroverzni: leta 1994 naj bi bila nanje prijavljena 2 učenca, leta 2004 pa kar 1042 učenec. Gre za uradne podatke in madžarska raziskovalka dvomi v njihovo verodostojnost, ni pa imela možnosti, da bi jih preverila.

Na državni univerzi, ki jo obiskuje 4.700 študentov, od katerih se je 236 opredelilo za pripadnost skupnosti Mansi, so leta 2007 na pedagoški fakulteti uvedli predmet filologije mansi, prijavil se je en študent in svetovali so mu, naj se raje uči ruščine. Predmeta od leta 2009 ni več.

Pač pa je občasno nekaj oddaj v jeziku mansi na krajevnem radiu in televiziji; v tem jeziku izhaja tudi skromen tehnik, štiri strani v črno-belem tisku in nenazadnje obstaja še zasebni otroški vrtec, ki ga obiskuje 25 otrok; edina pozitivna nota te marginalne in pozabljene skupnosti.

ITALIJA - Po drugostopenjski razsodbi civilnega sodišča v Milanu

Fininvest mora plačati 560 milijonov evrov odškodnine

Zaradi podkupovanja sodnikov - Marina Berlusconi: Zarota proti mojemu očetu

MILAN - Skupina Fininvest v lasti družine Silvia Berlusconija bo morala konkurenčni družbi CIR Carla De Benedettija plačati 560 milijonov evrov odškodnine, je včeraj razsodilo prizivno vicilno sodišče v Milanu. Zadeva se vleče od leta 1991, ko je Fininvest podkupil sodnika v boju za prevzem založniškega podjetja Mondadori. Takrat je bil Berlusconi s svojimi sodelavci zaradi korupcije tudi kazensko preiskovan, vendar do obsodbe ni prišlo zaradi zastaranja.

Prizivno sodišče je z včerajšnjo razsodbo za četrtno znižalo denarno kazen, ki jo je Fininvestu oktobra 2009 prisodilo prvostopenjsko sodišče. Zgodba se je začela leta 1991, ko je sodišče Fininvestu dovolilo prevzem največje italijanske založniške hiše. Leta 2007 je sodišče razsodilo, da je Berlusconi to odločitev »kupil«, več odvetnikov in sodnik pa je bilo obsojenih zaradi korupcije.

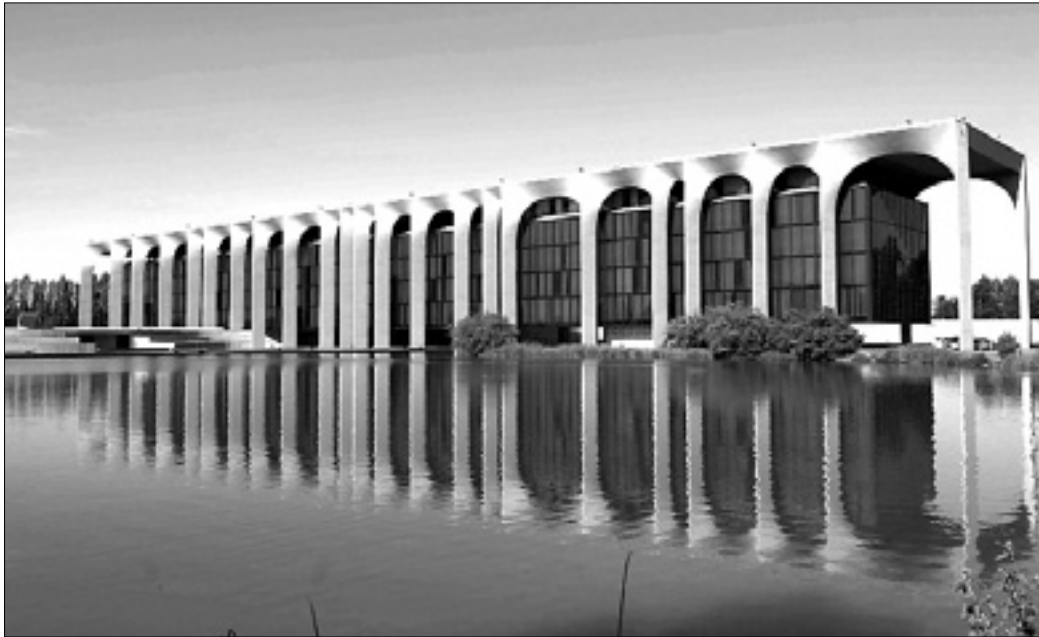
Berlusconijsva hči Marina se je na včerajšnjo odločitev sodišča odzvala z izjavo, da gre za nov »brezumen napad« na njenega očeta in za »poraz pravosodja«. Dodala je, da razmišljajo o tem, da bi se obrnili na kasacijsko sodišče, ki je zadnja stopnja v pritožbenem postopku. »Prepričani smo, da je pravica na naši strani in se ne bomo pustili ustrahovati,« je zagotovila. Včeraj bi morala skupaj z očetom, ki je razsodbo označil za »oboroženi rop«, preživeti dan na Lampedusi, vendar je premier obisk odpovedal. Župan otoške občine je prepričan, da zaradi razsodbe.

Odločitev prizivnega sodišča je takoj izvršljiva, vendar nekateri opazovalci menijo, da se bo zelo verjetno zavlekla. Kot je znano, je premier Berlusconi tik pred zdajci skušal spremeniti kazenski zakonik tako, da bi kazni, višje od 20 milijonov evrov, postale izvršljive šele po tretjestopenjski razsodbi. Zaradi razburjenja, ki jo je v javnosti povzročila njegova namera, vsebovana v paketu varčevalnih ukrepov, se je Berlusconi odločil za umik predloga.

De Benedettijev CIR lahko od Fininvesta zahteva plačilo odškodnine takoj in če Berlusconijsva družba ne bo imela dovolj sredstev, se bo morala po pomoč obrniti na banke. Odločitev sodišča je pomembna zmaga Carla De Benedettija, ki je neposreden Berlusconijski konkurent na medijsko-založniškem področju. Njegov komentar o razsodbi je razumljivo pozitiven, ob zagotovitvi, da »to ni politična razsodba«. Takega mnenja je tudi leva opozicija, medtem ko Berlusconijsvi sodelavci govorijo o »pravosodnem nasilju«, kar je vodja demokratov Bersani označil za »prevratniške izjave«.

Palača založniške hiše Mondadori v milanskem predmestju Segrate

ANSA

UE - Eurobarometer Za Evropejce najpomembnejše prosto gibanje po EU

BRUSELJ - Za državljane EU je najpomembnejša pravica do prostega gibanja in bivanja v uniji, je pokazala te dni objavljena raziskava Eurobarometra. To pravico je za najpomembnejšo ocenilo 48 odstotkov vprašanih. Na drugem mestu je pravica do dobrega upravljanja s strani evropskih institucij, ki je najpomembnejša po mnenju 33 odstotkov anketiranih. Za 32 odstotkov vprašanih pa je najpomembnejša pravica do pritožbe pri evropskem varuhu za človekove pravice. Evropski ombudsman Nikofores Diamanduros je v komentarju rezultatov poudaril, da je pravica do prostega gibanja in prebivanja v uniji eden najpomembnejših dosežkov Evropske unije.

Raziskava, ki so jo izvedli februarja in marca na vzorcu 27.000 državljanov v vseh 27 članicah unije, je še pokazala, da evropski državljani niso dovolj obveščeni o evropski listini o človekovih pravicah. 72 odstotkov vprašanih je namreč priznalo, da niso dobro seznanjeni z njo, medtem ko jih 13 odstotkov za listino sploh še ni slišalo.

Pokazalo se je tudi nezadovoljstvo s preglednostjo dela evropskih institucij. 42 odstotkov anketiranih je namreč dejalo, da delo evropske administracije ni dovolj pregledno, medtem ko jih je bilo zadovoljnih le devet odstotkov. 35 odstotkov jih tudi ni zadovoljnih z učinkovitostjo evropskih institucij. Je pa zadovoljstvo z delom institucij večje med tistimi, ki bolje poznajo delovanje unije, še kaže raziskava. (STA)

KONFERENCA - Croatia Summit V Dubrovniku razpravljali o novem desetletju za JV Evropo

DUBROVNIK - V Dubrovniku se je včeraj končala šesta mednarodna konferenca Croatia Summit, ki jo je hrvaška premierka Jadranka Kosor označila za izjemno uspešno, ne le zaradi številnih gostov, temveč zaradi ozračja in obravnavanih vsebin. Srečanje je bilo izjemno pomembno, dobro in uspešno, je dejala Kosorjeva. Kot je poudarila, so imeli udeleženci izjemno veliko pogovorov o krepitvi gospodarskega sodelovanja tako v okviru razprav kot na dvostranskih srečanjih.

Na včerajšnjih razpravah so govorili predvsem o vlaganjih in novem gospodarskem okviru v jugovzhodni Evropi, o nadaljevanju procesa širitve EU in varnosti v Sredozemlju. »Odprli smo veliko novih in pomembnih vprašanj v zvezi z osrednjo temo srečanja Novo desetletje za Jugovzhodno Evropo - sklenitev tranzicije, kot tudi glede varnostnih izzivov v južnem Sredozemlju. Srečanje je potekalo tudi v ozračju sklenitve hrvaških pogajanj z EU,« je še izjavila Kosorjeva in dodala, da se je na dvostranskih srečanjih s predsedniki vlad držav EU pogovarjala tudi o postopkih ratifikacije hrvaške pristopne pogodbe z unijo in da so ji vsi sogovorniki zagotovili »hitro in gladko ratifikacijo« dokumenta.

Konference se je udeležil tudi slovenski premier Borut Pahor, ki se je ob robu sestal tudi s podpredsednikom avstrijske vlade in zunanjim ministrom Michaelom Spindeleggerjem. Kot so po njunem srečanju za STA potrdili v Pahorjevem uradu, sta ocenila, da je novela avstrijskega zveznega zakona o narodnih skupnostih korak naprej v odnosih med Slovenijo in Avstrijo.

Letošnjega Croatia Summitta se je udeležilo šest predsednikov in šest podpredsednikov vlad, osem zunanjih ministrov in številni uradniki iz EU, ZDA, zveze Nato, Sredozemske unije in drugih mednarodnih organizacij. (STA)

V Sarajevu poklon žrtvam Srebrenice

SARAJEVO - Več tisoč ljudi se je včeraj v Sarajevu poklonilo spominu na 613 na novo identificiranih žrtev genocida v Srebrenici. Vozila s posmrtnimi ostanki so se namreč na poti v Srebrenico, kjer bodo žrtve jutri, na obletnico pokola pokopali, ustavila v prestolnici BiH. Po pokopu letos identificiranih žrtev bo v Potočarih pri Srebrenici pokopanih 5137 od okrog 8000 žrtev genocida pred 16 leti. Trije tovornjaki s krstami so se ustavili pred poslopjem predsedstva BiH, kjer se jim je poklonil muslimanski član predsedstva Bakir Izetbegović.

Navzoča sta bila tudi ameriška senatorka Jeanne Shaheen in ameriški veleposlanik v Sarajevu Patrick Moon.

Španski socialisti izbrali kandidata za premierja

MADRID - Španski socialisti so dosedanjega notranjega ministra Alfreda Pereza Rubalcabo včeraj potrdili za strankinega kandidata za premiera na parlamentarnih volitvah, ki bodo predvidoma marca prihodnje leto. Rubalcaba je že odstopil z ministrskega položaja, da bi se lahko popolnoma posvetil novi nalogi. Dosedanji vodja socialistov, premier Jose Luis Zapatero je aprila napovedal, da se ne bo potegoval za vnovičen mandat na čelu vlade, ki jo vodi od leta 2004. Socialistom se sicer na prihodnjih volitvah obeta hudo poraz, kakršnega so že doživeli tudi na lokalnih volitvah maja letos. Vse javnomnenjske raziskave kažejo, da precej zaostajajo za desnosredinsko Ljudsko stranko Mariana Rajoya.

Južno Ameriko zajel nenavadno hud mraz

BUENOS AIRES - Južno Ameriko je zajel hud mraz, za posledicami katerega je doslej umrlo 22 ljudi. Sneg je pobelil celo čilsko puščavo Atacama, orangutane v živalskem vrtu v Riu de Janeiru pa so morali zaradi nenavadnega mraza pokriti z odejami. Največ ljudi, deset, je umrlo v Paragvaju, sledi Urugvaj s šestimi smrtnimi žrtvami, v Argentini in Braziliji pa so umrle po tri osebe. V Boliviji so se na andskem območju temperature spustile 20 stopinj pod ničlo, poleg ljudi pa so prizadete tudi živali, kot so lame, ki zaradi snega ne morejo do hrane. Na jugu Brazilije so zabeležili temperature okrog ničle, mraz pa še stopnjuje močan veter.

AFRIKA - Opolnoči na soboto se je začelo bučno praznovanje uresničene neodvisnosti

Južni Sudan postal 54. afriška država

Novo državo so po petih desetletjih konfliktov priznale že številne druge države, kot prvi Sudan - Predsednik Salva Kiir zaprisegel in podpisal začasno ustavo

Deček z zastavico nove države

ANSA

JUBA - Južni Sudan je včeraj postal neodvisna država. Predsednik parlamenta James Wani Igga je v prestolnici nove države Juba v navzočnosti številnih visokih političnih predstavnikov in tisočev navdušenih prebivalcev te afriške države razglasil neodvisnost Južnega Sudana, nato pa so prvič uradno dvignili zastavo nove države, nastale na temelju volje južnosudanskega ljudstva, ki je to voljo potrdilo tudi na referendumu. S tem je Južni Sudan po petih desetletjih konfliktov s severom, ki so se končali leta 2005 s podpisom mirovnega sporazuma, dočkal svojo neodvisnost.

Igga je v izjavi o neodvisnosti potrdil, da bo Južni Sudan demokratična in multietnična država ljudi različnih verskih prepričanj, in poudaril zavezanost k prijateljskim odnosom z vsemi državami, tudi s Sudanom, ki je novo državo priznal kot prvi. Med političnimi prioritetami pa je Igga izpostavil članstvo v ZN, Afriški uniji, afriškem Medvladnem razvojnem uradu (IGAD) in drugih mednarodnih telesih. Južni Sudan naj bi postal 193. država sveta prihodnji teden, ko ga bodo priznali tudi Združeni narodi.

Slovesnosti ob razglasitvi neodvisnosti se je kot častni gost udeležil tudi sudanski predsednik Omar al Bašir. Poleg njega so v Juba pripotovali generalni

sekretar ZN Ban Ki Moon, nekdanji ameriški državni sekretar Colin Powell in številni afriški in svetovni voditelji. Predsednik Južnega Sudana Salva Kiir je zaprisegel kot prvi predsednik nove države in podpisal prehodno ustavo.

Neodvisnost Južnega Sudana so včeraj pozdravile in priznale številne tuje države. Ameriški predsednik Barack Obama je potrdil, da so ZDA formalno priznale novo republiko Južni Sudan kot suvereno in neodvisno državo in izrazil prepričanje, da se bo prijateljstvo med državama v prihodnjih letih še poglobilo. Južni Sudan sta priznali tudi Velika Britanija in Francija. Britanski premier David Cameron je dejal, da je to »zgodovinski dan za Južni Sudan in vso Afriko«, francoski predsednik Nicolas Sarkozy pa je čestital severu in jugu, da sta dosegla ta zgodovinski korak po mirni poti. Nemška kanclerka Angela Merkel je Južnemu Sudanu obljubila podporo, neodvisnost te afriške države pa označila za »poseben dan za Afriko«.

Nemčija bo z novo državo nemudoma vzpostavila diplomatske odnose, je napovedala kanclerka. Razglasitev neodvisnosti Južnega Sudana sta pozdravila tudi slovenski predsednik Danilo Türk in slovensko zunanje ministrstvo. Po mnenju Türka se s tem končuje polstoletno prizadevanje ljudstva Južnega Su-

dana za samoodločbo in neodvisnost. Tudi generalni sekretar ZN je v Jubi izrazil podporo mednarodne skupnosti novi državi. »Ta neodvisnost je nov začetek za Južni Sudan. Mednarodna skupnost ima odgovornost do nove države,« je dejal Ban Ki Moon.

Praznovanja v 54. afriški državi sicer potekajo že od petka ponoči, ko je ulice Jube preplavilo na tisoče ljudi, ki so na ulicah ob zvokih bobnov plesali, mahali z zastavami Južnega Sudana in vzklikali ime predsednika Kiira. Številni so spremljali odštevanje ure v središču prestolnice, ob polnoči pa so nebo razsvetlili ognjemeti.

Dve desetletji trajajoča državljanska vojna v Sudanu med severom in jugom se je končala leta 2005 s sklenitvijo mirovnega sporazuma, ki je dal jugu pravico do samoodločbe. Približno devet milijonov prebivalcev juga je tako januarja na referendumu izglasovalo neodvisnost, proces pa se je zaključil včeraj, ko je Južni Sudan postal samostojna država. Mnogi opazovalci se ob tem strinjajo, da najnovejšega člana mednarodne skupnosti čakajo številni izzivi, med katerimi izstopajo oboroženi spopadi znotraj meja Južnega Sudana, v katerih je bilo letos po ocenah ZN ubitih že več kot 2300 ljudi, socialni kazalniki v eni najrevnejših držav na svetu in nesoglasja s Kartumom glede razdelitve naravnih bogastev. (STA)

LIKOVNA UMETNOST - Srečanje s 93-letnim umetnikom, ki živi in ustvarja med Trstom in ZDA

Bogdan Grom razmišlja o svoji zapuščini v povezavi z rodnim krajem

Želel bi, da bi njegova stalna zbirka nastala v ljubljeni Devinščini, ki ga je vseskozi navdihovala

Malokateri umetnik je dosegel tako širok razpon na ustvarjalni in na človeški ravni, kot je to uspelo Bogdanu Gromu, katerega življenjska pot se tudi v geografskem smislu odvija med Evropo (živel je v Trstu, Pragi, Zagrebu, Subotici in Ljubljani) in Združenimi državami Amerike. Bogastvo raznoterih likovnih izrazov, ki pušča pomenljive sledove tako na področju avtorskega umetniškega izraza, kot tudi uporabne umetnosti in arhitekture, je posebej vredno pogloblene vsebinske obravnave, saj nas na emotivni in estetski ravni takoj prevzame. Nič čudnega zato, da nam je tako prijetna družba živahnega in duhovitega človeka, ki je v svojih skoraj 93 letih preстал veliko težkih trenutkov in ki v svojem ustvarjalnem duhu vseskozi obnavlja ljubezen do sočloveka, življenja, rojstne zemlje in kulture. Človeka, ki ima veliko povedati, katerega izkušnje nas bogatijo in nam nakazujejo moč prenove.

»Profesionalno nisem imel potrebe, da bi se ločil od svojih del, razen ko so me po prvih uspešnih razstavah v galeriji Scorpione (od leta 1949) ljubitelji in mecenji umetnikov želeli vključiti v svoje zbirke,« se Bogdan Grom spominja svojih začetkov v Trstu, ko se je skupaj z drugimi umetniki svoje generacije, kot so Jože Cesar, Avgust Černigoj, Robert Hlavaty, Avrelj Lukežič, Rudolf Saksida in Lojze Spacal, potegoval, da bi bili slovenski umetniki vidni in prepoznavni v samem centru mesta.

Vojna je naše kraje raznamovala, vendar so umetniki kljub revščini in bistveno počasnejšim pretokom informacij kot ga doživljamo danes, gojili močno kulturno zavest, zagnano so sledili svojim idealom in ustvarjalnemu poslanstvu. Bogdan Grom je bil med redkimi, ki jim je takrat uspelo dokončati študij na Akademiji za likovno umetnost. Študiral je na akademijah v Rimu, Perugii, Benetkah in Münchnu, kjer se je specializiral v uporabni umetnosti in še posebej v izdelavi barvnih oken. Stiki z različnimi ustvarjalci in širina pogleda, ki jo omogočajo potovanja in spoznavanje novih kontekstov, so prispevali k razvoju prirojenega likovnega talenta.

Po odhodu iz Trsta leta 1957 je strokovna pot Bogdana Groma popeljala v ZDA, kjer je veliko sodeloval z arhitekti, »builders and developers«. Med najpomembnejšimi deli iz tega zgodnjega obdobja ostaja monumentalna armenska katedrala sv. Vartana v srcu New Yorka in judovska kapela z mozaikom v templju Kol Ami v White Plainsu prav tako v New Yorku. Oblikoval je mestne trge, trgovska in industrijska središča in opremil pomembne sakralne objekte. Svoj pečat je pustil tudi v slovenski katoliški cerkvi sv. Cirila na Manhattanu, v luteranski cerkvi sv. Petra, v episkopalni cerkvi sv. Jakoba in rimskokatoliški katedrali sv. Jakoba v New Yorku.

Vzporedno je v svojem ateljeju nenehno ustvarjal grafike, slike, tapiserije, kipe, ilustracije, ki jih je razpisal tudi v Trstu in po Evropi na samostojnih in skupinskih razstavah, nekatera od teh del hranijo pomembne mednarodne zbirke. Izšle so številne monografije, ki posebej obravnavajo posamezna umetnikova ustvarjalna obdobja.

Predsednik republike Slovenije Danilo Türk je Bogdana Groma konec junija v New Yorku odlikoval za njegov bogat ustvarjalni opus, s katerim je vseskozi opravljal poslanstvo ambasadorja odličnosti in imenitnosti slovenske kulture. Ob podelitvi je predsednik obudil spomine na svoje otroštvo, ko so ga spremljale edinstvene Gromove ilustracije iz knjige Marka Twaina, ki so mu ostale v trajnem spominu.

Bogdan Grom je v šolskem letu, ki se je pravkar končalo, skupaj z Javno agencijo za knjigo RS podprl ponatis češke ljudske Pravlјice o vetru v prevodu

Umetnik z enim svojih del in še dva primerka ustvarjalnosti iz njegovega bogatega opusa

ARHIV

Viktorja Smoleja, ki je prvič izšla leta 1954 pri Mladinski knjigi z njegovimi izvirnimi ilustracijami. To je bila posebna darilna izdaja Društva bralne značke Slovenije ZPMS (zbirka Zlata bralka, zlati bralec), ki jo je natisnila tržaška tiskarna Graphart. Živahne in ekspresivne risbe, s pomočjo katerih se bralec vživi v pripoved o vetru, so bile za čas, ko so nastale, inovativne, z njimi je Grom utrl pot sodobni knjižni ilustraciji in ostajajo s svojim umetniškim pečatom še danes posebej privlačne in aktualne. S področja knjižne ilustracije ostajajo nepozabne podobe slavnih junakov, kot sta Tom Sawyer in Huckleberry Finn, pa tudi pisan abecednik Moje veselje, ki je z optimistično naravnostjo podob motiviral solarje pri učenju v povojnem obdobju, ko so pod zavezniško vojaško upravo ustanovljali slovenske šole v Italiji in je nastala potreba po novih učbenikih.

Med številnimi založniškimi načrti in opremami gre posebej omeniti dragoceno izdajo Slovenskih ornamentov, ki jo je Bogdan Grom izdal v samozaložbi s 23 večbarvnimi litografijami. Zanimal se je za ljudsko dedi-

ščino in posebej zbiral vzorce ornamentike, ki jih je zasledil tako drugod na Slovenskem kot na Tržaškem ter jih posebej zbral v tej publikaciji. Obdobje avantgarde je vodilo umetnost po poti raziskovanja prvinskosti in ljudskega izražanja. Posebno pozoren je bil zato na vezenine, na okrasne motive pohištva. Zbrano gradivo je predelal in v ljudskem duhu stiliziral v uporabne namene. To so bili predvsem rastlinski

motivi. Takrat, ko je zbirka izšla, v petdesetih letih. je bil likovni pouk pretežno usmerjen na prerisovanje vzorcev.

Za krajše obdobje je Bogdan Grom poučeval in tudi na tem področju uvedel nekatere novosti. S svojim inovativnim pristopom si je prizadeval spodbujati čut opazovanja in ustvarjalnega izražanja, daleč od shematskega in repetitivnega prerisovanja vzorcev, svoje dijake je npr. peljal naravnost v ri-

barnico na ogled sveže ulovljenih rib, ki so jih nato učenci upodabljali in na likovnih natečajih širšo javnost uspešno opozarjali na talent mladih slovenskih umetnikov.

Prostor in čas sta za umetnika široka pojma. Bivanje v ZDA nikakor ni pretrgalo vezi z rojstnim krajem in kulturo, h katerima se Grom redno vrača in sta sestavni del njegovega ustvarjalnega napora. Tako je leta 2008 slovenskemu veleposlaništvu v Washingtonu podaril kip stražarja, ki impozantno stoji pred pročeljem ambasade. Bogdan Grom razmišlja o svoji zapuščini z željo, da bi je bil lahko deležen njegov rojstni kraj, ljubljena Devinščina, na katero ga vežejo spomini na otroštvo, kjer se mu je prelep pogled s kontovskega Ključa na zaliv zapisal v spomin in ga je spremljal tudi na drugo stran oceana. Prav zato se Grom dogovarja z zgorniško občinsko upravo, da bi lahko njegova stalna zbirka vzcvetela v kraju, ki ga je vseskozi navdihovala.

Bogdan Grom načrtuje med drugim tudi izid omejene naklade grafične mape s podobami rojstnega kraja iz tržaškega obdobja, da bi tako številnim ljubiteljem omogočil, da v svojo zbirko uvrstijo tudi njegovo umetniško delo.

Ko srečaš Bogdana Groma, izveš vedno za kakšno posebnost, njegov živahen pogled se je ob najinem zadnjem srečanju zaustavil na pismu ameriškega umetnika, v katerem se mu kipar opravičuje, da je posnemal njegove kipe in jih med drugim tudi uspešno prodal. Očitno ga je pekla vest in se je želel s pismom opravičiti za storjeno brez umetnikove avtorizacije. Bogdan Grom mu nikakor ni zameril, počaščen je bil, da je njegovo delo, sicer posredno, doživelo uspeh, umetniku pa je predlagal, da postavi skupaj razstavo.

Med številnimi načrti, ki jih želi Bogdan Grom uresničiti, je tudi objava dnevnika iz leta 1944, ko je umetnik prišel iz Ljubljane v Benetke in srečal Zorana Mušiča. Gre za pomembno zgodovinsko dokumentacijo, za pričevanja o polpretekli zgodovini, ki ponujajo drugačen pogled na dogajanje v tistem času. Mušič je takrat zaupal svojo umetniško produkcijo galeristu, medtem ko je želel Bogdan Grom ostati svoboden in v tem duhu nadaljuje in izžareva svoj ustvarjalni utrip.

Jasna Merkuš

RAZSTAVE - Mlad Tržačan Gastone Bianchi je razstavil Oči duše

Skozi oči v Matejevo dušo

Spomin na Meteja Lachija živi v obnovljeni kmečki hiši, zdaj Centum Heredia, ki jo krasijo slovenska beseda in pričevanja

Ogled razstave je vsakič nov izziv za razmišljanje in poglobitev v sporočilo, ki ga avtor želi posredovati obiskovalcem. Vendar se ogled razstave Oči duše mladega tržaškega umetnika Gastoneja Bianchija obiskovalcu prikaže z drugačnim sporočilom.

V kraju San Martino Terzo d'Aquileia, v osrčju furlanske ravnine, med koruznimi in pšeničnimi polji stoji stara, sedaj obnovljena kmečka hiša, ki jo obdajajo murve in orehi, njena posebnost pa so tri različne studenčnice. Že ob prihodu človeka zajame občutek lepote in miru. Ob vstopu v Centum Heredia - tako se danes imenuje ta hiša - začutiš domačnost. Morda je to zasluga privlačnega vonja po lesu, ki je sestavni in temeljni del objekta, morda velikega, svetlega prostora, morda pa le zaznave mistike, ki polni njen prostor.

Na novo obnovljena stavba te sprejme torej na najboljši način. Že v pritličnih prostorih razstavnega dela hiše stoji instalacija, ki prikazuje angele s sedmimi perutmi, zelo nenavadna, a smisel katere je človek. Med razmišljanjem hodiš in že naletiš na slike mladega umetnika, ki te opominjajo na pomen duhovnosti in notra-

nosti. To prikazujejo kromatične slike, ki se v prostoru nenehno ponavljajo, a vsakokrat z drugačnim sporočilom. Risbe so risane s svinčnikom in akvareloom ter obdelane z digitalno tehniko in torej po eni strani bolj markantne, kot da bi mladi Gastone Bianchi želel poudariti pomen mistike, duhovnosti in notranjega življenja.

Razstavljen je nekakšna študija oči, pogledov, ki te zapeljejo in zapeljujejo v tisto notranjost, ki je vsakemu od nas zelo domača in intimna. Torej oči, ki so introspektivne, kajti z njimi lahko gledaš in vidiš tudi tiste in tisto, česar ni več. Včasih močne, presunljive barve kričijo vate in te spominjo na minljivost vsega, kar ni duhovno. In ob tem spoznaš pravi pomen razstave, ki je posvečena mla-

Prizor iz obnovljene hiše, ki ima na vhodnem kamnu vklesano slovensko besedo

demu Mateju Lachiju, kateremu se je življenska pot ustavila v trenutku, ko je bil sam bil živa priča rojevanju tega razstavnega prostora in v katerem je sam dobil tisto duhovnost, ki danes oplaja vsakega obiskovalca Centuma Heredia. Matej, ki ni dočkal konca obnavljanja te posebne, nekdanje kmečke hiše, v njej sedaj naravno prebiva, saj so njegove roke, njegov pot in njegov mladi zanos sooblikovali celotni objekt.

Matejeva zasluga gre preko tega. Poleg razstavnega prostora je še bivanjski del hiše in tu spoznaš Matejevo osebnost, njegovo močno navezanost in zakoreninjenost v slovensko in domačo zemljo. Slovenska beseda in pričevanje slovenstva v naših krajih je vklesana v vhodni kamen, Kosovelova kitica iz pesmi Ura žalosti, ki je posvečena Mateju ... smrt je veselje. Pomenljivost teh treh besed so navsezadnje celotna razstava in sam prostor ... Pa še veliki sliki Srečka Kosovela in Umberta Sabe, obe sta delo Gastoneja, ki želi poudariti pomen sobivanja dveh kultur v istem prostoru v skorajda istih letih in danes.

Zahvala gre vsem, ki so uresnili in udeležili obnovno objekta in predvsem posvetili prvo kulturno dejavnost Mateju. Matej je danes in bo vedno v očeh vseh nas, pa ne zgolj zaradi njegovega zgodnjega odhoda, temveč zaradi dejstva, da je živel na tem našem koščku zemlje, v Krizu in povsod, kamor ga je popeljala njegova markantna življenska pot. Mi smo danes še vedno nemi gledalci, a z zavestjo, da je njegovo sporočilo še živo in veselo, kot je vedno bil in bo Matej.

Matejevi prijatelji

FILM - Maremetraggio

Festival kratkometražnega filma se vse bolj uveljavlja

Sinoči podelili nagrade - Organizatorji postregli s spodbudnimi podatki o številu gledalcev

Tržačani so se včeraj lahko včeraj tudi pogovorili z osrednjim gostom letošnjega festivala Andreo Boscom, na sliki skrajno desno

KROMA

Žirija sta enako prepričala dva, ne samo en film, tako so glavno nagrado tržaškega festivala kratkometražnih filmov Maremetraggio »razdelili«: ex aequo sta jo prejela filma »*Je pourrais etre votre grand-mere*« Bernarda Tanguya in »41« Massima Cappellija, avtorja si delita tudi denarno nagrado (10.000 evrov). Film »41« je odnesel tudi nagrado »Marco Belardi« in si »prislužil« dodatnih 5.000 evrov. Med prvenci je po oceni strokovne žirije prevladal film »*Et in terra pax*« Mattea Botrugna in Danieleja Colucinija, medtem ko je občinstvo izbralo film »*Lestate di Martino*« Massima Natalieja. Med interpreti sta bila nagrajena Ughetta D'Onorascenzo (»*Ei in terra pax*«) in Gianfelice Imparato (»*Into paradise*«). Nagrado »RAI News« za najboljši kratkometražec na aktualno temo je prejel film »*Caffè capo*« Andree Zaccariella, medtem ko je nagrada »Barcolana« šla filmu »*Nauta*« Guida Pappadaja. Ob teh so podelili še nekaj drugih nagrad.

Festival Maremetraggio se je v Trstu ustalil. V to so prepričani organizatorji, ki

so ob včerajšnji podelitvi nagrad, posredovali tudi kratek obračun letošnje, že 12. izvedbe. Po njihovih izračunih se je filmskih predstav v gledališču Miela in Ljudskem vrtu dnevno ogledalo približno 1000 gledalcev, kar je za tovrstno zvrst spodbuden rezultat. Kratkometražni filmi si namreč s težavo utirajo pot med širše občinstvo, saj so bili doslej pretežno vezani na festivale ali posebne priložnosti. V kinodvoranah jih težko zaslediš, zato so tudi njihovi oblikovalci manj poznani, razen če ne gre za uveljavljene režiserje ali interprete »pravih filmov«. Tržaška pobuda prebija led tudi glede tega, saj skuša promovirati kratkometražne filme kot polnopravne subjekte filmske umetnosti. V devetih dneh jih je tržaški festival predstavil 79, med temi je bilo osem prvencev. Častni gost je bil letos 31-letni igralec Andrea Bosca, zato so predvajali tri celovečerne filme, njemu je bilo posvečeno tudi včerajšnje opoldansko srečanje. Organizatorji so pripravili še tri posebne dogodke in seveda ob zaključku slavnostno podelitev nagrad.

Učenci GM uspešni na tekmovanju v Povolettu

Kulturno društvo Euritmia je priredilo v prejšnjih dneh 15. izvedbo Mednarodnega tekmovanja za mlade glasbenike v Povolettu. Med mnogimi glasbenimi šolami iz raznih evropskih držav, ki jih na tem tekmovalnem odru zastopajo posebno nadarjeni učenci, je vsako leto tudi Glasbena matica. Njeni učenci tokrat niso prejeli prvih nagrad, a so se tudi letos, dobro uvrstili z nekaj srebrnimi priznanji.

Mednarodno žirijo, kateri je predsedoval nizozemski pozavnist in hornist Jo Conjaerts, so sestavljali kot običajno strokovnjaki iz raznih glasbenih področij, saj tekmovanje ni namenjeno specifičnemu glasbilo, temveč je odprto glasbenikom vseh zvrsti, ki tekmujejo v starostnih kategorijah. Učenci Glasbene matice so predstavljali pet oddelkov: nastopili so namreč tolkalist Lorenzo Dari, flavtist Marco Obersnel, harfistka Martina Carecci in violončelist Jurij Lavrenčič. (ROP)

Z DNEVNIKOM NA DOPUST

Jaz in ti... in Primorski

Bralce in naročnike, ki se odpravljajo na dopust, vabimo, da se naročijo na spletno izdajo časopisa. Primorski dnevnik vas bo s svojimi vestmi v živo spremljal, kamorkoli vas bo popeljalo poletje.

Trimesečna naročnina: 55 evrov
Naročnina za 30 dostopov: 30 evrov

Primorski
dnevnik

Dnevnik Slovencev v Italiji.

Več na naši spletni strani:

www.primorski.eu

VILA MANIN - Poletne prireditve

Zuccheru na prestolu

Z njegovim koncertom se je začel niz poletnih prireditev - Občinstvu več kot navdušeno

Po veronski areni ... vila Manin. Zucchero sodi med tiste svetovne glasbenike, ki si lahko privoščijo čudovita prizorišča in jih brez večjih težav zapolnijo, tako s poslušalci kot z omamnimi ozračjem. Tako je bilo tudi minuli večer v Codroipu, kjer je dober mesec po kar petih zaporednih razprodanih nastopih v veronski areni in mesec dni dolgem drugem delu evropske turneje, v okviru katere je nastopil tudi v Splitu, Pulju in Ljubljani, ponovno koncertiral na domačih tleh. Več kot desetisoč ljudi vseh starosti je dodobra napolnilo ekседro nasproti beneške vile in sledilo vrhunsko podanemu koncertu sol-blue-smana iz Reggio Emilije.

Na orjaškem odru se je točno ob napovedani uri odprl velik kovček, iz katerega se je prikazalo kar enajst članov solidnega benda, velik naslanjač, nekakšen prestol, sredi odra pa se zasedel Adelmo Fornaciari oz. Zucchero, kot se od daljnega leta 1984 imenuje glasbenik, ki je morda po zvoku in nastopu najbolj črnski med italijanskimi interpreti. Prvi del koncerta je bil posvečen njegovemu zadnjemu, lansnemu albumu Chocabeck. Najprej mirno, umirjeno, zbrano, potem pa vedno bolj živahno in tempirano z zadnjimi uspešnicami kot Vedo nero in Chocabeck. Občinstvu je v vlažnem večeru dvigovalo temperaturo solidno izvajanje dolgoletnih sodelavcev, kitarista Corrada Rusticija, basista Pola

Johnesa, klavirurista Davida Sanciusa in bolj funky naravnane kitaristke in pevke Kat Dsyon. Svoje sta blues-funky-soul skladbam prispevali tudi zelo dobri godalni in pihalni sekcijski.

Po izvedbi skoraj celega zadnjega albuma je publika ponorela, ko je zaslišala starejše hite: Bacco perbacco in Baila sta spravila na noge vse prisotne, sledil je skupek hitov iz najboljšega Zuccherovega obdobja konca osemdesetih let: Overdose d'amore, Il mare impetuoso al tramonto..., Dune mosse in Diamante so združile oder in publiko v skupno petje. Med izvajanjem prenovljene, bolj rafinirane glasbene podlage so prišli do izraza solo prispevki prav vseh glasbenikov. Uradni del koncerta je ponovno dvignil temperaturo in ljudi s stolov: Con le mani, Solo una sana e consapevole libidine in Diavolo in me so svoj čas bile med najbolj plesanimi hiti in ritmično vabilo je po dvajset in več letih ostalo nespremenjeno. Zucchero je bil vidno zadovoljen nad občinstvom in se publiko vile Manin tudi večkrat zahvalil. Na velikem platnu za odrom so se vrstili tako pravljicične risbe kot prizori iz preprostega življenja emilijanskega podeželja, v skoraj obveznem, polurnem dodatku pa tudi duet z velikim prijateljem Pavarottijem v skladbi Miserere, ki je skupaj s Hey man, Kilo, Così ce-leste in zaključno Per colpa di chi okronala zares kakovosten koncert.

Aleš Waltritsch

KOLESARSTVO - 9. etape dirke po Franciji

Norvežan Hushovd še vztraja na vrhu Toura

Težja etapa ga ni iztirila - Na cilju poplačan trud Portugalca Rui Coste

Vodlini Norvežan Hushovd še ni popustil

ANSA

PARIZ - Čeprav je osma etapa kolesarske dirke po Franciji veljala za tisto, ki bi lahko drastično spremenila vrstni red na vrhu skupnega seštevka, se to ni zgodilo. Drugouvrščeni Avstralec Cadel Evans je sicer zasedel tretje mesto, toda Norvežana Thora Hushovda se ni otrese, tako da ima kolesar Garmina še naprej sekundo prednosti pred Avstralcem. Etapo od Aiguran-deja do Super-Besjeja, dolgo 189 kilometrov, je dobil najbolj vztrajen kolesar iz skupine ubežnikov, Rui Faria Costa (Movistar). Portugalac je imel na cilju 12 sekund prednosti pred Belgijcem Philippom Gilbertom, ki je bil najmočnejši na zaključnem vzponu.

»Mnogi so predvidevali, da bom moral danes sleči rumeno majico. Iskreno povedano, tudi sam današnjega razpleta nisem pričakoval. Toda očitno je bilo moje razmišljanje preveč pesimistično. Ne bom lagal, da nisem trpel, toda trma je premagala bolečine in skriti cilj sem izpolnil. Še en dan bom na vrhu skupnega seštevka, upam pa, da bo tako tudi po nedeljski etapi, ki bo zame spet peklenska,« je dejal aktualni svetovni prvak, ki prese-neča s svojo močjo na vzponih.

Tako kot preseneča trenutno najbrž najboljši kolesar za enodnevne preizkušnje Belgijec Philippe Gilbert, ki je po novi demonstraciji moči na zaključnem, kilometru in pol dolgem, dokaj zahtevnem ciljnem vzponu, načrtoval etapni uspeh, a ga je presenetil Portugalac Rui Costa, ki je bil v begu od osmega kilometra naprej, a to ga ni zaustavilo, in je nekaj moči obdržal tudi za zadnjega od štirih kategoriziranih vzponov. Medteko je Damiano Cunego zadovoljil s 6. mestom, je bil zadnji vzpon prehud za Nizozemca Roberta Gesinka, ki je zaostal minuto in 23 sekund. To sicer ni veliko, a je vzpon pokazal, da Nizozemec, sicer nosilec bele majice naj-boljšega mladega kolesarja (skupno je zdaj 17.), ni v formi, kot bi si jo želel.

Potrjena kazen za Luciana Moggija

RIM - Državni svet nogometne zveze je potrdil doživljenjsko diskvalifikacijo za Luciana Moggija. Eden od njegovih odvetnikov je v Berlusconiem slogu izjavil, da je šlo za že naprej zapisano razsodbo.

KONEC - Dolgoletni reprezentant Fabio Cannavaro, ki je zadnje dve sezoni igral v Dubaiju, se zaradi težav s kolenom dokončno umika z igrišč kot aktivni igralec. V klubu Al Ahli bo odslej funkcionar.

Skupno: 1. Hushovd (Nor) 33:06:28; 2. Evans (Avs) + 0:01; 3. F. Schleck (Luk) 0:04 4. Klöden (Nem/Radioshack) 0:10; 5. Fuglsang (Dan) 0:12 6. A. Schleck (Luk) isti čas; 13. Basso (Ita) 1:03; 15. Cunego (Ita) 1:12; 43. Koren (Slo) 4:47; 136. Božič (Slo) 30:47; 139. Bole (Slo/) 31:47.

ODBOJKA - Rusija in Brazilija sta finalista svetovnega pokala. Polfinalna izida: Rusija - Poljska 3:1 (25:22, 25:23, 22:25, 25:17), Brazilija - Argentina 3:0 (25:22, 42:40, 25:23)

TENIS - Polona Hercog v Bastadu

Prvič osvojila turnir WTA

BASTAD - Najboljša slovenska teniška igralka Polona Hercog iz Kamnice pri Mariboru je na turnirju v Bastadu na Švedskem v finalu premagala domačinko Johanno Larsson s 6:4 in 7:5. Dvajsetletna Mariborčanka je po uri in 47 minutah osvojila svoj prvi WTA turnir v karieri. Po Acapulcu lani je drugič igrala v finalu enega izmed turnirjev WTA med posameznicami; med dvojicami je bila doslej najboljša dvakrat. Za prvi turnirski naslov je prejela ček za 37.000 ameriških dolarjev in 280 točk za svetovno lestvico WTA, na kateri se je na začetku prejšnjega tedna nahajala na 53. mestu. Jutri se bo še bolj približala ali celo preseгла svojo najboljšo uvrstitev doslej, 43. mesto, ki ga je dosegla 13. septembra 2010.

NOGOMET - Valter Birsa pred začetkom priprav z Genoo

»Rad imam nove izzive«

»Malesani je odličen trener« - »Krhin z njim ni igral? Renè je še mlad« - Cilj Genovežanov bo letos evropska liga

Valter Birsa, ki je letos igral s francoskim Auxerrom, bo svojo pot v italijanski A-ligi uradno začel 17. julija, ko se bo prvoligaš Genoa, s katerim je podpisal pogodbo, zbral in odšel na priprave v avstrijski Neustift, kjer bodo trenirali do konca julija.

S kakšnimi občutki odhaja Valter v Genovo?

Vesel sem, da sem podpisal pogodbo z italijanskim klubom in da se bom lahko preizkusil v A-ligi, ki je še vedno eno najboljših in najbolj kakovostnih prvenstev na svetu. Med počitnicami sem se dobro odpočil, tako da bom v Genovo odšel zelo sproščen. Rad imam nove izzive, tako da odhajam v Italijo dobre volje in z željo, da tam uspem in se uveljavim.

Ali pričakuješ bolj zahtevno sezono kot letos v Franciji?

Letošnja sezona z ekipo Auxerre je bila zelo zahtevna, saj smo nastopali v prvenstvu, v francoskem pokalu in v ligi prvakov. Z Genoo bomo nastopali na dveh frontah: prvenstvo in pokal. Tekem bo torej manj, kar še ne pomeni, da sezona ne bo zahtevna. Zdaj nas najprej čakajo priprave, ki so za vsakega nogometaša zelo pomembne. Tudi od tega bo odvisno, ali bomo sezono začeli na pravi način ali ne.

se bomo skušali izogniti izpadu iz lige.

V Italiji boš igral številne tekme proti soigralcem slovenske reprezentance.

To bo res lepo doživetje. Prepričan sem, da me čaka zanimiva in pestra sezona. Ko bom igrali proti Udineseju v Vidmu, bom na stadion povabil številne prijatelje.

Kaj pa Slovenija? Kolikšne so možnosti za uvrstitev na evropsko prvenstvo 2012?

Zelo dobre. Najprej moramo potrditi drugo mesto, šele zatem se bomo lahko za uvrstitev na Euro potegovali na dodatni tekmi. Odločilna bo tekma s Srbijo v Mariboru. Dali bomo vse od sebe. (jng)

Treniral vas bo Alberto Malesani, ki je bil v zadnji sezoni v Bologni.

Malesani je vrhunski in zelo izkušen trener. Upam, da se bom z njim ujel in da mi bo zaupal.

Slovincu Reneju Krhinu v Bologni ni zaupal.

Rene je odličen, ampak še zelo mlad igralec. Prepričan sem, da se bo še uveljavil.

Ali ste mogoče z vodstvom kluba že govorili o letošnjih ciljeh Genoe?

Genoa je letos odigrala odlično sezono. Mislim, da bomo v prihodnji sezoni skušali izboljšati uvrstitev in se uvrstiti vsaj v evropsko ligo. Čeprav najprej

DAVOR JERONČIČ, TRENER MLADIH BIRSE IN MATAVŽA

»Bo Valter igral? Zmagamo!«

Davor Jerončič, šestdesetletni trener iz Bilje, je v svoji več kot 35 let dolgi trenerski karieri treniral tako Valterja Birso kot Tima Matavža. Jerončič še vedno trenira mlade pri domačem NK Bilje, in sicer kategorijo U14 v državni ligi.

Ali ste mogoče takrat razmišljali, da imate šampiona v ekipi?

V svoji dolgoletni trenerski karieri sem imel to srečo, da sem pri društvu NK Bilje treniral tako Valterja Birso kot Tima Matavža. V sezoni 2002/03 smo z Birso osvojili naslov državnih prvakov v kategoriji kadetov. Finale smo igrali proti ajdovskemu Primorju. Matavža sem sicer treniral manj sezon. Oba pa sta bila že zelo mlada odlična nogometaša in tudi dober karakter sta imela. Mogoče sem takrat upal, da bosta uspela, saj sta imela vse lastnosti, da se prebijeta v sam vrh evropskega nogometa. Z mladimi nogometaši pa je treba biti zelo pozorni, saj jim lahko puberteta zmeša štrne.

Nista torej bila nobeni »prima dona«?

Sploh ne. Lepo sta bila vključena v moštvo in sta bila prijatelja z vsemi. Pa tudi ekipi sta veliko pomagala. O Valterju bi tole povedal: drugi soigralci so me vedno vprašali, ali bo Valter igral? Ko sem jim odgovoril pritrdilno, so mi odvrnili: »Potem pa zmagamo!«

Ali je to nenapisano pravilo vedno veljalo?

Absolutno. Valter je bil že zelo mlad zelo spreten in tehnično že formiran igralec. Hkrati je bil pravi lider in je bil v veliko moralno pomoč ostalim.

Kaj pa Tim Matavž?

Timi je bil od vedno visok in fizično zelo močan nogometaš. Igral je lahko na vsakem igralnem mestu. Vsakič je odlično opravil svojo nalogo.

Ali sta bila Birsa in Matavž zahtevna nogometaša?

Sploh ne. Zelo disciplinirana. Veliko sta trenirala. Od vedno sta ljubila nogomet in želela sta postati poklicna nogometaša. Matavž je že kot otrok pravil, da bo igral za Ajax (smeh).

Zelo se mu je približal ...

Res je, zelo se je približal, saj igra za nizozemski Groningen.

Škoda, da ga letos ne bomo videli v Italiji.

Žal mi je za Timija. Z Napolijem se je nekaj zataknilo. Mogoče pa ga bo najel kak drug italijanski klub. Birso pa bomo videli v Genovi. Ko bo prišel v Videm, bo tam veliko slovenskih navijačev. (jng)

Webber boljši od Vettla

SILVERSTONE - Današnja dirko formule ena za VN Velike Britanije v Silverstonu bosta iz prve vrste začela dirkača moštva Red Bull. Na kvalifikacijah je bil najhitrejši Avstralec Mark Webber, ki je za 32 tisočink ugnal svetovnega prvaka Nemca Sebastiana Vettla. Tretji je bil Španec Fernando Alonso (Ferrari), ob njem bo začel Felipe Massa.

Mehika že »out«

MENDOZA - Nogometaši Peruja so v drugem krogu predtekmovanja južnoameriškega nogometnega prvenstva Copa America ugnali Mehiko z 1:0 in Mehikane že izločili iz drugega dela tekmovanja. Tekma med Urugvajem in Čilem se je končala brez zmagovalca - 1:1. Z zmago je Peru zdaj na vrhu lestvice skupaj s Čilom, prav ti dve moštvi pa se bosta v zadnjem krogu pomerili za prvo mesto v skupini. V primeru neodločenega izida, prvo mesto lahko osvoji tudi Urugvaj.

Davis cup

STUTTGART - Potem ko so si Argentinci kot prvi zagotovili nastop v polfinalu Davisovega pokala, ko so proti Kazahstanu povedli s 3:0, so odločilno zmago že dosegli tudi Francozi. V Stuttgartu je proti Nemčiji Francija povedla s 3:0, potem ko sta v igri dvojic zmagala Michael Llodra in Jo-Wilfried Tsonga. Francoza sta bila s 6:7 (4), 4:6, 4:6 boljša od Christopherja Kasa in Philippa Petzschnerja.

Italija izločila Slovenijo

OLBIA - Italijanska teniška reprezentanca je osvojila dvoboj drugega kroga prve evroafriške skupine Davisovega pokala proti Sloveniji. Na Sardiniji so Italijani dobili tudi igro dvojic in povedli s 3:0 v zmagah. Daniele Bracciali in Potito Starace sta premagala Grega Žemljo in Blaža Kavčiča s 7:6, 7:6 in 6:2. Slovenija si je navkljub porazu prvič v zgodovini zagotovila obstanek v prvi evroafriški skupini Davisovega pokala.

NOGOMET - Za tržaško pokrajino

Udinese izbral Kras za svojega partnerja

Trenerji našega društva na izpopolnjevanju v Vidmu - Videmski mladinci v Repnu?

Mladinski sektor NK Kras Repen, ki ima že drugo sezono pod svojim okriljem združene mladinske ekipe nekdanje Pomladi, je ta teden podpisal pomemben dogovor o sodelovanju z mladinskim sektorjem videmskega A-ligaša Udineseja.

»Dogovorili smo se z Angelom Trevisanom, ki je odgovoren za Udinesejev mladinski sektor. Videmski klub je v Trstu iskal partnerja, s katerim bi sodeloval in vzgajal mlade trenerje ter tudi črpal mlade talente. Sodelovanje predvideva tudi izmenjavo trenerjev. Naši trenerji se bodo izpopolnjevali v Vidmu. Hkrati pa nam bo Udinese dal na posodo mlade igralce za člansko ekipo. Pri Udineseju so se namreč informirali o nas in so prišli do zaključka, da smo v zadnjih sezonah delali dobro,« je poudaril koordinator Krasovega mladinskega sektorja Paolo Sarazin in še dodal: »Dogovor je lepo priznanje za ves slovenski nogometni mladinski sektor in za vse klube, ki sodelujejo pri projektu združenih ekip.«

Pri združenih mladinskih ekipah Krasa so medtem že začrtali novo mladinsko sezono in imenovali trenerje mladinskih ekip. Ekipo mladincev, ki bo igrala v deželnem prvenstvu (v primeru repasaža članske ekipe v D-ligo pa v državnem prvenstvu), bo vodil Ruggero Speranza, ki bo skupaj s Sarazinom tudi koordiniral ves mladinski sektor. Združeno ekipo naraščajnikov bo treniral lanski trener Primorja Dejan Makijević, združeno ekipo najmlajših pa Andrej Pahor. Mladinci, naraščajniki in najmlajši bodo trenirali v Dolini. Priprave na novo sezono bodo začeli 22. avgusta. Za atletsko pripravo vseh treh ekip bo skrbel kondicijski trener Paolo Paoli, ki je že vodil člane košarkarskega tretjeligaša Acegasa in rokometnega drugoligaša Pallamano TS. Začetniki, cicibani in mlajši cicibani bodo s treningi začeli 5. septembra. Združena ekipa začetnikov bo trenirala v Križu, vodil pa jo bo Andrej Kos. Cicibane bo treniral Danelj Malnar. Igrali pa bodo v Repnu. Mlajši cicibani bodo vadili na Opčinah (igrišče z umetno travo v Ul. Carsia). Trener bo Siniša Prodanovič, pomagat pa mu bo Pierluigi Cinque, ki bo spremljal tudi začetnike in cicibane. Vratarje začetnikov, cicibanov in mlajših cicibanov bo treniral Dejan Čolič. Sarazin je še dodal, da bo Kras vložil prošnjo za vključitev ekip naraščajnikov in najmlajših v deželno prvenstvo. (jng)

Dogovor z Udinesejem bo morda koristen tudi za združene mladinske ekipe

KROMA

ČLANSKA EKIPA - Zdaj manj optimisti

D-liga: da ali ne?

Manj razpoložljivih mest, več kandidatov - Še dve okrepitvi

Pri repenskem Krasu še ne vedo, v kateri ligi bodo igrali v prihodnji sezoni. Državna nogometna zveza je medtem objavila seznam ekip, ki so do zapadlosti roka 7. julija, vložile prošnjo za repasaž v D-ligo.

»Možnosti, da bi igrali v D-ligi, so za odtenek manjše kot pred nekaj tedni,« je po pogovoru s predsednikom deželne nogometne zveze Burellijem priznal Krasov predsednik Goran Kocman in dodal: »V poklicnih prvenstvih prve in druge divizije ne bo večjih sprememb in bodo, kot vse bolj kaže, zmanjšali število moštev.« Iz Veneta sta prošnjo za repasaž vložila tudi Montecchio Maggiore in Opitergina, Krasova tekmeča, ki sta izpadla po playoutu. Rok za vpis v D-ligo bo zapadel 12. julija ob 12. uri. Zveza pa bo o repasažih odločala konec meseca.

Pri Krasu so medtem še dodatno okrepili moštvo. Z rdeče-belimi bo v prihodnji sezoni igral 29-letni zvezni igralec Alberto Favero, doma iz Cusignacca pri Vidmu. Furlanski nogometaš je v zadnjih petih sezonah igral pri Sacileseju, zadnji dve sezoni v poklicni drugi diviziji. Pred tem je igral pri Manzaneseju, Itali San Marco in Pordenonu. Pod taktirko trenerja Sergeja Alejnjkova bo 1. avgusta začel s treningi tudi 29-letni Gianpaolo Corso, doma iz Tržiča. Corso je v zadnji sezoni igral pri ekipi ISM v Gradišču, pred tem pa pri Monfalconu. »S tem smo skoraj končali kupoprodajno borzo. Mogoče bomo najeli še nekaj mladih igralcev,« je še dejal Kocman.

Kaj pa nogometaši, ki so letos igrali pri Krasu? O Alenu Carliju smo že poročali: igral bo pri Pordenonu. Christian Fantina se vrača k miljski Muggii. Gabriele Giacomi se skoraj gotovo seli k Rivignanu. Matej Bagon se je pridružil Vesni. Matteo Cipraccia in Daniel Tomizza pa sta še prosta. (jng)

STROKOVNO MNENJE

Di Benedetto: V elitni ligi bi pometli s konkurenco

Kolikšna je pravzaprav kvaliteta novega Krasovega moštva. Za mnenje smo vprašali športnega vodjo tržaškega Monfalcona Giannija Di Benedetto, ki je odličen poznavalec amaterskega nogometa. Di Benedetto, nekdanji športni vodja Vesne, je takole ocenil Krasovo kupoprodajno borzo: »S to ekipo bi lahko v elitni ligi pometli z vsemi ostalimi nasprotniki. Imajo popolno ekipo, s solidnimi in zelo izkušenimi igralci na vseh igralnih mestih. V D-ligi bi bili močnejši od lanske sezone, čeprav bi se morali še dodatno okrepiti z dobrimi mladimi nogometaši. Vsekakor bi se lahko potegovali za sredino lestvice. V Repnu so se res potrudili in sestavili so zelo močno ekipo. Za zdaj sicer samo na papirju.«

PRIMORJE

R. Zuppin: »Bomo močnejši«

Predsednik Primorja Roberto Zuppin je prepričan, da so s potezami med prestopnim rokom odpravili pomanjkljivosti v obrambi in na sredini, ki so pogojevale lanske nastope članske ekipe v 2. amaterski ligi. Najeli so kar nekaj novih igralcev. Najbolj zanimiv je prihod 23-letnega Koprčana Mateja Peroše, dosedanjega igralca Kort, z 18 goli (brez 11-metrovk) drugega najboljšega strelca v 2. slovenski ligi. Iz Sovodnje so prišli kar trije tržaški igralci, to so vezist Pohlen, srednji branilec Milenković in polspica Ferluga, na Prosek pa prihaja tudi mladi levi branilec Bobini (mladinski sektor Triestine), ki je lani igral v Domiu. Zuppin se posebno veseli tudi povratka Mattea Doglianija, ki je končal svojo pot v združenih mladinskih ekipah, obžaluje pa, da jih je zapustil Leghissa, ki se je odločil za igranje za Sistiano.

ATLETIKA - Veterani Ruzzier na SP v ZDA pred neznanko

Lonjerski atlet Fabio Ruzzier bo danes odpotoval v ZDA na svetovno prvenstvo za veterane. Konec tedna ga v Sacramentu v Kaliforniji čakata dva nastopa. Že v torek bo tekmoval na razdalji 10 km, v soboto pa se bo preizkusil še na dvakrat dalji razdalji. Za nastop v njegovi kategoriji od 55 do 59 let je prijavljenih veliko tekmovalcev: 34 na krajši razdalji, 27 na daljši. Ruzzier, ki je na prejšnjem SP v Lahtiju osvojil tri srebrne kolajne, bo skušal vnovič priti do medalje, sodeč po časih, ki so jih prijavi konkurenti, pa njegova naloga ne bo lahka. Posebno hiter je Američan Jonathan Matthews, s katerim bo Ruzzier sploh prvič meril moči. Matthews je na 10 km prijavil osebni čas 46:30, na 20 km pa 1:38:00. Poleg tega je Američan precej mlajši, starostno mejo kategorije je namreč presegel šele pred nekaj dnevi. »Američana ne poznam in tudi ne vem, ali so njeogvi dosežki realni. Je pa še nekaj drugih tekmecev, ki so bili letos hitrejši od mene,« je pred odhodom povedal Ruzzier.

ŠD Mladina ima nov odbor

Delovanje ŠD Mladina je bilo v zadnjih dveh letih pestro in uspešno, so poudarili na občnem zboru kriškega društva, žal pa finančna stiska in pomanjkanje mladih odborniških sil onemogočajo uresničitev številnih projektov, je v svojem poročilu poudaril predsednik Boris Bogatec.

Novi odbor : Liliana Bezin, Boris Bogatec, David Bogatec, Mateja Bogatec, Ennio Bogatec, Oriana Bresciani, Suzana Cressiach, Giuseppe del Latte, Edvin Gustinčič, Ivan Kerpan, Diego Košuta, Tamara Majer, Vanda Purič, Peter Sedmak, Sonja Sirk, Ivana Sullini, Paolo Škerk, Erik Tence, Vojmir Tretjak. Nadzorni odbor: Ljubo Košuta, Aleksander Tence, Alex Tenze.

Obvestila

PLANINSKA ODESKA SK DEVIN IN ŠZ SLOGA prirejata v nedeljo, 17. julija, pohod na Mali Golak. Pohod je primeren za vse. Informacije in prijave na tel. št. 334-9772080.

ZSSDI obvešča, da delujeta urada v Trstu in Gorici s poletnim urnikom od 8.00 do 14.00.

AŠD SOVODNJE vabi člane na redni občni zbor, ki bo v torek, 12. julija 2011 ob 21.00 v drugem sklicu, v sejni dvorani Zadržne banke Doberdob in Sovodnje v Sovodnjah ob Soči, prvomajska ulica 120/a.

ŠZ BOR in ZSSDI obveščata, da še do 15. julija 2011 sprejemamo prijave za Športi teden, ki bo od 22. do 26. avgusta in od 29. avgusta do 2. septembra, kjer bo vsak/a gojil/a športno panogo, ki mu/ji je pri srcu košarko, odbojko, ritmiko, športno šolo poleg drugih aktivnosti. Prijave sprejemamo na tel. št. 040.51377 od ponedeljka do petka od 15.00 do 18.00 ali po mailu (naslovurad.bor@gmail.com). Za informacije Karin 3406445370. Prosimo, da navedete ime, priimek, letnik rojstva in naslov s telefonsko številko (tudi naslov e-pošte) otroka, ki ga nameravate prijaviti.

BALINANJE - Zamejsko prvenstvo

Prvi boji in prvi zaplet

Na zamejskem balinarskem prvenstvu se je zapletlo že na začetku. Mak je namreč v svojo ekipo uvrstil bivšega A-kategornika, Furlana Paola Della Morteja. Primer zdaj obravnava balinarska komisija, ki bo morala pred prihodnjim krogom (v torek bo Mak sprejel v goste vodeči Kras) zadevo rešiti. Možen je kazenski ukrep, nekaj podobnega kot je lani v prvem krogu doletelo Zarjo, kateri je bila zmaga proti Sokolu spremenjena v poraz, ki jo je na koncu drago stal, saj ji je onemogočil nastop v finalnem delu.

Derbi prvega kroga je bil v Samatorci, kjer sta se srečala večna tekmeča Kras in Sokol. Negativno tradicijo so tokrat dokaj gladko prekinili krasovci, ki so bili uspešnejši s 6:2. Po prvih dveh domačih zmagah (Skuppek proti Negriniju in dvojice Tenze - Doljak proti V. Pertotu in Micheliju) je za prvi preobrat poskrbela druga krasova dvojica, ki je imela za nasprotnika Mervica in Čeperja. Kazalo je, da bosta domačina Fabjan in Kante lahek plen gostov, ki sta visoko povedla. Ko pa je namesto nerazpoloženega bližalca stopil na igrišče Zužič, se je v slabih 30 minutah (10 zaporednih točk v treh lu-

čajih) srečanje nepričakovano zelo hitro obrnilo na stran domačinov. Edini točki so za Sokol dosegli Perich - S. Pertot (Guštin) in Bagozzi, ki so bili boljši od Miliča, Živca in Milkoviča.

Izidi 1 kroga: Gaja - Mak 4:4, Kras - Sokol 6:2, Zarja - Kraški dom 8:0, Polet - Nabrežina 2:6. Prihodnji krog (torek 12.7.11) Sokol - Gaja, Mak-Kras, Nabrežina - Zarja in Kraški dom - Polet. (Z.S.)

Turnir 3:3 AŠD Breg: popolno slavlje Hrvatske ekipe

Turnir v malem nogometu 3:3 za pokal Bum Bum Cup 2011, ki ga je v Dolini organiziralo Športno društvo Breg, je povsem uspel. Nastopilo je kar 16 ekip, ki so od ponedeljka do petka zabavale številno občinstvo. V finalu je moštvo Hrvatska ekipe s 3:1 premagala I Petardi. Prvo ekipo so sestavljali pretežno igralci Primorca, drugo pa domačini. V polfinalno fazo sta se uvrstili še ekipi I rifiutai in Supergainfa. Posebno bogato je bilo nagrajevanje, ki ga je povezoval Giuliano Prašelj. Za najboljšega igralca turnirja je bil imenovan igralec zmagovite ekipe Tropea, iz iste ekipe prihaja tudi najboljši strelec turnirja Dell'Oso, za najboljšega igralca finala pa je bil imenovan Ojo. Skratka, popolno slavlje Hrvatske ekipe.

NAŠA DRUŠTVA ZA MLADE (23) - Amatersko športno združenje Jadran

Pri nas edini primer združenega delovanja

Jadran je v minuli sezoni nastopal v mladinskih prvenstvih U14, U15, U17 in U19

KROMA

IZKAZNICA

Panoge: košarka

Aktivni športniki do 19. leta: 40

Med njim je osnovnošolcev /

Fantje in dekleta: 40 dečkov

Vadbene skupine: štiri

Kraj vadbe: telovadnica v Nabrežini, v Briščkih in na Proseku (nižja srednja šola)

Ure vadbe: 18 ur in tekme

Trenerji: Walter Vatovec (profesor športne vzgoje in trener), Mario Gerjevič (profesor športne vzgoje in državni trener), Peter Brumen (trener), Danjel Šušteršič (trener pripravnik), Eriberto Dellisanti (trener pripravnik)

Budžet: polovica celotnega budžeta

Projekt Jadran je pri nas edinstveni primerek: gre za sodelovanje štirih društev, Doma, Kontovela, Poleta in Sokola, ki skupaj sestavljajo piramido. Vrh je članska ekipa, vse mladinske ekipe pa sestavljajo bazo. Vadbo za najmlajše otroke sicer nudijo matična društva posebej, od trinajstega leta dalje pa se košarkarji združijo v skupne ekipe, ki nastopajo v deželni in državni prvenstvih; ekipa U13 je letos sicer nastopala pod imenom Kontovel (čeprav gre že tam za združeno ekipo), U14, U15, U17 in U19 pa pod imenom Jadran. Čeprav je Dom še vedno del projekta, je letos goriški klub uspel samostojno sestaviti ekipe mlajših kategorij, nekateri goriški košarkarji pa še vedno igrajo v združenih ekipah na tržaškem Krasu.

Število otrok, ki so od 13. do 19. leta vključeni v mladinsko delovanje projekta Jadran, je v zadnjih sezonah stabilno. Število vadbениh skupin in ekip pa se spreminja glede na število otrok posameznega letnika. V letošnji sezoni so pri Jadranu tri ekipe nastopale v državnem prvenstvu (U15, U17 in U19), v deželni pa U14 in U13. Devetnajstletniki so trenirali vsak dan, vadbene ekipe od U13 do U17 pa štirikrat tedensko. Nekateri igralci pa so ob tem igrali še dve tekmi tedensko. Vse delovanje je potekalo v treh telovadnicah: pri Briščkih, na Proseku in v Nabrežini.

Delovanje sloni na izkušenem trenerjem kadru, ki ga sestavljata Peter Brumen in Mario Gerjevič, ob niju pa kadruejo še mlajše trenerje.

Odborniki Jadrana ocenjujejo, da je formula dobra, s tem da so možna še nekatera izboljšanja. Okrepili bi radi predvsem mednarodno sodelovanje, kar bi posameznikom omogočilo tudi nove izkušnje. V naslednji sezoni bi radi zato spet nastopali v prvenstvu Alpe Adria, kateremu so se letos odpovedali zaradi prenatrpanosti treningov in tekem. Turnir je tudi priložnost, da se jadrancovi pomerijo z igralci, ki izhajajo iz držav, kjer je košarka zelo razvita.

Samostojnega turnirja za mladinske kategorije pri Jadranu ne organizirajo, ekipe pa sodelujejo na tekmovanjih, ki jih prirejajo matična društva. Tako na primer ekipa Jadrana vedno sodeluje na turnirju prijateljstva, ki ga prirejajo pri Kontovelu.

Amatersko športno združenje Jadran

34155 Trst

Opčine, Ulica del Ricreatorio, 1

kontaktna oseba:

Mario Gerjevič, 0038641427193

Področje nizkega pritiska nad britanskimi otoki prinaša nad Evropo nestanovitne jugozahodne tokove. Italijo brani anticiklon, ki obdrži atlantsko fronto na severni strani Alp, kar povzroča spremenljivost vremena v hribovih. Jutri bo prihod hladnih tokov v višinah spremenljivost vremena.

Nad večjim delom Sredozemlja in nad Balkanom je šibko območje visokega zračnega tlaka. Oslabljen fronta se zadržuje nad zahodno Evropo. Z jugozahodnim vetrom doteka nad naše kraje zelo topla in suha zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 5.25 in zahaja ob 20.55
Dolžina dneva 15.30

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 16.23 in zahaja ob 1.00

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.12 najnižje -47 cm, ob 8.46 najvišje 12 cm, ob 13.17 najnižje -9 cm, ob 19.33 najvišje 50 cm.
Jutri: ob 2.58 najnižje -57 cm, ob 9.39 najvišje 20 cm, ob 14.21 najnižje -7 cm, ob 20.21 najvišje 53 cm.

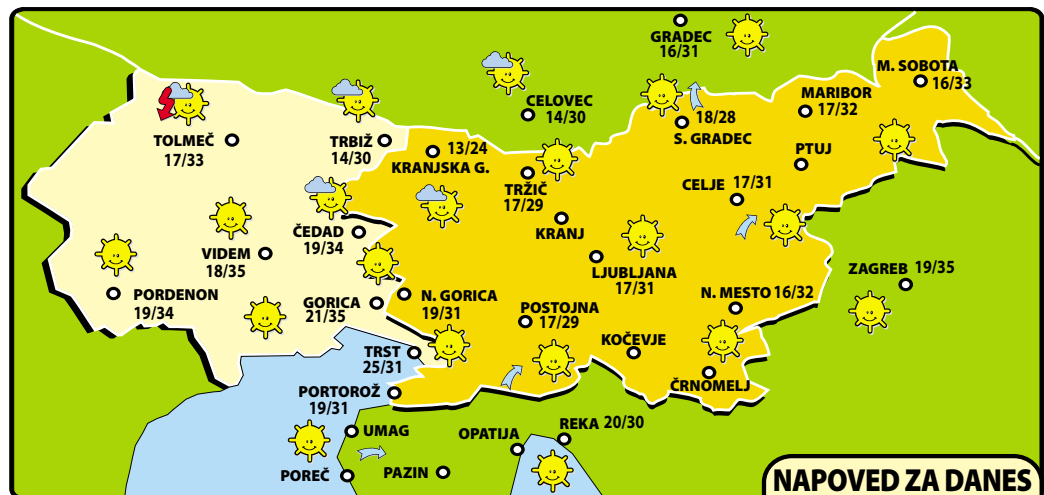
BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv na splošno počutje in razpoloženje bo večinoma ugoden, le po nižinah bo sredi dneva in popoldne počutje poslabšala velika toplotna obremenitev.

MORJE
Morje je skoraj mirno, temperatura morja 26,2 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C			
500 m	31	2000 m	15
1000 m	24	2500 m	12
1500 m	19	2864 m	9

UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 9,5 in v gorah do 11.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Pretežno jasno v ravninah in na obali, delno oblačno v hribovih. V nižinah in v podgorskih dolinah bo soparno, na obali pa bo pihal rahel veter. V Karniji in v Karnijskih Predalпах se bodo v poznih popoldanskih urah ponekod pojavile nevihte.

Danes bo pretežno jasno. Najnižje jutranje temperature bodo od 13 do 18, ob morju okoli 20, najvišje dnevne od 29 do 35 stopinj C.

V spodnji ravnini in na obali bo jasno do delno jasno, drugod pa bo spremenljivo oblačno; dopoldne bo jasno, popoldne pa se bodo ponekod pojavile plove, predvsem v hribovih in morda v ravninah. V ravninah in v predalpskih dolinah bo soparno. Zvečer bo zapihala zmerna burja.

Jutri bo še sončno in vroče, predvsem v severni Sloveniji bodo popoldne ali zvečer krajevne nevihte.

OTTICA INN..affari

OČALA ZA VID SONČNA OČALA

VSE PO 25,00 €

TRST - DREVORED XX. SETTEMBRA 2 - TEL. 040 371096
TRST - ULICA CONTI 11/1 - TEL. 040 363604

OTTICA INN

OČALA ZA VID NAJBOLJŠIH ZNAMK

ZNIŽANE ZA 50%

TRST - ULICA CONTI 36 - TEL. 040 363601

grafica vipagency